

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Zhodnocení vztahu bydlení a kriminality
Evaluation of the Relation Between Housing and Crime

Student: Bc. Ivana Mičková
Vedoucí diplomové práce: Ing. David Slavata, Ph.D.

Ostrava 2020

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Ivana Mičková**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Zhodnocení vztahu bydlení a kriminality**
Evaluation of the Relation Between Housing and Crime
Jazyk vypracování: slovenština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Bydlení a společenské souvislosti
3. Základní ukazatele bydlení a kriminality
4. Analýza vztahu segmentů bydlení a kriminality
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

LUX, Martin a Tomáš KOSTELECKÝ, eds. *Bytová politika: teorie a inovace pro praxi*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON v koedici se Sociologickým ústavem AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-068-1.

PEKOVÁ, J., M. JETMAR a P. TOTH. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-209-4.

SHAPIRO, E., D. MACKMIN and G. SAMS. *Modern Methods of Valuation*. 11th ed. New York: Routledge, 2013. ISBN 978-0-08-097116-2.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. David Slavata, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2019

Datum odevzdání: 24.04.2020

doc. Ing. Iveta Vrabková, Ph.D.
vedoucí katedry

doc. Ing. Vojtěch Spáčil, CSc.
děkan fakulty

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 24. 4. 2020

.....
Ivana Mičková

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Bývanie a spoločenské súvislosti.....	7
2.1	Charakteristika bývania.....	7
2.2	Pôsobnosť v sfére bývania	8
2.2.1	Úloha štátu	9
2.2.2	Úloha miestnych orgánov	9
2.2.3	Úloha ďalších subjektov	10
2.3	Funkcie bývania	11
2.4	Formy bývania	12
2.5	Sociálne aspekty bývania	13
2.5.1	Sociálne bývanie	15
2.5.2	Modely sociálneho bývania	16
2.6	Bytová politika.....	18
2.7	Typy bytovej politiky.....	18
2.8	Bytová politika v Slovenskej republike	20
2.8.1	Inštitúcie bytovej politiky na Slovensku.....	22
2.9	Bytová politika v Českej republike.....	23
2.9.1	Inštitúcie bytovej politiky v Českej republike	24
2.10	Kriminalita ako negatívna spoločenská externalita	25
3	Základné ukazovatele bývania a kriminality.....	30
3.1	Všeobecné štatistické ukazovatele	30
3.1.1	Počet začatých a dokončených bytov	30
3.1.2	Priemerná obytná plocha bytu	33
3.1.3	Počet prisťahovaných/vystťahovaných obyvateľov.....	34
3.2	Ukazovatele v oblasti bývania	36
3.2.1	Vybrané kritéria pri hodnotení úrovne cien nehnuteľností na bývanie.....	37

3.2.2	Ukazovatele financovania bývania	39
3.2.3	Ukazovatele úrovne bývania	40
3.3	Štatistické údaje o forme bývania	40
3.3.1	Počet bytov obývaných vlastníkom	41
3.3.2	Počet družstevných bytov	42
3.3.3	Počet bytov v nájme	44
3.3.4	Byty v inej forme vlastníctve	45
3.4	Ukazovatele v oblasti kriminality	47
3.4.1	Charakteristika násilnej trestnej činnosti	47
3.4.2	Charakteristika majetkovej trestnej činnosti	49
3.5	Štatistické údaje o násilnej a majetkovej trestnej činnosti	51
4	Analýza vzťahu segmentov bývania a kriminality	55
4.1	Hodnotenie závislosti medzi ukazovateľmi bývania a trestnou činnosťou pomocou korelácie	55
4.1.1	Vzťah medzi vybranými ukazovateľmi a trestnou činnosťou na Slovensku	55
4.1.2	Vzťah medzi vybranými ukazovateľmi a trestnou činnosťou v Česku	59
4.2	Hodnotenie závislosti medzi ukazovateľmi bývania a trestnou činnosťou pomocou regresie	63
4.2.1	Vzťah medzi vybranými ukazovateľmi a trestnou činnosťou na Slovensku	63
4.2.2	Vzťah medzi vybranými ukazovateľmi a trestnou činnosťou v Česku	65
5	Záver	67
	Zoznam použitej literatúry	69
	Zoznam skratiek.....	75
	Prehlásenie o využití výsledkov diplomovej práce	
	Zoznam tabuliek	
	Zoznam príloh	
	Prílohy	

1 Úvod

Bývanie je neoddeliteľnou časťou národného hospodárstva každej krajiny. Súčasťou sektoru bývania je pôsobnosť v tejto oblasti, jeho formy a funkcie, sociálne aspekty, ale aj bytová politika. Pre bytový sektor je dôležité, aby všetky tieto zložky fungovali a dosahovali najlepšie výsledky. Podstatným hľadiskom je aj spolupráca štátu s občanom, ktorý sa snaží zabezpečiť jednotlivca v prípade zlých životných udalostí. S touto základnou ľudskou potrebou sa však spája aj množstvo negatívnych spoločenských javov akými sú napr. bezdomovci, migrácia, úmrtnosť, ale aj kriminalita. Z pohľadu sociálnej, ekonomickej a právnej prosperity krajiny a obyvateľov je dôležité správne nastavenie systému bývania a dlhodobá stabilita v oblasti trestných činov.

Vďaka spoločnej histórii Slovenskej a Českej republiky disponujú obe krajiny podobnými rysmi, ktoré sa týkajú vývoja bytovej politiky a kriminality. Ponúkajú ideálny priestor na zhodnotenie a analýzu týkajúcu sa tejto problematiky. Nakoľko oblasť bývania a kriminality je rozsiahla a rozsah tejto práce neposkytuje dostatočný priestor k jeho detailnému rozboru. Práca sa vymedzuje len na vybrané ukazovatele, medzi ktorými by mohla existovať závislosť.

Cieľom diplomovej práce je zhodnotiť potenciálne existujúcu súvislosť medzi sektorom bývania a páchaním trestných činov v Slovenskej a Českej republike. Práca si taktiež kladie za cieľ potvrdiť alebo vyvrátiť zvolenú **hypotézu**, že najviac trestnej činnosti je v nájomných bytoch. Dôvodom vyššieho počtu kriminality by mohla byť väčšia kumulácia nízkopriímových skupín obyvateľstva práve v tejto forme bývania. Zvoleným obdobím pre posúdenie závislosti bolo rozpätie rokov 2013 – 2017, prostredníctvom vybraných ukazovateľov bývania vo vzťahu k násilnej a majetkovej trestnej činnosti.

Diplomová práca je rozdelená do piatich kapitol, pričom prvá kapitola je úvod a piata záver. Hneď v úvode je však dôležité zdôrazniť, že cieľom práce nie je súdiť, v ktorej krajine je stav lepší, alebo naopak horší, ale konštruktívne zhodnotiť vývoj situácie a porovnať zistené pozitíva a negatíva.

V druhej kapitole charakterizujeme základné pojmy, ktoré úzko súvisia s danou problematikou. Oboznámime sa s funkciami a formami bývania, sociálnymi aspektami, typmi bytovej politiky, jej vývojom v Slovenskej a Českej republike, a v neposlednom rade s negatívnou spoločenskou externalitou kriminalitou.

V tretej časti sa dozvieme o základných ukazovateľoch bývania a kriminality, ktoré sú potrebné pre zhodnotenie ich vzťahu. Kapitola prechádza opisom teoretickej časti, ale aj zozbieranými štatistickými údajmi. Všetky uvedené hodnoty boli neskôr použité aj v nasledujúcej kapitole.

Záverečná praktická kapitola sa bude zameriavať na analýzu vzťahu segmentov bývania a kriminality, pričom sa tak pokúsi o naplnenie cieľov práce. Pomocou **metódy** regresnej a korelačnej analýzy budú bližšie pozorované súvislosti medzi jednotlivými vybranými ukazovateľmi a trestnou činnosťou osobitne za každú krajinu. Pri spracovaní diplomovej práce boli použité knižné a online publikácie, ktoré s problematikou súvisia. Údaje o bytovom zložení boli dostupné na internetových stránkach štatistických úradov oboch vybraných krajín. Štatistické prehľady kriminality za obdobie 2013 – 2017 boli využité z internetových zdrojov Polície Českej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

2 Bývanie a spoločenské súvislosti

Druhá kapitola diplomovej práce je zameraná na vysvetlenie základných pojmov. Objasníme si základné pojmy, ktoré sa viažu k problematike bývania, bytovej politiky, bytového trhu a spoločenských súvislostí.

Súčasťou tejto kapitoly je aj charakteristika pôsobnosti v sfére bývania, bližšie je vysvetlená úloha štátu, miestnych a ďalších orgánov. Obsahom je aj stručná definícia funkcií, foriem a sociálnych aspektov bývania. Druhá časť pozostáva z bližšieho vysvetlenia bytovej politiky, jej typov a vývoja v Slovenskej a Českej republike. Koniec kapitoly patrí kriminalite, ako negatívnej externalite spoločnosti, ktorá v mnohých prípadoch vplýva na trestnú činnosť.

2.1 Charakteristika bývania

Bývanie patrí k základným životným potrebám každého jedinca. Je to sociálny proces, ktorý dáva človeku pocit spolužitia v určitom spoločenstve, pocit spolupatričnosti, istoty a hlavne bezpečia. Pod pojmom bývanie môžeme rozumieť aj realizáciu aktivít človeka v byte a obytnom prostredí.¹

Ide o akési základné ľudské právo, ktoré je úzko spojené s kvalitou života a s naplnením fyzickej a sociálnej ochrannej funkcie.² Toto právo sa premieta nielen do charty ľudských práv v revidovanej Európskej sociálnej charte Rady Európy, ale je aj predpokladom na efektívnejšiu realizáciu ostatných ľudských práv na európskej úrovni.

V súčasnosti sa potreby a predstavy bývania neustále vyvíjajú a diferencujú. Poznávanie týchto potrieb a ich uspokojovanie súvisí so všetkými spoločensko-ekonomickými oblasťami života.. Sociálno-ekonomický význam bývania a jeho prvoradá funkcia spočíva v tom, že je základom rozvoja ľudského potenciálu, tvorivých schopností a spoločenskej aktivity človeka. Úroveň bývania ovplyvňuje fyzický a psychický stav obyvateľstva, celkovú intenzitu práce človeka, možnosť štúdia a zvyšovanie kvalifikácie, náplň voľného času. Týmto vzrastá úloha bývania ako faktora spoločenského a hospodárskeho rozvoja.³

Bývanie je významnou zložkou životnej úrovne. Významne sa menia nároky na vybavenie priestorov a komfort, ktorý užívateľovi poskytuje. Dosiahnutie určitej úrovne

¹ LABAJ, 2013.

² Ochrana pred poveternostnými podmienkami, pred nebezpečenstvami všetkého druhu alebo pred inými ľuďmi.

³ LABAJ, 2013.

bývania je jedným z dôležitých cieľov spoločenského rozvoja a postavenia v spoločnosti. Existuje totižto úzka súvislosť medzi bývaním a celkovým vývojom spoločnosti. Úroveň bývania je dynamickou zložkou životnej úrovne, t. j. patrí sem nielen štandard bytu, ale aj obytné prostredie a kvalita služieb, stupeň výdavkov pri získaní a užívaní bytu a príslušných služieb. Dominantnú úlohu pri nárokoch na bývanie budú vždy na prvom mieste náklady. Nejde len o náklady na obstaranie bývania, ale i o náročnosť prevádzkových nákladov.

Poloha každej nehnuteľnosti je jedinečná a pre každého dôležitá. Poloha bytu alebo domu je významný faktor, ktorý sa odzrkadľuje aj v hodnote nehnuteľnosti. Každý jedinec má iné preferencie a faktory, ktoré ho ovplyvňujú pri nákupe bytu alebo domu. Môže ísť napr. o dostupnosť obchodov príp. obchodných centier, dopravná dostupnosť, blízkosť školy a škôlky, resp. či je nehnuteľnosť obklopená ďalšími stavbami, dokonca aj to aký má daná budova výhľad.⁴

Bývanie sa uskutočňuje v obytnom prostredí, ktoré má zložku sociálnu⁵, materiálnu⁶ a prírodnú zložku. Ide o vytvorenie najvyhovujúcejšieho prostredia pre každodenný život ľudí. Obydlie slúži na uspokojovanie základných potrieb človeka, ku ktorým patrí:

- spánok a odpočinok,
- ukladanie predmetov osobnej spotreby,
- príprava a spotreba jedál,
- rodinný život a výchova detí.⁷

2.2 Pôsobnosť v sfére bývania

Sektor bývania ako celok a zaistovanie bývania fungujú v súčasnej spoločnosti ako komplex ekonomických subsystémov. Tieto subsystémy sú spojené s politickými cieľmi a sociálnym úsilím občanov. V rámci ekonomického systému ide potom vždy o nejaký druh zásahov do bytového a stavebného trhu.

Význam bývania pre celkovú ekonomiku tiež súvisí s tým, že zásahy majú odlišnú formu a prebiehajú na rôznych úrovniach. Pre dosiahnutie požadovaného výsledku s minimom

⁴ SHAPIRO, 2013.

⁵ Vzťahy medzi sociálnymi skupinami obyvateľstva a ľuďmi.

⁶ Byty a zariadenia špeciálnej infraštruktúry.

⁷ SLOVENSKO, 2018. [online]

nežiaducich vedľajších účinkov je potrebné, aby intervencie a rozhodnutia na konkrétnom trhu odpovedali danej úrovni pôsobnosti.

Deľba v oblasti bývania sa môže v rôznych krajinách líšiť v závislosti na zámeroch a cieľoch bytovej politiky, inštitucionálnom usporiadaní a životaschopnosti inštitúcií. Každá krajina má vlastnú históriu, tradície bývania a svoje vlastné ciele. Ide o deľbu úloh medzi verejným a súkromným sektorom. V niektorých prípadoch vystupuje aj „tretí sektor“, ktorý zahŕňa rôzne neziskové organizácie.⁸ Dôležité je aby každý zo sektorov prispieval v rámci svojich kompetencií ku zlepšeniu situácie v zaistovaní bytov. Pre dosiahnutie optimálnych výsledkov je potrebná spolupráca aj medzi rôznymi úrovňami správy.

2.2.1 Úloha štátu

V mnohých krajinách sú primárne povinnosti centrálnych štátnych orgánov⁹ formulovať bytovú politiku s jasnými cieľmi a zaistiť nevyhnutné nástroje na jej realizáciu. V rámci takejto politiky je možnosť delegovať väčšinu pôsobnosti na obce alebo miestnu správu.

Úlohou štátu v tržnej ekonomike je predovšetkým tvorba legislatívneho rámca. Štát riadi nástroje hospodárskej politiky vrátane daní, subvencií a príspevkov. Môže byť poverený účasťou na financovaní výstavby bytov, buď vo forme priamych pôžičiek, úrokových subvencií alebo vo forme štátnych záruk.

Štát, ako aj obec môže znižovať náklady na bývanie rôznymi spôsobmi, napr. príspevkami na bývanie alebo priamou finančnou podporou. Daňové úľavy sú inou formou verejnej podpory. Podpora výskumu a šírenie informácií patrí tiež medzi významné verejné úlohy.

Centrálne orgány na úrovni štátu majú významnú úlohu pri skúmaní kľúčových tém, napr. výskum kvality bývania, nové stavebné postupy, bytové potreby a dopyt, a potom je to šírenie informácií do sektora bývania. K úlohám štátu patrí zaistovanie vlastníckych vzťahov ku pozemkom a registrácia vlastníkov. Stále viac je zodpovedná aj za legislatívu, ktorá reguluje vzťahy medzi majiteľmi bytov a nájomníkmi.

2.2.2 Úloha miestnych orgánov

Existujú dva druhy miestnych orgánov: miestna správa a samospráva.¹⁰ Miestna správa v podstate predstavuje predĺženie centrálnej štátnej moci, zatiaľ čo samospráva odvodzuje

⁸ Hlavnú úlohu majú hlavne v sociálnom bývaní.

⁹ Okrem regionálnej úrovne, kde je to na mieste.

¹⁰ Obce.

svoju moc a legitimitu od miestnych voličov. V niektorých krajinách majú obce pomerne nevýznamnú úlohu, ale inde hrajú v politickom živote hlavnú úlohu. Primárne majú vo svojej kompetencii územné plánovanie a realizáciu investícií do infraštruktúry¹¹. Niekedy sú miestne orgány aktívne v podpore bytovej výstavby. V tejto oblasti môžu centrálné orgány podnecovať aktívnu úlohu miestnych orgánov pri poskytovaní príspevkov alebo pôžičiek na získanie pozemkov alebo prenechávať obciam rozšírenú právomoc, napr. pri udeľovaní stavebných povolení.

Na miestne orgány je ale prenesené aj určité riziko a zodpovednosť, ktoré sú spojené s bytovou výstavbou. Obce sa však priamo nezapájajú do územného plánovania alebo vytvárania infraštruktúry, skôr dohliadajú na to, aby požadovaná infraštruktúra bola budovaná. Výstavbu a následné činnosti v oblasti bývania potom miestne orgány podporujú s využitím podnikov súkromného sektora, ktorý sa obvykle uchádza o kontrakty v ponukovou riadení.

Zodpovednosť za prevádzanie bytovej politiky vo vzťahu k vlastníkom domov, k nájomníkom a k bezdomovcom je často taktiež v záležitostiach miestnych orgánov. Patria tam aj činnosti ako ochrana vlastníkov domov, poskytovanie príspevkov nájomníkom na bývanie a pomoc pri riešení problémov bývania bezdomovcov a iných špecifických skupín. Úspešné zapojenie miestnych orgánov obvykle predpokladá:

- určitú minimálnu veľkosť obce a vhodnou veľkosť správneho orgánu,
- dostatočné finančné zdroje,
- vhodnú legislatívu a nástroje, predovšetkým ku vzťahu k nájomnému,
- schopný a dobre vyškolený personál.¹²

2.2.3 Úloha ďalších subjektov

Okrem štátnych a obecných sa na bytovom trhu vyskytuje aj mnoho iných subjektov. Tieto subjekty majú svoje vlastné ciele a stratégie. Patria sem ziskové organizácie podnikajúce v rôznych sektoroch bývania. Patria sem napr. banky a iné finančné inštitúcie, stavebné podniky, organizácie spravujúce nehnuteľnosti, sprostredkovatelia v obchode s nehnuteľnosťami a vlastníci. Taktiež aj neziskové organizácie ako dobrovoľné bytové organizácie, bytové družstvá, organizácie nájomníkov, a dokonca odborové organizácie.

¹¹ Pozemnú komunikáciu, kanalizáciu, rozvod elektriny a pod.

¹² ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

Významnou skupinou, zvlášť na miestnej úrovni je kategória veľkých zamestnávateľov so záujmom o bytovú situáciu svojich zamestnancov, ktorí majú možnosť ovplyvniť miestny bytový trh svojimi rozhodnutiami o zvýšení alebo znížení požiadaviek na počet pracovných síl.

Dôležitou súčasťou bytovej politiky vo vzťahu ku stavebníkom a podnikateľom je obmedzenie možnosti špekulatívnej výstavby a získania pozemkov v oblasti stavebníctva a výroby stavebných materiálov. Do „tretieho sektora“ sa zahrňujú tzv. svojpomocné združenia¹³. Podnikajú v súlade so svojimi špecifickými cieľmi v prospech svojich členov/vlastníkov a na neziskovom základe.

2.3 Funkcie bývania

Špírková definovala *„Funkcie bývania sú svojou podstatou osobité, či svojou flexibilitou umožňujúce individualizáciu obytného prostredia zásahom užívateľa sa stávajú osobitne atraktívnymi. S oslabením sociálnych väzieb vznikajúcich na báze rodinného života a zamestnanosti, rastie význam existencie sociálnych kontaktov rozvíjajúcich sa v rámci komunit v obytnom prostredí, napríklad susedstiev“*.¹⁴

Väzba na komunitu je veľmi dôležitá z hľadiska akejsi príslušnosti k priestoru (sociálnej jednotky), a tým aj pocitu domova. Veľmi dôležitá je aj z pohľadu zvýšenia bezpečnosti v obytnom prostredí s lepšou sociálnou kontrolou alebo pripravenosťou pomôcť.

Funkciu bývania môžeme charakterizovať z nasledujúcich pohľadov:

1. Biosociálna funkcia, ktorá poskytuje:

- ochranu človeka pred nepriaznivými vplyvmi prírody a nežiaducimi vplyvmi civilizácie,
- zabezpečovanie skladovania potravín, prípravu a spotrebu jedla,
- priestor pre osobnú hygienu, čistotu a zdravie,
- miesto pre rodinný život a výchovu detí,
- miesto pre pasívny a aktívny odpočinok.

2. Socioekonomická funkcie bývania umožňuje:

- prepájať susedské vzťahy a spoločenské kontakty,
- prípravu na štúdium, prácu či zvyšovanie kvalifikácie,

¹³ Odbory, poľnohospodárske či spotrebne družstvá, organizácie nájomníkov a združenie vlastníkov bytov.

¹⁴ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017, s. 25.

- tvorivú prácu, drobné podnikanie prípadne organizovanie rôznych besiedok.

3. Sociokultúrna, záujmová a rekreačná funkcia bývania predstavuje:

- záujmové a športové aktivity, kultúrny rozvoj atď.¹⁵

Všetky vyššie spomínané funkcie určujú vývoj celej spoločnosti. V bežnom živote má každý jedinec množstvo odlišných potrieb. Človek potrebuje jesť, piť, má potrebu uznania, lásky, pokoja, oddychu, bývania, pohodlia, cestovania a pod. Toto všetko definuje potreby ľudí.

Bývanie je však špecifickou potrebou. Niektorí ľudia bez neho dokážu existovať pomerne dlho, ale kvalita je výrazne obmedzená. Na druhej strane vlastníctvo bytového priestoru poukazuje na akýsi blahobyt jednotlivca. Môže byť motiváciou pre úspory, ďalšie investovanie, prípadne vytvorenie väčšieho obytného priestoru.¹⁶ Bývanie predstavuje pomerne veľký podiel na národnom hospodárstve. Vytvára multiplikačný efekt, ktorý sa premieta do mnohých iných sektorov ekonomiky a svojím pôsobením ich výrazne ovplyvňuje, napr. populačný vývoj alebo miera zamestnanosti v danej lokalite.¹⁷

2.4 Formy bývania

Základné formy (typy) bývania sú definované predovšetkým prostredníctvom vlastníckych a užívateľských práv k nehnuteľnosti a špecifikované napr. typom vlastníka či funkciou daného typu bývania na trhu s bytmi. Existuje niekoľko členení foriem bývania, a to z pohľadu odbornej literatúry, štatistiky, či praktickej bytovej politiky. Medzi najčastejšie rozdelenie patrí vlastnícky sektor a nájomný sektor.¹⁸

Osobné vlastníctvo bytu – ide o typ, kde je jednotlivец výhradným vlastníkom nehnuteľnosti. Je zapísaný v katastri nehnuteľností aj na liste vlastníctva.

Nájomný byt – táto forma je označovaná aj ako podnájom alebo prenájom, jedná sa o vzťah prenajímateľa, ktorý prenecháva za odplatu nájomcovi vec aby ju dočasne¹⁹ užíval alebo z nej mal úžitok. Tento vzťah funguje na základe nájomnej zmluvy, a tá môže byť na dobu určitú alebo dobu neurčitú, závisí to na dohode oboch zúčastnených strán.

¹⁵ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

¹⁶ Rekonštrukcia či modernizácia.

¹⁷ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

¹⁸ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

¹⁹ V dojednanej dobe.

Družstevný byt – je to príklad vlastníckeho bývania. Kúpou bytu sa jednotlivec nestáva majiteľom danej bytovej jednotky, ale stáva sa členom družstva a získava v ňom podiel. Vlastníkom bytovej jednotky v takomto prípade je bytové družstvo.

Podľa typu nehnuteľnosti ďalej členíme trh s bytmi na čiastkové trhy s bytmi: trh rodinných domov, trh bytov v bytových domoch a trh bytov v penziónoch a ubytovniach. Z uvedeného vyplýva, že v štáte neexistuje trh s bytmi, ale trh bytov je sústavou miestnych (parciálnych) trhov s relatívnou samostatnosťou v závislosti od konkrétnych podmienok.

Pri akomkoľvek hodnotení a vzájomnom porovnávaní jednotlivých foriem bývania je potrebné dbať na významnú variabilitu a premenlivosť základných foriem bývania. Nakoľko pri konštatovaní nemožno tvrdiť, že vlastnícke bývanie je vo všeobecnosti lepšie než nájomné bývanie. Je dôležité vedieť, že toto hodnotenie je individuálne pre každého jedinca. Pri výbere je potrebné vziať do úvahy preferencie človeka, jeho nároky, predstavu, finančné možnosti a bonitu. Bonita vyjadruje solventnosť, ekonomickú spôsobilosť a schopnosť jednotlivca splácať svoje záväzky. Na jednej strane je spoločnosť, ktorej vyhovuje nájomné bývanie, zatiaľ čo za iných podmienok je pre iných výhodnejšie a praktickejšie bývať tzv. „vo vlastnom“.²⁰

2.5 Sociálne aspekty bývania

Sociálnu politiku môžeme vymedziť ako súhrn opatrení ku zaisteniu celospoločenského konsenzu medzi jednotlivými spoločenskými vrstvami a sociálnymi partnermi v záujme zabezpečenia trvalého rozvoja celej spoločnosti. Hlavným cieľom sociálnej politiky je vytvorenie rovnakých šancí pre rozvoj osobnosti všetkým členom spoločnosti. Skúma postavenie ľudí a ovplyvňuje ich správanie, pozitívne pôsobí na hospodársky rozvoj a výkonnosť ekonomiky. Určitým regulačným prvkom v oblasti sociálneho zabezpečenia by mal byť štát. Ten by sa mal podieľať na zabezpečovaní fungovania ekonomických procesov a zaistiť, aby sa čo najmenej ľudí dostalo do zlej životnej situácie, ktorá by vyžadovala poskytnutie akejkoľvek formy pomoci, ochrany alebo záchrany. Mali by sa rešpektovať vzájomné väzby medzi hospodárskym a sociálnym rozvojom, nakoľko výkonnosť ekonomiky je závislá na aktívnych zložkách sociálnej politiky.²¹

²⁰ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

²¹ ZÚBKOVÁ a BRAZDOVIČOVA, 2008. [online]

Problematika, ktorá sa týka bývania patrí k najviac zasahovaným sféram ľudského sociálneho života. Dostupnosť vhodného bývania priamo vplýva na pracovnú silu a jej pohyb, zmeny v populácii, ale aj na rozvoj rodín a osobnosti.²²

V súčasnosti vymedzenie sociálneho rozvoja (resp. života) vychádza z toho, že jeho základnou úlohou musí byť zaistenie podmienok pre rozvoj každého človeka, pričom v rozhodujúcej miere musí práve človek byť zodpovedný za vytvorenie vlastných životných podmienok. Väčšina občanov si je schopná zabezpečiť bývanie vlastnými prostriedkami. Na druhej strane je nevyhnutné vytvárať pomocné mechanizmy a systémy cielené pre pomoc tým ľuďom, ktorí nemajú to šťastie si vytvoriť bývanie z vlastných finančných príjmov. Problém bývania z hľadiska sociálnych aspektov možno v dnešnej dobe rozdeliť do dvoch hlavných rovín:

- problém občanov, ktorí nemajú možnosť „získať byt,
- problém občanov, ktorí byt majú, ale nestačia finančne pokryť poplatky súvisiace s jeho užívaním.²³

Ekonomická situácia v jednotlivých domácnostiach je do značnej miery ovplyvnená dereguláciou nájomného a služieb spojených s bývaním. Pre tento vplyv je potrebné vytvoriť primerané životné podmienky pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva. ²⁴ „*Spomínaný trend bude znamenať ďalšie zvýšenie čistého nájomného, ako aj ďalšie zvýšenie poplatkov za služby spojené s bývaním (najmä tepla, plynu, elektriny). Aby sa predišlo neprimeraným dopadom na niektoré skupiny obyvateľstva je potrebné, aby štát vytvoril občanom vhodné podmienky na zabezpečenie bývania.*“²⁵

Riešenie problémov ako je prístupnosť k primeranému bývaniu, cenová dostupnosť bývania a kvalita bývania nie je možné zabezpečiť bez intervencií štátu a iných verejných subjektov na trhu s bytmi. Zasahovanie štátu do bývania, jeho štruktúrovaná podpora jednotlivým skupinám populácie sa rieši prijatím a uplatňovaním bytovej politiky. Jednou z foriem podpory štátu je poskytovanie dotácií pre vybrané oblasti rozvoja bývania. Sú to nenávratné finančné čiastky, ktoré sa poskytujú z rozpočtu štátu súkromným osobám alebo inštitúciám na presne určený cieľ. Dotáciu nie je možné poskytnúť, ak si žiadateľ neplní povinnosti vo vzťahu k štátu, štátnym inštitúciám, štátnym fondom alebo iným veriteľom.

²² Uprednostňovanie kariérneho rastu pred dlhodobými osobnými záväzkami.

²³ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

²⁴ Mladé rodiny, rodiny s viacerými deťmi, starí občania, či zdravotne ťažko postihnutí.

²⁵ ŠPIRKOVÁ, IVANIČKA a FINKA, 2009, s. 12.

V oblasti bývania sa zväčša rozlišujú tieto dva typy dotácií:

- **objektové**, ktoré sa poskytujú na podporu výstavby, modernizácie, rekonštrukcie a pod.,
- **individuálne**, ktoré sú zamerané na potreby užívateľov a zvyšujú dostupnosť bývania obyvateľstva, pričom najvýznamnejšie sú príspevky na bývanie.²⁶

Pri príspevku na bývanie ide o individuálnu dotáciu, kedy štát dokáže pomôcť pokiaľ sa jedinec nachádza v hmotnej núdzi a potrebujete získať financie na svoje bývanie. Ich využívanie je vyvolané ekonomickým vývojom a situáciou na trhu s bytmi. Príspevky na bývanie sú charakteristické hlavne výberovým poskytovaním odkázaným domácnostiam, pružným reagovaním na zmenu finančnej situácie domácností a efektívnym prístupom najmä z hľadiska nárokov na štátny rozpočet. Majú však aj nevýhody a určité obmedzenia.²⁷

2.5.1 Sociálne bývanie

Začiatok rozvoja sociálneho bývania sa vzťahuje k 20. storočiu, kedy vlády jednotlivých krajín začali zasahovať do trhu s bytmi. Medzi prvé štáty, kde vznikla táto forma bytových organizácií patrilo Holandsko. Významný rozvoj nastal na konci 1. svetovej vojny, avšak v dôsledku hospodárskej krízy na prelome 20. a 30. rokov bol rozvoj sociálneho bývania zabrzdený.²⁸

Pojem sociálne bývanie je veľmi ťažko definovateľný a jeho charakteristika je čiastočne uvedená v zákone č. 443/2010 Z. z., o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní z 26. októbra 2010 v platnom znení, kde sa pod týmto pojmom rozumie *„Bývanie obstarané s použitím verejných prostriedkov určené na primerané a ľudsky dôstojné bývanie fyzických osôb, ktoré si nemôžu obstarat' bývanie vlastným pričinením a splňajú podmienky podľa tohto zákona“*.²⁹

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- **nájomné byty** vo verejnom nájomnom bytovom sektore, ku ktorým patria aj malometrážne byty určené napr. ako prvé bývanie pre mladé rodiny,
- **byty a iné formy bývania** pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napr. byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým

²⁶ ŠPIRKOVÁ, IVANIČKA a FINKA, 2009.

²⁷ Administratívna náročnosť alebo proti stimulačný efekt.

²⁸ ŠPIRKOVÁ, IVANIČKA a FINKA, 2009.

²⁹ ZÁKONY PRE ĽUDÍ, 2019. [online]

zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohohodetné rodiny alebo občanov bez prístrešia,

- **byty nižšieho štandardu** pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva,
- **byty pre bývanie starších ľudí.**³⁰

2.5.2 Modely sociálneho bývania

Spôsob realizácie politiky sociálneho bývania v praxi sa v krajinách Európskej únie líši v rôznych smeroch. Pre niektoré krajiny je príznačná prepracovaná politika poskytovania služieb bývania pre ohrozené skupiny obyvateľstva a významnú úlohu majú práve mimovládne neziskové organizácie.³¹ V iných krajinách sa bývanie považuje za čistý trhový statok, do ktorého štát ani neziskový sektor takmer vôbec nezasahujú.³²

V chápaní jednotlivých krajín EÚ je možné klasifikovať prístup k sociálnemu bývaníu do nasledovných troch základných modelov:

1. **Univerzálny model** – charakterizovaný je rôznymi programami sociálneho bývania, určenými pre široké vrstvy obyvateľstva. Jeho cieľom je sprístupniť bývanie čo najväčšiemu počtu záujemcov prostredníctvom mestských, obecných podnikov (Švédsko) alebo mimovládnych neziskových organizácií (Dánsko, Holandsko).
2. **Všestranný model** – ide o model, prostredníctvom ktorého sa reaguje na nedostupnosť bývania na trhu. Bývanie je poskytované vybraným jedincom na základe rozličných kritérií, postupov a pravidiel. Preferujú sa nízkopríjmové domácnosti, zraniteľné domácnosti a vybrané domácnosti. Aplikovaný je napr. v Rakúsku, Francúzsku, Fínsku či Poľsku.
3. **Reziduálny model** – je zameraný na poskytovanie primeraného a cenovo dostupného bývania vybraným domácnostiam, ktoré sú závislé od rôznych dávok a príspevkov sociálnej pomoci.³³ nezamestnaní, zdravotne postihnutí, seniori, mnohopočetné rodiny, utečenci alebo mladí ľudia). Aplikovaný je hlavne vo Veľkej Británii, Estónsku, Írsku či Malte.³⁴

³⁰ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

³¹ Holandsko, Rakúsko, Spojené kráľovstvo.

³² Grécko, Lotyšsko, Estónsko, Maďarsko.

³³ Nezamestnaní, zdravotne postihnutí, seniori, mnohopočetné rodiny, utečenci alebo mladí ľudia.

³⁴ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

Tab. 2.1 Porovnanie systémov sociálneho bývania v SR a ČR

Porovnanie systémov sociálneho bývania v SR a ČR		
Ukazovateľ	Slovenská republika	Česká republika
Legislatívna úprava sociálneho bývania	Zákon č. 443/2010 Z.z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších predpisov	nie je
Strategické dokumenty	Koncepcia štátnej bytovej politiky do roku 2020	Koncepcie sociálního bydlení ČR 2015-2025, Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016-2020
Cieľová skupina	je definovaná v zákone, ide o fyzické osoby, kt. si nemôžu obstarat' bývanie vlastným pričinením a spĺňajú podmienky podľa zákona	nie je definovaná v zákone
Podiel výdavkov na bývanie na celkových výdavkoch domácnosti	24,40%	25,60%
Nájomné bývanie	6 % nájomných bytov (2011)	21 % nájomných bytov (2014)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.mpsv.cz, 2019).

Základným strategickým dokumentom pre oblasť sociálneho bývania v Slovenskej republike je Koncepcia štátnej bytovej politiky do roku 2020, ktorú vypracovalo MDaV SR³⁵. Podobný strategický dokument platí aj v ČR - Koncepcie sociálního bydlení ČR 2015 – 2025 z dielne MPSV ČR.³⁶ V ČR je štátna podpora dlhodobo zameraná v prospech vlastného bývania ³⁷, ktorá však v spojení s rastom cien nehnuteľností a sprísňovaním podmienok

³⁵ Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky.

³⁶ Ministerstvo práce a sociálnych vecí Českej republiky.

³⁷ Podpora stavebného sporenia, daňové úľavy z úverov a pod.

pre získanie hypotekárnych úverov, prestáva byť dostupná pre širšie vrstvy obyvateľstva, čo je podobné ako na Slovensku.

2.6 Bytová politika

Bytová politika je dôležitou a neoddeliteľnou súčasťou hospodárskej politiky. Predstavuje súbor opatrení, pomocou ktorých štát vytvára legislatívne, inštitucionálne, finančné a ekonomické podmienky. Bytová politika štátu sa presadzuje realizáciou jej vlastnícko-politických a sociálno-politických cieľov a nástrojov pomocou, ktorých sa snaží zvyšovať prístupnosť bývania pre široké vrstvy obyvateľstva.

V súvislosti s bytovou politikou je vhodná Labajova definícia, že *„Základným kritériom úspešnosti bytovej politiky je dlhodobá dostupnosť bývania pre všetky sociálne skupiny obyvateľstva.“*³⁸

Koncepcia bytovej politiky je postavená na predpoklade, že na rozvoji bývania by sa mali spolupodieľať občania, obce, štát ale aj verejné a súkromné organizácie. Úlohou bytovej politiky je stanoviť vzťahy medzi vyššie spomínanými subjektami pri zabezpečovaní diferencovaných a meniacich sa potrieb bývania obyvateľstva na kvantitatívne vyššej úrovni.³⁹

2.7 Typy bytovej politiky

Intervencie štátu do bytovej politiky spočívajú v efektívnejšom fungovaní trhu bývania a v dosiahnutí blahobytu svojich občanov. Uskutočňuje ich pomocou znižovania nedokonalosti trhu⁴⁰ alebo zaistením určitej miery redistribúcie v oblasti spotreby bývania.⁴¹

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že základný cieľ každého štátu spočíva v úspešnosti bytovej politiky, a to predovšetkým v zabezpečení dlhodobej dostupnosti bývania pre všetky sociálne skupiny obyvateľstva⁴², pretože v súčasnej etape vývoja spoločnosti, sú len niektorí schopní platiť náklady novej výstavby z vlastných zdrojov.⁴³

³⁸ LABAJ, 1993, s. 20.

³⁹ LABAJ, 1993.

⁴⁰ Externality, nedostatok relevantných informácií o trhu, vysoké transakčné náklady, nízka likvidita, nízka cenová ponuka a dopyt.

⁴¹ Zvýšením finančnej dostupnosti bývania, kvality bývania príjmovovo slabých domácností, predchádzaním sociálnemu vylúčeniu atď.

⁴² Predovšetkým pre tie menej príjmové.

⁴³ VIDOVÁ, 2016. [online]

Z tohto dôvodu vzniká na trhu typológia bytovej politiky, ktorá ma štyri základné modely a je vnímaná nositeľmi členských krajín Európskej únie ako rešpektovanie sociálnej spravodlivosti, znižovanie sociálneho znevýhodnenia, boja proti diskriminácii a chudobe, lepšiemu prístupu k úverovým podmienkam a pod.

Podľa zapojenia úlohy štátu v ekonomike a tradícií je možno charakterizovať štyri typy bytovej politiky.

Prvým typom bytovej politiky je **sociálno-demokratický**, ktorý je založený na poskytovaní pomoci spoločnosti s bývaním. Ide o systém nástrojov zabezpečujúci všetkým občanom rovnaké podmienky a prístup k bývaniu.⁴⁴ Reprezentantmi tohto prístupu sú zväčša severské krajiny so štandardným financovaním bytovej politiky.

Druhý typ bytovej politiky vychádza z **korporativistického chápania** sociálneho štátu. Odvíja sa od pracovnej aktivity jednotlivca na trhu práce a zdôrazňuje tradičnú sociálnu diferenciáciu spoločnosti. Bytová politika sa do istej miery spolieha na trhovú mechanizmus a silnú štátnu intervenciu v prospech sociálne slabších obyvateľov. Krajiny prezentujúce tento typ sú Nemecko, Rakúsko, Francúzsko, Holandsko, a je to najbližší model k Slovenskej a Českej republike.

Tretí typ je odvodený od **liberálneho modelu** sociálneho štátu. Zmysel a dôraz tohto modelu je kladený na aktivitu jednotlivca a záujem štátu poskytovať pomoc iba tým, ktorí ju skutočne potrebujú a nemôžu svoju ťažkú životnú situáciu vyriešiť sami. Z hľadiska financovania, štát pri tomto type bytovej politiky maximálne podporuje vlastnícke bývanie a adresnú pomoc. Príkladom sú predovšetkým krajiny Anglicko a Írsko.

Štvrtý typ sa odvíja od tzv. **rudimentárneho modelu sociálneho štátu**. Pri tomto type ide o spoľahnutie sa na vlastné schopnosti pre získavanie bývania a stupeň závislosti trhu a štátnej podpory. Štát občanom poskytuje iba záchrannú sociálnu sieť.⁴⁵ Takýto systém funguje v južných štátoch a agrárnych krajinách, ako napr. Portugalsko alebo Grécko.

Z uvedenej skutočnosti vyplýva úloha stanoviť medzi subjektmi vzťah pri zabezpečovaní diferencovaných a meniacich sa potrieb bývania obyvateľstva na kvantitatívne vyššej úrovni a vytvárať podmienky, aby na kapitálovom trhu bol dostatok finančných prostriedkov pre bytovú výstavbu.⁴⁶ Takisto treba prihliadať na sociálne aspekty bytovej politiky, aby sa

⁴⁴ Predovšetkým nájomné a družstevné bývanie.

⁴⁵ Štát sa angažuje v oblasti bývania a podpory len minimálne.

⁴⁶ Predovšetkým daňovou politikou.

neprehľbovali rozdiely v bývaní medzi sociálnymi skupinami obyvateľstva.⁴⁷ Dôležité je tiež inštitucionálne usporiadať bytovú politiku, posilňovať prepojenie medzi politikou bývania, tvorbou pracovných miest, ochranou životného prostredia, zachovaním kultúrneho dedičstva, mobilizáciou zdrojov a aj ich efektívnym využitím, posilňovať informačné systémy zamerané na bývanie.⁴⁸

2.8 Bytová politika v Slovenskej republike

Od začiatku päťdesiatych rokov sa na Slovensku uplatňoval byrokratický spôsob riešenia bytovej otázky. Existoval rozsiahly vplyv štátu, ktorý regulačnými zásahmi zaisťoval obyvateľom lacné bývanie s nízkym nájomným, lacnou energiou a komunálnymi službami.⁴⁹

Výstavbu bytov v bytových domoch v povojnovom období až do roku 1989 financoval štát a realizovala sa formou hromadnej výstavby bytov. Budovali sa hlavne štátne byty, ktoré boli určené štátnym orgánom – armáde, polícii, štátnym úradníkom a sociálnym prípadom, ďalej to boli podnikové byty, družstevné byty a ostatné.⁵⁰

Nakoľko v krajine sa riešilo v tomto období množstvo iných sociálnych problémov, nebolo možné vyčleňovať takú časť finančných prostriedkov, aká by bola potrebná. Bytová výstavba na Slovensku bola chápaná ako stavebný problém, a nie sociálny. Bytový fond na Slovensku sa vyvíjal vo vzťahu k vývoju obyvateľstva. Bytová výstavba bola do roku 1945 neuspokojivá a bytový fond bol zastaraný. Hromadná výstavba bytov sa od roku 1948, uskutočňovala v tzv. typoch, murovaných budovách z plných pálených tehál. Výstavba bytov v rámci Komplexnej bytovej výstavby do roku 1989 sa uberala cestou kvantity na úkor kvality. Výsledkom výstavby boli veľké sídelné útvary s rizikom obmedzenia kultúrneho a športového využitia, kriminalita, problematická doprava a iné negatívne dopady. Štátne zabezpečovanie bytovej výstavby bolo akýmsi odľahčením pre občanov. Výnimkou bola výstavba rodinného domu a možnosť druhého bývania. Zmenou spoločenských podmienok v roku 1989 došlo k zásadným zmenám v oblasti bytovej politiky a zodpovednosť za obstaranie vlastného bývania sa preniesla jednoznačne na občana. Výstavba bytov systémom Komplexnej bytovej výstavby

⁴⁷ Dané výškou nájomného a príjmami jednotlivých domácností.

⁴⁸ VIDOVÁ, 2016. [online]

⁴⁹ VIDOVÁ, 2008.

⁵⁰ VIDOVÁ, 2008.

sa ukončila v roku 1991. V tomto roku sa začali poskytovať aj zvýhodnené pôžičky so zníženou úrokovou sadzbou a dobou splatnosti maximálne 30 rokov.⁵¹

V júli 1992 na základe programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky sa posunulo riešenie problematiky bývania do nového pohľadu. Predovšetkým sa navrhlo prehodnotenie doterajšieho systému financovania bytovej výstavby, vytvorenie podmienok na dokončenie rozostavaných ucelených častí stavieb bývalej komplexnej bytovej výstavby, odpredaj bytov, rozvinutie systému stavebného sporenia a dovŕšenie reformy nájomného. V novembri 1992 už boli prijaté opatrenia na realizáciu Stratégie oživenia hospodárskeho vývoja Slovenskej republiky. Hlavný cieľ bol zamerať sa na podporu stavebného sporenia, úsporné opatrenia v poskytovaní priamych dotácií a pozastavenie štátnych príspevkov na družstevnú a individuálnu výstavbu.⁵²

Koncom roka 1995 vláda Slovenskej republiky schválila koncepciu štátnej bytovej politiky. Dokument identifikoval problémy v oblasti bývania, ale aj ekonomické nástroje na podporu bývania. Koncepcia priniesla obciam povinnosť zabezpečiť rozvoj a technickú infraštruktúru v bývaní, územne plánovaciu prípravu, dostupnosť stavebných pozemkov pre bytovú výstavbu a jej koordináciu. V rokoch 1996 – 1997 dochádzalo k miernemu oživeniu bytovej výstavby. Jedným z dôvodov je aj zvyšujúci sa záujem najmä mladých rodín o výstavbu bytov do vlastníctva s podporou zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Po roku 1998 a nástupe reformnej vlády sa dôsledky snahy o stabilizáciu ekonomiky prejavili aj v poklese počtu začatých a dokončených bytov. Rok 2000 bol dôležitým časovým momentom pri formovaní privatizačnej politiky Slovenska a jej otvorenosti voči zahraničným investorom. Bol významný predovšetkým v príleve priamych zahraničných investícií. Zlepšenie bytového prostredia nastalo v roku 2005. Prejavilo sa to v intenzite bytovej výstavby, dokonca tento rok bol jedným z tých, v ktorom bolo najviac dokončených bytov, a to 14 863 bytov.⁵³ Postupom času, v ďalších rokoch bytový trh výrazne ovplyvnilo aj zavedenie nových finančných nástrojov na podporu bytovej výstavby, aký sú napr. projektové financovanie, lízing nehnuteľností, pred hypotekárne a hypotekárne financovanie a tiež nové druhy retailového financovania.

⁵¹ VIDOVÁ, 2008.

⁵² ŠPIRKOVÁ, IVANIČKA a FINKA, 2009.

⁵³ ŠPIRKOVÁ, IVANIČKA a FINKA, 2009.

2.8.1 Inštitúcie bytovej politiky na Slovensku

Súčasný stav bývania na Slovensku je výsledkom zložitého historického vývoja v prostredí rôznych hospodárskych a politických pomerov.

V súčasnosti by sa mala koncepcia bytovej politiky tvoriť ako výsledok prijatej legislatívy a opatrení vo vzťahu so zmenou na trhu a aktuálnym nastavením. Slovenská republika prihliada na medzinárodné trendy, efektívne príklady zo zahraničia a na strategické smerovanie ako členský štát v rámci Európskej únie.⁵⁴

Od 1.1.2017 ústredným orgánom zodpovedným za tvorbu koncepcie bytovej politiky je Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky.⁵⁵ MDaV SR vykonáva nasledovné činnosti:

- navrhuje ciele štátnej bytovej politiky s nevyhnutnými väzbami na sociálnu politiku a finančnú politiku,
- zastupuje Slovenskú republiku vo výbore pre bývanie a pozemkový manažment Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov a štruktúrach Európskej únie v oblasti bývania,
- spracúva koncepcie v oblasti bývania a navrhuje opatrenia na ich implementáciu,
- koordinuje a vytvára metodiku pre obce, mestá a orgány štátnej správy,
- spravuje Štátny fond rozvoja bývania,
- vytvára informačný systém o kvalitatívnom a kvantitatívnom stave bytového fondu,
- tvorí metodické materiály pre užívateľov bytov,
- spracováva analýzy a ekonomické hodnoty v podmienkach rozvoja bývania,
- spolupracuje s riadiacimi orgánmi pri čerpaní pomoci zo štrukturálnych fondov v oblasti prípravy, programovania, implementácie, monitorovania a hodnotenia operačných programov v súvislosti s bývaním atď.⁵⁶

Ďalšou inštitúciou v tvorbe štátnej bytovej politiky na Slovensku je Štátny fond rozvoja bývania. ŠFRB⁵⁷ je účelovým fondom na financovanie štátnej podpory pri rozširovaní a akomsi obohatení bytového fondu. Je taktiež jeden zo základných pilierov a ekonomických nástrojov štátnej bytovej politiky na Slovensku. Bol zriadený zákonom Národnej rady Slovenskej

⁵⁴ ŠPIRKOVÁ, IVANIČKA a FINKA, 2009.

⁵⁵ Predtým Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

⁵⁶ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

⁵⁷ Štátny fond rozvoja bývania

republiky č. 124/1996 Z. z., o Štátnom fonde rozvoja bývania.⁵⁸ Zo svojich prostriedkov poskytuje podporu na nasledovné účely:

- zaobstaranie bytu výstavbou, nadstavbou, vstavbou, prístavbou, dostavbou, prípadne prestavbou nebytového priestoru v bytovom dome, v rodinnom dome alebo v polyfunkčnom dome,
- výstavbu a dostavbu zariadenia sociálnych služieb,
- kúpu bytu,
- obnovu bytového domu,
- výstavbu a kúpu nájomného bytu,
- výstavbu, zateplenie a modernizáciu zariadenia sociálnych služieb.⁵⁹

2.9 Bytová politika v Českej republiky

Bytový fond bol za 2. svetovej vojny do istej miery poškodený či dokonca úplne zničený. Značným problémom bola aj skutočnosť, že časť neobsadených bytov sa nachádzala v pohraničných oblastiach, ktoré neodpovedali nárokom kladeným na kvalitu bývania.

Po roku 1948, v období 50. rokov, nastala zmena, a to hlavne v tom, že dovtedy legislatívne štát bol tým, ktorý sa má postarať o svojich občanov a zaistiť im primerané bývanie s potrebným štandardom. Pridelovanie bytov bolo založené na evidencii bytov a uchádzačov, a predovšetkým na poradovníkoch národných výborov. Celkovo bola distribúcia do istej miery komplikovaná a nepriehľadná. Od 50. rokov sa rozvíja panelová železobetónová výstavba. Zámerom bolo hlavne rýchle a cenovo dostupné bývanie, ale aj tak bol počet novo postavených bytov stále nedostačujúci. Výstavba bez prepracovaného investičného aj architektonického plánu mala za následok to, že najväčší záujem bol o byty vo veľkých mestách, zatiaľ čo stavby na dedinách zostali nevyužívané. Nakoľko tento typ bytovej politiky bol ekonomicky neefektívny, začal byť čoraz častejšie nahradzovaný družstevnou výstavbou a finančne podporená bola aj individuálna výstavba.

⁵⁸ ZÁKONY PRE LUDÍ, 2019. [online]

⁵⁹ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

Štát poskytoval čiastočnú finančnú podporu pri družstevných bytov, avšak väčšinu nákladov spojených so stavbou bytov si obyvatelia týchto bytov museli hradit' sami. Podoba družstevného bývania sa postupne menila.⁶⁰

V 60. rokoch došlo k významnému úbytku bytov. Dôvodmi boli napr. búranie domov v dôsledku zlého technického stavu či vyrad'ovanie kvalitatívne nevyhovujúcich bytov. Z celého bytového fondu boli na tom najlepšie družstevné byty.

Neoliberálny prístup z roku 1991 nebol dostatočne podporený aktívnymi legislatívnymi krokmi. Dôsledok systému štátnej sociálnej podpory nielen v oblasti bývania bol, že si občania zvykli na fakt, že dávky sociálnej podpory sú ich zárobok. Občania neboli dostatočne motivovaní ku zaisteniu si vlastného bývania. Odmietali prijať fakt, že bývanie je súkromný statok a riešenie bytovej otázky je súkromnou zodpovednosťou každého občana. Obdobie transformácie sa vyznačovalo aj bezplatným prevodom bytového fondu do správy a vlastníctva obcí. Neskôr sa situácia uberala smerom privatizácie. Tá prebiehala v rôznych častiach republiky odlišne. Bola prenechaná na voľnej úvahe obcí, ako budú postupovať. Do polovice 90. rokov obce odpredávali bytové domy hlavne právnickým osobám. Najčastejšie mali právnické osoby podobu družstiev. Takáto obstarávacie cena bola niekoľkonásobne výhodnejšia ako nákup bytu na voľnom trhu.⁶¹

Hoci vývoj v 90. rokoch smeroval ku konzistentnému prístupu v oblasti bývania, zatiaľ sa iba s ťažkosťami darí presadzovať dlhodobé plány. Súčasná bytová politika v Českej republike však stále dopláca na celkovú nekoncepčnosť bytovej politiky z dôb socializmu.

2.9.1 Inštitúcie bytovej politiky v Českej republike

Súčasný stav bývania v Českej republike je založený na vytváraní vhodného právneho, inštitucionálneho a fiškálneho prostredia pre aktivity všetkých aktérov na trhu s bytmi. V súčasnej dobe štát pracuje s niekoľkými nástrojmi ovplyvňujúcimi bytovú politiku. V Českej republike je oblasť bývania poverená Ministerstvom pre miestny rozvoj, Ministerstvom financií a čiastočne aj Ministerstvom práce a sociálnych vecí. Ministerstvo pre miestny rozvoj realizuje podporu bývania prostredníctvom programov na podporu novej výstavby hradenú z národných dotácií. V pôsobnosti Ministerstva pre miestny rozvoj je Štátny fond rozvoja bývania. Ten je samostatnou právnickou osobou zriadenou zákonom č. 211/2000 Sb.⁶² Jeho verejným

⁶⁰ POLÁKOVÁ a PRŮŠA., 1993.

⁶¹ POLÁKOVÁ a PRŮŠA., 1993.

⁶² ZÁKONY PRO LIDI, 2019. [online]

poslaním a účelom je podporovať rozvoj bývania v Českej republike ⁶³ a poskytovať podporu v oblasti udržateľného rozvoja obcí, miest a regiónov.

Hlavným úsilím je zaistenie dostupnosti primeraného bývania, pomáhanie vytvárať stabilné prostredie pre oblasť bývania a trvalé podporovanie zvyšovať kvalitu bývania. Poslaním ŠFRB je spoluvytváranie kvalitných podmienok pre rozvoj bývania, motivácia subjektov pohybujúcich sa na trhu s bývaním ku starostlivosti o bytový fond, a to na národnej aj regionálnej úrovni. Medzi základne ciele fondu patrí najmä:

- kvalitná regenerácia existujúceho bytového fondu,
- znižovanie energetickej náročnosti bývania, výstavby a rekonštrukcie bytov a bytových domov,
- zaistenie dôstojného bývania predovšetkým pre vymedzené skupiny obyvateľstva (seniori 65+, zdravotne či príjmovovo obmedzené osoby alebo mladé rodiny),
- poskytovanie nízko úročených úverov na výstavbu nájomných bytov, na opravy a modernizáciu bytových domov,
- udeľovanie finančných prostriedkov na úvery mladým napr. na skvalitnenie bývanie
- finančná podpora programu Regenerácia sídlisk – úprava priestranstva a pod.⁶⁴

2.10 Kriminalita ako negatívna spoločenská externalita

Spoločenská potreba bývanie, ktorá bola spomínaná v predchádzajúcich kapitolách ako jedna zo základných ľudských potrieb by mala byť uspokojovaná na adekvátnej úrovni k celkovému stupňu sociálno-ekonomického rozvoja spoločnosti. Nedôstojné bývanie vedie k negatívnym spoločenským javom napr. bezdomovci, migrácia, úmrtnosť, ale aj kriminalita, ktoré ovplyvňujú politický, sociálny, ekonomický, kultúrny a morálny stav celej spoločnosti.

Práve kriminalita⁶⁵ je spoločenský jav, ktorým sa rozumie súhrn trestnej činnosti resp. trestných činov v určitej oblasti za určité obdobie. Ide o socioekonomický ukazovateľ, pri ktorom sa sleduje a posudzuje trestná činnosť na národnej, medzinárodnej a celosvetovej úrovni. Sústreďovanie dôležitých údajov o činnosti a taktike páchatel'ov trestných činov, o stave trestnej činnosti na určitom území a iné operatívno-taktické údaje má vo svojej kompetencii kriminálna polícia resp. operatívno-taktická evidencia Policajného zboru.

⁶³ V súlade s Koncepciou bytovej politiky schválenou vládou Českej republiky.

⁶⁴ MINISTERSTVO PRE MIESTNY ROZVOJ, 2019. [online]

⁶⁵ Zločinnosť.

Najčastejším rozdelením kriminality môže byť: násilná, majetkové, mravnostná a hospodárska.⁶⁶

Kriminalita ako jeden z nežiaducich javov sa vyskytuje v každej krajine. Existujú rozdiely v páchaní trestnej činnosti, či už na regionálnej alebo lokálnej úrovni miest a obcí. Táto priestorová diferenciácia je determinovaná množstvom faktorov⁶⁷, ktoré podporujú alebo naopak spomaľujú jej ďalší rozvoj.⁶⁸

Práve sociálna situácia a stav jednotlivca resp. rodiny úzko súvisí s výberom vhodného priestoru pre život - bývaním. Existujú názory, že kriminalita je spojená len s mestským prostredím, a že malé mestá resp. vidiecke aglomerácie sú bez kriminality. V súčasnosti sa toto tvrdenie v mnohých prípadoch už potvrdiť nedá a oblasti bez kriminálnych činov neexistujú. Práve vidiecke oblasti najviac postihli politicko-ekonomické zmeny. Týka sa to hlavne ekonomickej oblasti, kde zmeny spôsobili v mnohých vidieckych krajoch a regiónoch. Hospodársky kolaps s následným rastom nezamestnanosti, chudoby, individualizmu, rozpadu a znefunkčnenia rodín a iných neželaných javov. Tieto menej rozvinuté vidiecke územia riešia potom problémy s nízkou životnou úrovňou, vysokou úrovňou kriminality a znižuje sa aj možnosť rozvoja a kvality života obyvateľov.⁶⁹

Podľa Michálekov ho tvrdenia „*Významný negatívny vplyv na tieto územia mali aj dlhodobé záporné efekty migrácie, najmä emigrácie vzdelaného mladého obyvateľstva. Odchod aktívnej populácie z vidieckych regiónov okrem iného spôsobil ich sociálnu dezintegráciu.*“⁷⁰ V týchto regiónoch sa zvýšila predovšetkým kriminalita, výskyt alkoholizmu, drogových závislostí, depresí, taktiež sa zväčšili problémy so správaním detí a mládeže. Vidiecke komunity sú charakterizované určitými špeciálnymi druhmi kriminality. Závisí to zväčša od životných podmienok a existenčných problémov obyvateľstva. Nepriaznivá situácia a nežiadúci rast kriminality môže v niektorých nielen dedinských oblastiach odradiť záujemcov o investovanie napr. do novej výstavby. Obmedzuje taktiež rozvoj turizmu, prípadne odrádza záujemcov o bývanie v týchto oblastiach, aj napriek dobrej kvalite životného prostredia.

Trestný čin je možné charakterizovať ako zložitý sociálny jav, na ktorého skúmaní sa podieľa viac vedných odborov.⁷¹ Takisto charakteristika trestného činu môže byť braná

⁶⁶ BUBELÍNÝ, 2000. [online]

⁶⁷ Polohou, úrovňou urbanizácie, sociálnej kontroly, sociálnym stavom a pod.

⁶⁸ MICHÁLEK, 2010. [online]

⁶⁹ MICHÁLEK, 2010. [online]

⁷⁰ MICHÁLEK, 2010. [online]

⁷¹ VICHLENDÁ, 2011. [online]

z pohľadu: trestne právneho, kriminalistického, kriminologického, sociologického a psychologického. Je potrebné rozlišovať 2 základné kriminalistické charakteristiky trestného činu: najobecnejšiu úroveň všetkej trestnej činnosti a druhú úroveň jednotlivých skupín trestných činov (napr. násilných a majetkových) až k jednotlivým podstatám trestných činov (napr. vraždy, lúpeže, krádeže vlámaním). Medzi nasledujúce a najdôležitejšie prvky kriminalistickej charakteristiky trestného činu patria: spôsob páchania trestného činu, kriminálna situácia, za ktorej je trestný čin páchaný, osobnostné vlastnosti páchatel'a, vlastnosti obete trestného činu a motív trestného činu.⁷²

Spôsob páchania trestného činu najviac ovplyvňuje proces tvorby stôp a celkového poznania trestného činu. Ide o systém úkonov jednania páchatel'a a spôsobov akými páchatel' volí alebo využíva objektívne podmienky a prostriedky pri príprave, páchaní a následnom utajovaní trestného činu. Materiály, ktoré sú zhromaždené na začiatku procesu objasňovania trestnej činnosti sú hlavne o spôsobe páchania trestného činu. Z týchto domnienok sa potom stávajú podklady pre formuláciu kriminalistických verzií a vyvodenia dôsledkov.⁷³

Kriminálnou situáciou sa rozumie súhrn vonkajšieho prostredia a podmienok, za ktorých bol trestný čin spáchaný. Základné komponenty kriminálnej situácie sú:

- demografické a topografické podmienky miesta činu,
- fyzikálne, chemické a biologické vlastnosti miesta činu a predmetov, na ktorých sú zanechané stop,
- čas spáchania trestného činu,
- klimatické (meteorologické) podmienky.

Ďalšou súčasťou kriminalistickej charakteristiky trestného činu sú **osobnostné vlastnosti páchatel'a trestného činu**. K zobrazeniu páchatel'ových vlastností dochádza dvoma spôsobmi:

- páchatel' sa sám svojím pôsobením aktívne podieľa na prenose svojich vlastností do stôp,⁷⁴
- páchatel' sám zostane pasívny, ale inými aktívnymi procesmi dôjde k zobrazeniu jeho vlastností do stôp^{75 76}

⁷² VICHLENDÁ, 2011. [online]

⁷³ VICHLENDÁ, 2011. [online]

⁷⁴ Napr. zanechanie odtlačkov prstov na použitej zbrani.

⁷⁵ Napr. zabudovaná kamera a kamerový záznam páchatel'a na mieste činu.

⁷⁶ MUSIL, KONRÁD a SUCHÁNEK, 2004.

Stopy, ktoré páchateľ zanecháva sa vyznačujú svojou rozmanitosťou. Môže ísť o biologické, fyziologické alebo psychické vlastnosti. Najväčší význam pri identifikácii majú často drobné detaily, odchýlky a rôzne anomálie. Ako je zrejmé, existuje množstvo druhov vlastností, ktoré kriminalistika skúma a vyhodnocuje. Najdôležitejšou podstatou však zostáva fakt, že kriminalistika vypracováva odporúčenia, ako na správanie páchateľa reagovať a ovplyvňovať ho v záujme riadneho a objektívneho ukončenia vyšetrovania.

Obetou trestného činu je konkrétna fyzická osoba, ktorá bola trestným činom usmrtená, zranená, ohrozená na živote alebo zdraví. Bola jej spôsobená morálna škoda, škoda na majetku, bola obmedzená na slobode alebo svojich právach, a to nezávisle na tom, či jej bolo následne priznané postavenie poškodeného. Vlastnosti obete trestného činu sú taktiež považované za významný prvok, pretože podstatne ovplyvňujú spôsob spáchania trestného činu, svojím jednaním sa podieľa na vzniku stôp, sama je aj ich nositeľom a svojim postojom môže ovplyvniť proces vyšetrovania. Prax preukázala, že viktimologické⁷⁷ poznatky majú značný význam pre kriminalistiku.⁷⁸

Posledný prvok kriminalistickej charakteristiky trestného činu je **motív trestného činu**. Motív je vnútorným podnetom páchateľa. Zároveň je dôvodom pre spáchanie trestného činu. Pri rozhodovaní o spáchaní trestného činu je motív na úplnom začiatku rozhodovania. Je významným znakom kriminalistickej charakteristiky trestného činu, aj keď miera jeho dôležitosti je u rôznych skupín trestných činov rozdielna. Pri niektorých druhoch trestných činov je motivácia jasná a málo diferencovaná napr. majetkové – zištný motív, alebo naopak u iných trestných činov sú motívy značne variabilné - vraždy.⁷⁹

Záujem úspešného odhaľovania, vyšetrovania a predchádzania kriminality, teda trestnej činnosti je predmetom kriminalistiky. Kriminalistika je samostatný vedný obor slúžiaci k ochrane občanov a štátu pred trestnými činmi. Jej hlavnou úlohou je vypracovávať efektívne metódy odhaľovania, objasňovania, vyšetrovania a prevencie kriminality a poskytuje ďalšie informácie činným orgánom v trestnom riadení. Taktiež analyzuje pravidelne opakujúce sa situačné okolnosti, ktoré uľahčujú páchanie trestných činov a vypracováva špeciálne preventívne opatrenia.

⁷⁷viktimológia – vedný odbor, ktorý sa zaoberá obeťou trestného činu a nie páchateľom. Z kriminalistického hľadiska sú relevantné viktimologické aspekty, ktorými sú podiel obete na vzniku situácie pred deliktom, vzťah medzi obeťou a páchateľom, podiel obete na vzniku stôp, podiel obete na oznámení trestného činu a podiel obete na vyšetrovaní.

⁷⁸ VICHLENDÁ, 2011. [online]

⁷⁹ VICHLENDÁ, 2011. [online]

Predmetom kriminalistiky sú 2 okruhy zákonitosti:

1. zákonitosti vzniku, trvania a zániku stôp a iných kriminalisticky relevantných informácií o spáchaných trestných činoch,
2. zákonitosti vyhľadávania, zaisťovania, skúmania a využívania stôp a iných kriminalisticky relevantných informácií o spáchaných trestných činoch.⁸⁰

⁸⁰ VICHLENDÁ, 2011. [online]

3 Základné ukazovatele bývania a kriminality

Tretia kapitola diplomovej práce je rozdelená do niekoľkých podkapitol. V nich si detailnejšie rozoberieme jednotlivé ukazovatele bývania a kriminality.

Zdrojom pre získanie všetkých potrebných dát boli internetové stránky slovenského a českého štatistického úradu.

3.1 Všeobecné štatistické ukazovatele

Obsahom tejto podkapitoly je súhrn tabuliek vybraných ukazovateľov, ktoré by potenciálne mohli mať súvislosť s páchaním trestných činov. Tabuľky sú za Slovenskú a Českú republiku prepočítané na 1000 obyvateľov, a za každý kraj osobitne pre danú krajinu.

Pri prepočte na 1000 obyvateľov sme vychádzali z reálneho počtu obyvateľov v krajiach za sledovaný rok uvedené v Prílohe 1.

3.1.1 Počet začatých a dokončených bytov

Údaje začatých (zahájených)⁸¹ a dokončených bytov v tabuľkách sú rozdelené na Slovenskú a Českú republiku v rokoch 2013 – 2017, a za každý kraj v danej krajine sú hodnoty prepočítané na 1000 obyvateľov. Skutočný počet začatých a dokončených bytov je za každý rok v danom kraji v Slovenskej a Českej republike uvedený ako Príloha 3.

Tab. 3.1 Počet začatých bytov v Slovenskej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Byty – začaté v danom roku/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Slovenská republika	2,73	2,92	3,62	4,18	3,67
Bratislavský kraj	6,71	6,30	11,32	10,79	7,90
Trnavský kraj	3,96	4,40	4,73	6,36	5,86
Trenčiansky kraj	2,87	2,36	2,89	3,16	3,09
Nitriansky kraj	2,21	2,15	2,49	2,73	2,89
Žilinský kraj	2,21	2,90	2,96	3,00	3,72
Banskobystrický kraj	1,54	2,44	1,63	2,07	1,96
Prešovský kraj	1,94	1,85	2,41	2,29	2,78
Košický kraj	1,38	1,88	1,78	2,54	2,07

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.datacube.statistics.sk, 2019).

Ukazovateľ začatých bytov za Slovenskú republiku mal rastúci charakter. Najviac začatých bytov bolo v roku 2016, konkrétne 21 441 bytov, čo predstavovalo 4,18 začatého bytu

⁸¹ Toto pomenovanie bolo uvedené pri hodnotách za Českú republiku.

na 1000 obyvateľov. V roku 2017 sa začaté byty znížili na úroveň 19 930, teda pokles o 1 511 oproti roku 2016. Z hľadiska územné rozloženia sa najviac stavalo v Bratislavskom, Trnavskom, Žilinskom a Nitrianskom kraji. Tieto kraje sa na celkovom počte začatých bytov podieľajú najviac.

Tab. 3.2 Počet začatých bytov v Českej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Byty – začaté v danom roku/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Česká republika	2,10	2,31	2,50	2,57	2,97
Hlavné mesto Praha	2,70	3,56	4,12	2,15	2,88
Středočeský kraj	2,94	3,22	3,55	4,14	4,82
Jihočeský kraj	2,33	2,33	2,06	3,10	2,66
Plzeňský kraj	2,46	2,26	2,68	3,75	4,06
Ústecký kraj	1,03	1,24	1,25	1,58	1,46
Královéhradecký kraj	1,92	1,70	1,58	2,36	2,59
Jihomoravský kraj	2,40	3,11	3,27	3,20	3,40
Moravskoslezský kraj	1,69	1,59	1,74	1,86	2,12
Olomoucký kraj	1,90	1,68	2,31	2,19	3,81
Zlínský kraj	1,46	1,61	1,78	1,92	2,16
Kraj Vysočina	1,73	1,68	1,90	2,27	2,66
Pardubický kraj	2,06	2,05	2,02	2,43	2,90
Liberecký kraj	1,45	1,71	1,60	1,67	1,95
Karlovarský kraj	2,04	2,13	1,65	1,63	2,09

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.vdb.czso.cz, 2019).

Počet začatých bytov celkovo za celú Českú republiku mal rastúci trend. V roku 2017 bol počet takýchto bytov 31 521, avšak na druhú stranu pomer medzi začatými a dokončenými bytmi mal najvyšší rozdiel. Prepočet na 1000 obyvateľov dosiahol v poslednom sledovanom roku 2,97 začatého bytu. Najviac začatých bytov bolo v hlavnom meste Praha, kde bol od začiatku roka 2013 rastúci trend, no v roku 2016 nastalo celkom významné zníženie o 2 469 bytov oproti roku 2015. Dôvod mohol byť v nedostatku finančných prostriedkov. V roku 2017 sa počet bytov opäť zvýšil takmer o 1 000. Ďalšie kraje s najvyšším počtom začatých bytov sú Středočeský a Jihomoravský kraj. Medzi kraje s nižším počtom zahájených bytov patrí Plzeňský, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj. Všetky mali v sledovanom období rastúci trend. Čo sa týka prepočtu začatých bytov na 1000 obyvateľov dosahovali najvyššie hodnoty Středočeský, Plzeňský a Olomoucký kraj. Vplyv na výsledky má samozrejme počet obyvateľov v danom kraji a následný prepočet.

Tab. 3.3 Počet dokončených bytov v Slovenskej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Byty - dokončené v danom roku/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Slovenská republika	2,79	2,77	2,85	3,06	3,12
Bratislavský kraj	5,82	5,81	7,59	7,18	8,78
Trnavský kraj	4,19	4,19	4,02	4,39	4,70
Trenčiansky kraj	2,51	2,77	2,34	2,59	2,18
Nitriansky kraj	2,40	2,40	2,22	2,10	2,34
Žilinský kraj	2,44	2,83	2,34	2,71	2,75
Banskobystrický kraj	1,55	1,44	1,70	1,61	1,32
Prešovský kraj	2,39	2,03	1,91	2,01	1,92
Košický kraj	1,76	1,53	1,60	1,42	1,84

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.datacube.statistics.sk, 2019).

Dokončené byty na Slovensku od roku 2014 zaznamenávali nárast. V roku 2017 bol počet dokončených bytov na Slovensku 16 946 bytov, čo predstavovalo 3,12 dokončených bytov na 1000 obyvateľov. Najviac dokončených bytov bolo v Bratislavskom, Trnavskom a Žilinskom kraji. Naopak najmenej dokončených bytov bolo v Banskobystrickom kraji. Priemer za sledované obdobie rokov 2013 až 2017 nedosiahol ani úroveň 1 000 dokončených bytov. V ostatných krajoch sa dá stav dokončených bytov považovať za stagnujúci.

Tab. 3.4 Počet dokončených bytov v Českej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Byty (celkom)- dokončené v danom roku/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Česká republika	2,40	2,27	2,38	2,58	2,69
Hlavné mesto Praha	3,09	3,85	4,11	4,71	4,52
Středočeský kraj	4,07	3,21	3,67	3,63	4,03
Jihočeský kraj	2,06	2,02	1,95	1,95	1,96
Plzeňský kraj	2,52	2,37	2,09	2,70	2,84
Ústecký kraj	1,13	0,90	0,99	0,95	1,23
Královéhradecký kraj	1,90	1,88	1,92	1,93	2,20
Jihomoravský kraj	3,00	2,76	2,84	3,25	3,58
Moravskoslezský kraj	1,97	1,60	1,80	1,73	1,87
Olomoucký kraj	1,93	2,23	1,73	2,11	2,34
Zlínský kraj	1,35	1,38	1,60	1,67	1,67
Kraj Vysočina	2,34	2,04	1,96	1,90	1,99
Pardubický kraj	1,98	1,93	2,12	2,37	2,19
Liberecký kraj	1,76	1,55	1,43	1,78	1,52
Karlovarský kraj	1,43	1,09	1,37	1,69	1,27

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.vdb.czso.cz, 2019).

Dokončené byty sú v oboch krajinách dôležitým ukazovateľom v zmenách úrovni bývania, ale poukazuje aj na rozdiely medzi krajinami. Počet dokončených bytov za Českú republiku sa zvyšoval. Medzi kraje s najväčším počtom takýchto bytov patrí hlavné mesto Praha, Stredočeský kraj, Jihomoravský a Moravskoslezský. Kraje s najnižším počtom dokončených bytov patria Zlínsky, Liberecký a Karlovarský kraj, kde hodnota nedosiahla ani úroveň 1000 dokončených bytov.

3.1.2 Priemerná obytná plocha bytu

Hodnoty priemernej obytnej plochy v m² uvedené v tabuľkách sú rozdelené na Slovenskú a Českú republiku v rokoch 2013 – 2017, a za každý kraj v danej krajine sú hodnoty prepočítané na 1000 obyvateľov. Nakoľko hodnoty sú veľmi malé sú zobrazené na 4 desatinné čísla. Skutočná hodnota priemernej obytnej plochy v m² za každú krajinu je uvedená v Prílohe č. 4.

Tab. 3.5 Priemerná obytná plocha bytu v m² v Slovenskej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaná na 1000 obyvateľov

Priemerná obytná plocha bytu (m ²)/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Slovenská republika	0,0136	0,0135	0,0132	0,0144	0,0130
Bratislavský kraj	0,1221	0,1247	0,1083	0,1102	0,0981
Trnavský kraj	0,1267	0,1207	0,1258	0,1265	0,1244
Trenčiansky kraj	0,1212	0,1182	0,1206	0,1187	0,1264
Nitriansky kraj	0,1071	0,0998	0,1053	0,1163	0,1081
Žilinský kraj	0,1172	0,1166	0,1154	0,1156	0,1170
Banskobystrický kraj	0,1049	0,0895	0,0981	0,1080	0,1163
Prešovský kraj	0,0867	0,0984	0,0926	0,0933	0,0929
Košický kraj	0,0975	0,0963	0,0963	0,1056	0,0880

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.datacube.statistics.sk, 2019).

Priemerná obytná plocha bytu v m² za Slovenskú republiku dosahovala v sledovanom období priemerne 72,5 m². Najvyššie priemerné hodnoty obytnej plochy vykazoval Žilinský kraj, o niečo menej to bolo u Košického, Prešovského a Nitrianskeho kraja. Kraj s najnižšou hodnotou obytnej plochy bytu v priemere za sledované obdobie vykazoval Banskobystrický kraj.

Tab. 3.6 Priemerná obytná plocha bytu v m² v Českej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaná na 1000 obyvateľov

Priemerná obytná plocha bytu (m ²)					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Česká republika	0,0074	0,0071	0,0071	0,0069	0,0069
Hlavné mesto Praha	0,0481	0,0452	0,0477	0,0462	0,0488
Středočeský kraj	0,0637	0,0634	0,0609	0,0633	0,0602
Jihočeský kraj	0,1404	0,1288	0,1366	0,1321	0,1275
Plzeňský kraj	0,1357	0,1323	0,1349	0,1229	0,1250
Ústecký kraj	0,1020	0,1067	0,1023	0,1002	0,0961
Královéhradecký kraj	0,1497	0,1447	0,1487	0,1391	0,1268
Jihomoravský kraj	0,0623	0,0622	0,0603	0,0567	0,0561
Moravskoslezský kraj	0,0620	0,0628	0,0598	0,0610	0,0605
Olomoucký kraj	0,1138	0,1147	0,1133	0,1030	0,1053
Zlínský kraj	0,1518	0,1539	0,1394	0,1319	0,1339
Kraj Vysočina	0,1641	0,1624	0,1664	0,1660	0,1660
Pardubický kraj	0,1642	0,1573	0,1455	0,1522	0,1489
Liberecký kraj	0,1936	0,2026	0,2065	0,1913	0,1969
Karlovarský kraj	0,2964	0,3131	0,2763	0,2571	0,2712

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.vdb.czso.cz, 2019).

Priemerná obytná plocha bytu v m² za Českú republiku dosahovala v priemere za sledované obdobie hodnotu 74,6 m². Nad priemerom tejto krajiny boli Liberecký, Jihočeský a kraj Vysočina. Ich hodnoty dosahovali viac ako 80 m². Absolútne najnižšiu priemernú hodnotu dosahovalo hlavné mesto, a to len okolo 60 m². Dôvodom môže byť aj to, že Praha disponuje veľkým počtom veľmi malých bytov.

3.1.3 Počet prisťahovaných/vystťahovaných obyvateľov

Na oblasť bývania má výrazný vplyv aj počet prisťahovaných a vystťahovaných obyvateľov. Spôsobuje to alokáciu ľudí v danej oblasti a ich usídlenie.

Údaje prisťahovaných a vystťahovaných obyvateľov v tabuľkách sú rozdelené na Slovenskú a Českú republiku v rokoch 2013 až 2017, a za každý kraj v danej krajine sú hodnoty prepočítané na 1000 obyvateľov. Skutočný počet prisťahovaných a vystťahovaných je za každú krajinu uvedený v Prílohe 5. Výsledky sú brané z hľadiska zmeny miesta bydliska v rámci danej krajiny, teda nejde o imigráciu alebo emigráciu z iných štátov.

Tab. 3.7 Počet prisťahovaných/vysťahovaných v Slovenskej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Počet prisťahovaných a vysťahovaných/1000 obyvateľov										
Územie	2013		2014		2015		2016		2017	
Slovenská republika	4,86	3,33	5,44	3,56	5,08	3,69	5,79	4,05	5,43	3,79
Bratislavský kraj	11,46	4,53	12,89	5,14	13,42	5,32	14,02	5,29	13,96	5,16
Trnavský kraj	6,27	4,58	6,56	5,00	6,73	5,08	6,99	5,30	7,19	5,31
Trenčiansky kraj	2,80	4,15	3,31	4,56	3,20	4,63	3,26	4,72	3,45	4,82
Nitriansky kraj	3,43	4,20	3,75	4,37	3,69	4,58	3,70	4,81	3,72	4,94
Žilinský kraj	2,51	2,94	2,51	3,59	2,56	3,48	2,64	3,53	2,50	3,59
Banskobystrický kraj	2,32	4,02	2,79	4,17	2,62	4,50	2,85	4,61	2,80	4,61
Prešovský kraj	2,06	3,81	2,18	4,29	2,01	4,27	2,32	4,72	2,08	4,51
Košický kraj	2,14	3,40	2,48	3,89	2,51	3,52	2,58	3,99	2,40	3,83

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.datacube.statistics.sk, 2019).

Situácia, ktorá sa týka sťahovania obyvateľstva a ich počtu na Slovensku je už niekoľko rokov pomerne rovnaká. Sťahovanie medzi krajmi prináša zisky hlavne Bratislavskému, Trnavskému a Nitrianskemu kraju. Vo všeobecnosti ide o migráciu z východu na západ, teda z Prešovského a Košického kraja do už spomínaných ziskovejších krajov. Dôvodmi migrácie sú lepšia ponuka pracovných príležitostí, ale predovšetkým bytová výstavba. Nakoľko kam smerovali investície, tam smerovala aj nová bytová výstavba, a teda tam sa sťahovalo aj obyvateľstvo. V Tab. 3.7 môžeme vidieť, že najvyšší počet prisťahovaných má Bratislavský kraj. Naopak Prešovský a Košický kraj vykazujú niekoľkonásobne, konkrétne 5 až 6-násobne nižšie hodnoty. Čo sa týka počtu vysťahovaných je to hlavne z Prešovského a Košického kraja. Sťahuje sa aj veľké množstvo ľudí z Bratislavského kraja, konkrétne do Trnavského kraja. Dôvodom môže byť menší ruch z veľkomesta, na druhej strane dobrá a rýchla dostupnosť do hlavného mesta za prácou či štúdiom.

Tab. 3.8 Počet prisťahovaných/vystťahovaných v Českej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Počet prisťahovaných a vystťahovaných/1000 obyvateľov										
Územie	2013		2014		2015		2016		2017	
Česká republika	2,81	2,94	3,95	1,89	3,31	1,80	3,55	1,65	4,33	1,67
Hlavné mesto Praha	24,51	28,77	32,03	21,41	26,60	21,84	28,82	20,80	29,34	20,93
Středočeský kraj	19,03	11,94	19,36	11,23	19,42	11,86	19,62	12,10	20,55	11,88
Jihočeský kraj	7,40	6,89	7,76	6,84	8,08	6,72	8,58	7,57	9,40	7,39
Plzeňský kraj	9,00	6,67	9,33	6,30	9,70	6,34	10,70	6,88	11,85	7,78
Ústecký kraj	8,46	8,97	8,77	9,49	8,94	9,21	8,92	9,74	9,37	8,84
Královéhradecký kraj	7,43	8,46	7,97	8,38	8,17	8,02	8,05	9,05	9,30	8,64
Jihomoravský kraj	7,96	7,40	8,57	7,40	8,97	7,68	9,68	7,70	10,17	7,50
Moravskoslezský kraj	3,62	6,14	3,95	6,44	4,22	6,43	4,61	6,55	4,60	6,68
Olomoucký kraj	5,95	7,12	6,53	7,45	6,82	7,59	7,04	8,24	7,42	8,04
Zlínský kraj	5,29	6,35	5,54	6,42	6,13	6,37	6,21	7,32	6,41	6,99
Kraj Vysočina	6,12	7,67	6,27	7,78	6,45	7,61	6,79	8,43	7,76	8,13
Pardubický kraj	8,05	8,33	8,28	8,09	8,12	8,28	9,61	8,37	10,70	8,25
Liberecký kraj	9,66	9,88	10,37	10,02	10,84	9,33	10,97	10,01	11,24	9,84
Karlovarský kraj	8,98	12,50	9,97	12,07	9,17	12,28	10,28	12,65	10,42	11,81

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.vdb.czso.cz, 2019).

Česká republika podobne ako Slovenská republika má najvyšší počet prisťahovaných najmä v hlavnom meste. Kraje s najvyšším počtom prisťahovaných sú Středočeský kraj a Jihomoravský kraj. Pri prepočte na 1000 obyvateľov sa toto poradie mení v závislosti na počte obyvateľov v danom kraji. Celkovo najmenej ľudí sa presťahovalo do Karlovarského a Zlínskeho kraja. Dôvodom sťahovania ľudí do Prahy je predovšetkým práca, ale ide aj o prípady, kedy sa ľudia presťahovali za vzdelaním resp. štúdiom, a následne na to si v meste našli zamestnanie a trvalé bývanie. Pri takejto vnútornej migrácii medzi kraji ide najmä o zmenu vekovej štruktúry daného kraja. Pri vystťahovaných dominovalo hlavné mesto Praha. Nasledoval Středočeský kraj, ktorý opustilo v priemere 15 667 osôb za sledované obdobie. Ďalšími kraji s vysokým počtom vystťahovaných boli Ústecký, Jihomoravský a Moravskoslezský. Najmenej obyvateľov sa vystťahovalo z Karlovarského, Plzeňského a Zlínskeho kraja.

3.2 Ukazovatele v oblasti bývania

Táto podkapitola obsahuje vybrané kritéria pri hodnotení úrovne cien nehnuteľností na bývanie, ukazovatele financovania bývania a ukazovatele úrovne bývania.

3.2.1 Vybrané kritéria pri hodnotení úrovne cien nehnuteľností na bývanie

Oceňovanie a hodnotenie nehnuteľností je pomerne komplikovaný proces. V rámci neho sa zohľadňujú nielen technické parametre, ale aj otázky vývoja a aktuálneho stavu trhu s bývaním. V znaleckých posudkoch je presne stanovený postup výpočtu všeobecnej hodnoty stavieb (bytov, domov), ale aj miera subjektívneho hodnotenia príslušnej nehnuteľnosti. To môže viesť k rozdielnemu ohodnoteniu tej istej nehnuteľnosti rôznymi znalcami. Práve preto nie je jednoduché stanoviť primeranú cenu nehnuteľnosti.. Väčší dopyt po bývaní môže vyvolať aj výraznejší rast cien domov a bytov, čo však nemusí vždy znamenať ich nadhodnotenie.

Pri investovaní do nehnuteľnosti je vhodné brať do úvahy hodnotiace kritériá, ako je pomer ceny ku konštrukčným nákladom, porovnateľná cena, dostupnosť bývania, pomer ceny k príjmu, pomer ceny k prenájmu a pod.⁸²

Kritérium porovnateľná cena - vnútorný trh Európskej únie je charakteristický voľným pohybom tovaru, služieb, kapitálu a osôb. Podstatný vplyv to má aj na trh s bývaním. Prejavuje sa to hlavne v prihraničných oblastiach, kde dochádza k migrácií obyvateľstva z dôvodu hľadanie výhodnejších podmienok na trhu s bývaním. Domácnosti majú úsilie hľadať lacnejšie a lepšie alternatívy bývania, pričom dochádza nielen k vnútroštátnej, ale aj medzištátnej migrácií osôb aj celých domácností.⁸³

Kritérium cena/konštrukčné náklady - východiskom pre predbežný odhad konštrukčných nákladov je výkaz výmer, ktorý je súčasťou projektovej dokumentácie. Výkaz výmer obsahuje orientačné ceny, aby investor vedel, koľko bude stavba stáť. Finálne konštrukčné náklady môžu byť nižšie alebo vyššie ako predbežne spracovaný rozpočet. Závisí to od faktorov, ako napr. miesto výstavby, terén, použitie stavebného materiálu či technológie. Na trhu s bývaním je cena nehnuteľnosti na bývanie objektívne vždy vyššia ako náklady na jej výstavbu, a to o primeraný zisk. Kritérium zisku je dôležité hlavne pre developerov, lebo čím je väčšia rozdielnosť medzi cenou a nákladmi na výstavbu, tým majú developeri väčšiu motiváciu stavať.⁸⁴

$$\text{Kritérium ceny a nákladov} = \frac{\text{cena}}{\text{náklady na výstavbu}} \quad (3.1)$$

⁸² ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

⁸³ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

⁸⁴ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

Kritérium dostupnosti bývania (cena/príjem) - pri realizácii bývania každý jedinec alebo domácnosť vyhodnocuje svoje finančné možnosti, či si bývanie dokáže zabezpečiť z vlastných alebo úverových zdrojov. Z globálneho pohľadu možno pri zjednodušenom hodnotení dostupnosti bývania vychádzať napr. z podielu HDP na obyvateľa a priemernej ceny metra štvorcového nehnuteľnosti na bývanie v krajine alebo regióne. Toto porovnanie je založené na bonite krajiny a priemernej cenovej úrovni domov a bytov v danej lokalite.⁸⁵

$$\text{Kritérium dostupnosti bývania} = \frac{\text{cena}}{\text{príjem}} \quad (3.2)$$

Dostupnosť bývania je možné vyjadriť aj indexom bývania, ktorý poskytuje informácie o tom, akú časť príjmu vynaložiť na nákup nehnuteľnosti. **Index dostupnosti bývania** (Housing Affordability Index – HAI) obsahuje údaje ako priemerná cena vybranej nehnuteľnosti, výška príjmu (hrubá mzda), cena úveru alebo pomer ceny nehnuteľnosti k objemu poskytnutého úveru tzv. LTV (loan to value).⁸⁶ Ak sa hodnoty indexu rovnajú 100 znamená to, že priemerný mesačný príjem domácnosti je primeraným príjmom na zaobstaranie primerane drahej nehnuteľnosti. Hodnota indexu vyššia ako 100 predstavuje lepšiu dostupnosť bývania a hodnota nižšia ako 100 zníženú dostupnosť bývania.

$$HAI = \frac{\text{mediánový príjem domácností}}{\text{primeraný príjem}} \cdot 100 \quad (3.3)$$

Kritérium cena/nájomné - Pri pomere cena/nájomné sa vychádza z toho za aké obdobie⁸⁷ sa z hodnoty prenájmu môže naakumulovať čiastka, ktorá by umožnila v danom čase obstaráť priemerné bývanie. Ak je cena bývania vo vlastnom príliš vysoká k cene nájomného, v tomto prípade záujemca uprednostní podnájom. Takáto situácia znižuje dopyt po novej výstavbe. Realitný trh závisí hlavne od ekonomickej výkonnosti krajiny. Podstatný vplyv na to má menová politika prostredníctvom vývoja úrokových sadzieb a celková situácia na trhu s bývaním v danej krajine.⁸⁸

$$\text{Kritérium ceny a nájomného} = \frac{\text{cena}}{\text{nájomné}} \quad (3.4)$$

⁸⁵ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

⁸⁶ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

⁸⁷ Zvyčajne roky.

⁸⁸ ŠPIRKOVÁ, ZÚBKOVÁ a MACHAJDÍKOVÁ., 2017.

3.2.2 Ukazovatele financovania bývania

Na kúpu bytu či stavbu rodinného domu je potrebné, aby jedinec disponoval dostatočným množstvom finančných prostriedkov. Hodnotu nehnuteľnosti ovplyvňuje mnoho faktorov. Patria medzi tam: dopravná dostupnosť, typ vlastníctva, veľkosť, vek nehnuteľnosti alebo vybavenie. Cena, za ktorú sú nehnuteľnosti ponúkané na trhu nehnuteľností ovplyvňuje subjektívna hodnota konkrétneho vlastníka. Ak kupujúci nemá dostatok hotovostných prostriedkov, môže využiť rôzne spôsoby na financovanie bytového problému, a to: hypotekárny úver, stavebné sporenie alebo úvery zo štátneho fondu.

Hypotekárne úvery sú dlhodobé úvery, ktorých doba splatnosti sa pohybuje v rozmedzí 4 až 30 rokov, čo umožňuje klientovi rozložiť finančné zaťaženie a predĺžiť dobu splatnosti záväzku. V poslednej dobe sú hypotéky čoraz žiadanejšie. Dôvodmi, prečo je to tak, môže byť skutočnosť, že hypotéky predstavujú rýchly zdroj získania dlhodobých finančných prostriedkov a úrokové sadzby nie sú príliš vysoké. Klient bankovej inštitúcie si môže vybrať medzi pohyblivou a pevnou tzv. fixnou úrokovou sadzbou. Hypotekárne úvery možno zabezpečiť aj rozostavanou stavbou, ktorá je predmetom požadovaného úveru.

Stavebné sporenie je ďalším spôsobom financovania. V posledných rokoch dochádza k posilneniu tohto druhu financovania. Cieľom stavebného sporenia je získať stavebný úver, ktorý možno využiť na kúpu bytu, domu, stavbu či modernizáciu bytu alebo domu, kúpu stavebného pozemku alebo obstaranie a prestavbu nebytových priestorov.⁸⁹

Pre získanie riadneho úveru musia byť splnené 3 podmienky: parameter ohodnotenia (číslo zohľadňujúce vklady, úroky, dĺžku a variantu sporenia), našetrových 40 % cieľovej čiastky a 2 roky od podpisu zmluvy. V prípade, že nie je niektorá z podmienok splnená je možnosť získať preklenovací úver.⁹⁰

Financovanie prostredníctvom **úverov zo štátneho fondu** určeného na bývanie vychádza z podstaty štátnej bytovej politiky, a je schválený vládou. Fond spadá do určeného ministerstva a jeho hlavnou úlohou je podporovať rozvoj bývania a rozvoj obcí, miest a regiónov v danom štáte. Výhodou takéhoto plnenia záväzkov je nízka úroková miera a doba splatnosti až 20 rokov.

⁸⁹ ŠPIRKOVÁ, IVANIČKA a FINKA, 2009.

⁹⁰ KROPÁČKOVÁ a kol., 2017.

Ďalšími novými finančnými nástrojmi na podporu bytovej výstavby môžu byť projektové financovanie, lízing nehnuteľnosti alebo americká hypotéka.

Projektové financovanie je v súčasnosti jedna z najrozšírenejších možností na financovanie projektov veľkého rozsahu, ktoré sú náročné na financie. Pre toto financovanie je charakteristické, že finančné prostriedky vložené do projektu sú návratné z výnosov, ktoré projekt generuje.⁹¹

Lízing nehnuteľnosti, kde ide o vlastne o finančný prenájom. Rozumie sa tým nájom nehnuteľnosti s dohodnutým právom kúpy prenajatých nehnuteľností, ak počas dohodnutej doby finančného prenájmu nájomca užíva prenajaté nehnuteľnosti za dohodnuté platby uhrádzané prenajímateľovi.

Pomerne novým produktom na trhu je tzv. **americká hypotéka**. Je to bezúčelový spotrebný úver zabezpečený nehnuteľnosťou. Oproti klasickému hypotekárnemu úveru sa líši tým, že ju možno použiť na čokoľvek.⁹²

3.2.3 Ukazovatele úrovne bývania

Úroveň bývania je možno charakterizovať z týchto pohľadov, a to z hľadiska podlahovej plochy na počet osôb, počtu bytov na počet obyvateľov alebo už spomínaného hľadiska vlastníctva. Pri hľadáisku **podlahovej plochy na počet osôb** ide o dokumentovanie počtu osôb pripadajúcich na jeden trvalo obývatel'ný byt alebo podlahovej plochy na jedného obyvateľa. V súčasnosti sa nová bytová výstavba vyvíja v smere výstavby luxusnejších a veľkorozlohových bytov. Čo sa týka hľadiska **počet bytov na daný počet obyvateľov** v krajine, je možné rozdeliť byty do kategórie začatých a dokončených bytov. V Slovenskej republike a Českej republike je v súčasnosti snaha o dosahovanie vyššieho počtu dokončených bytov prostredníctvom ekonomickej a legislatívnej úpravy štátnej bytovej politiky.

3.3 Štatistické údaje o forme bývania

Údaje o jednotlivých formách bývania sú uvedené v tabuľkách, ktoré sú osobitne za Slovenskú a Českú republiku v rokoch 2013 až 2017, a za každý kraj v danej krajine sú hodnoty prepočítané na 1000 obyvateľov. Všetky reálne hodnoty bytov sú z dostupných údajov zo SĽDB⁹³ v roku 2011, uvedené v Prílohe 2. Nakoľko údaj o formách bývania za roky

⁹¹ ŠPIRKOVÁ, IVANIČKA a FINKA, 2009.

⁹² ŠPIRKOVÁ, IVANIČKA a FINKA, 2009.

⁹³ Sčítanie ľuď, domov a bytov.

2013 – 2017 nebol dostatočne spracovaný za SR ani ČR, je použitý údaj zo SĽDB. Následne potom sú prepočítané počtom obyvateľov sledovaného roka, uvedené v Prílohe 1.

3.3.1 Počet bytov obývaných vlastníkom

Pri počte bytov v majetku vlastníka ide o byty v súkromnom tuzemskom vlastníctve. Tabuľky sú oddelené za Slovenskú a Českú republiku, rozdelené na kraje v sledovanom období 2013 – 2017.

Tab. 3.9 Počet bytov obývaných vlastníkom v Slovenskej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Byty obývané vlastníkom bytu/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Slovenská republika	265,72	265,47	265,21	280,47	264,52
Bratislavský kraj	314,31	311,41	308,03	304,08	300,01
Trnavský kraj	274,47	273,96	273,44	272,94	272,23
Trenčiansky kraj	275,58	275,93	276,47	277,08	277,61
Nitriansky kraj	281,27	281,98	282,70	283,69	284,42
Žilinský kraj	260,73	260,62	260,61	260,61	260,48
Banskobystrický kraj	277,84	278,55	279,17	280,17	280,82
Prešovský kraj	222,55	222,14	221,85	221,66	221,22
Košický kraj	239,97	239,75	239,51	239,18	238,74

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.datacube.statistics.sk, 2019).

Vlastné bývanie v Slovenskej republike sa v posledných rokoch stalo čoraz nedostupnejšie. Dôvodom sú existujúce nevýhodné hypotéky, ktoré už nepokryjú náklady s obstaraním, a mladí si tak musia požičať v priemere väčšie sumy peňazí. Situáciu na trhu neuláhčuje ani to, že ceny nehnuteľností sú na maxime a neklesajú. Takmer v každom kraji počet bytov vo osobnom vlastníctve klesal. Najviac takýchto bytov je v Bratislavskom, Nitrianskom, ale aj v Banskobystrickom kraji. Najnižší počet bytov v majetku vlastníka dosiahol Prešovský kraj, približne 222 takýchto bytov na 1000 obyvateľov.

Tab. 3.10 Počet bytov obývaných vlastníkom v Českej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Byty obývané vlastníkom bytu/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Česká republika	78,39	78,20	78,08	77,90	77,67
Hlavné mesto Praha	124,57	123,00	122,19	120,94	119,63
Středočeský kraj	62,10	61,49	60,95	60,40	59,78
Jihočeský kraj	75,00	74,93	74,87	74,76	74,59
Plzeňský kraj	101,28	100,99	100,73	100,38	100,00
Ústecký kraj	85,97	86,09	86,21	86,36	86,39
Královéhradecký kraj	74,86	74,90	74,92	75,01	74,97
Jihomoravský kraj	63,68	63,53	63,41	63,21	62,97
Moravskoslezský kraj	52,44	52,62	52,81	52,96	53,13
Olomoucký kraj	78,03	78,11	78,23	78,33	78,42
Zlínský kraj	69,71	69,83	69,90	70,02	70,09
Kraj Vysočina	64,53	64,57	64,62	64,69	64,69
Pardubický kraj	68,10	68,05	68,08	67,95	67,79
Liberecký kraj	71,21	71,17	71,05	70,89	70,78
Karlovarský kraj	139,36	139,83	140,52	141,03	141,54

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.vdb.czso.cz, 2019).

Česká republika oproti Slovensku má oveľa menej bytov obývaných vlastníkom. Na druhej strane má zas oveľa viac družstevných bytov a bytov v nájme. Najviac bytov v majetku vlastníka vykazovalo hlavné mesto Praha, Středočeský a Jihomoravský kraj. V prepočte na 1000 obyvateľov je poradie týchto bytov odlišné nakoľko počet obyvateľov je v každom kraji iný. Celkovo najmenej vlastníckych bytov dosiahol v SLDB kraj Vysočina a Liberecký kraj.

3.3.2 Počet družstevných bytov

Údaje o počte družstevných bytov sú uvedené v tabuľkách, ktoré sú osobitne za Slovenskú a Českú republiku v rokoch 2013 – 2017, a za každý kraj v danej krajine sú hodnoty prepočítané na 1000 obyvateľov.

Tab. 3.11 Počet družstevných bytov v Slovenskej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Družstevné byty/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Slovenská republika	11,30	11,29	11,28	11,93	11,25
Bratislavský kraj	5,01	4,96	4,91	4,84	4,78
Trnavský kraj	8,78	8,77	8,75	8,73	8,71
Trenčiansky kraj	15,63	15,65	15,68	15,71	15,74
Nitriansky kraj	12,87	12,91	12,94	12,98	13,02
Žilinský kraj	7,12	7,12	7,12	7,12	7,11
Banskobystrický kraj	13,31	13,34	13,37	13,42	13,45
Prešovský kraj	11,69	11,67	11,65	11,64	11,62
Košický kraj	14,91	14,90	14,88	14,86	14,84

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.datacube.statistics.sk, 2019).

Forma bývania družstevných bytov na Slovensku nie je príliš populárna. Takýchto bytov je veľmi málo, a jedná sa zrejme o pozostatok bytov z minulosti, kedy sa prideľovali. Najviac ich ešte zostalo v Košickom, Trenčianskom a Nitrianskom kraji. V prepočte na 1000 obyvateľov je ich najmenej v Bratislavskom, Žilinskom a Trnavskom kraji, kde sa hodnota pohybuje medzi 5-8 družstevných bytov na 1000 obyvateľov.

Tab. 3.12 Počet družstevných bytov v Českej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Družstevné byty/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Česká republika	36,68	36,59	36,54	36,45	36,34
Hlavné mesto Praha	55,77	55,06	54,70	54,14	53,56
Středočeský kraj	20,47	20,27	20,09	19,91	19,71
Jihočeský kraj	30,62	30,59	30,56	30,52	30,45
Plzeňský kraj	14,51	14,46	14,43	14,38	14,32
Ústecký kraj	60,14	60,22	60,31	60,41	60,44
Královéhradecký kraj	28,77	28,79	28,80	28,83	28,81
Jihomoravský kraj	28,46	28,39	28,34	28,25	28,14
Moravskoslezský kraj	63,46	63,67	63,90	64,08	64,30
Olomoucký kraj	33,01	33,04	33,09	33,13	33,17
Zlínský kraj	25,41	25,45	25,48	25,52	25,55
Kraj Vysočina	25,65	25,67	25,69	25,71	25,72
Pardubický kraj	27,00	26,98	26,99	26,95	26,88
Liberecký kraj	39,75	39,72	39,65	39,56	39,50
Karlovarský kraj	17,02	17,08	17,16	17,23	17,29

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.vdb.czso.cz, 2019).

Česká republika vykazovala omnoho viac družstevných bytov ako Slovensko. V posledných rokoch sa táto forma stala obľúbenou. Dôvodom je, že ľuďom stačí zložiť približne tretinu ceny bytu a zvyšok potom postupne splácajú. Najviac družstevných bytov je v hlavnom meste Praha, Moravskoslezskom a Ústeckom kraji. V týchto krajoch sa počet bytov na 1000 obyvateľov pohyboval medzi 60 – 64. Medzi kraje s najnižším počtom družstevných bytov patrili v sledovanom období Karlovarský a Plzeňský kraj. V Karlovarskom kraji sa hodnota družstevných bytov na 1000 obyvateľov pohybovala na hodnote 17 a v Plzeňskom to bolo 14 bytov.

3.3.3 Počet bytov v nájme

Hodnoty o počte bytov v nájme sú uvedené v tabuľkách, ktoré sú osobitne za Slovenskú a Českú republiku v rokoch 2013 – 2017, a za každý kraj v danej krajine sú hodnoty prepočítané na 1000 obyvateľov.

Tab. 3.13 Počet bytov v nájme v Slovenskej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Byty v nájme/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Slovenská republika	7,21	7,21	7,20	7,61	7,18
Bratislavský kraj	6,84	6,78	6,70	6,62	6,53
Trnavský kraj	6,65	6,64	6,63	6,62	6,60
Trenčiansky kraj	8,11	8,12	8,13	8,15	8,17
Nitriansky kraj	7,28	7,30	7,32	7,34	7,36
Žilinský kraj	6,36	6,36	6,36	6,36	6,36
Banskobystrický kraj	10,79	10,81	10,84	10,88	10,90
Prešovský kraj	5,46	5,45	5,45	5,44	5,43
Košický kraj	6,75	6,75	6,74	6,73	6,72

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.datacube.statistics.sk, 2019).

Nájomné bývanie na Slovensku má rastúci trend. Záujem o takéto bývanie majú väčšinou ľudia, ktorí sa rozhodujú medzi kúpou bytu a nájmom. Mnohí z nich si vyberú nakoniec nájomné bývanie, nakoľko je to jednoduchší spôsob vlastného bývanie najmä pre mladých. V prepočte na 1000 obyvateľov dosahoval najvyššie hodnoty Banskobystrický kraj. V roku 2017 to bolo 10,90 nájomného bytu na 1000 obyvateľov. Klesajúci charakter bol hlavne na východe Slovenska, konkrétne v Prešovskom a Košickom kraji. Počet nájomných bytov na 1000 obyvateľov sa pohyboval na úrovni 5 až 6 bytov.

Tab. 3.14 Počet bytov v nájme v Českej republike v rokoch 2013- 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

Byty v nájme/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Česká republika	87,56	87,34	87,21	87,01	86,75
Hlavné mesto Praha	148,15	146,29	145,32	143,84	142,28
Stredočeský kraj	54,58	54,05	53,58	53,09	52,55
Jihočeský kraj	79,52	79,44	79,37	79,26	79,08
Plzeňský kraj	80,49	80,26	80,05	79,77	79,47
Ústecký kraj	99,71	99,85	99,99	100,16	100,20
Královéhradecký kraj	73,60	73,65	73,67	73,75	73,71
Jihomoravský kraj	82,16	81,97	81,82	81,56	81,25
Moravskoslezský kraj	114,14	114,53	114,94	115,26	115,65
Olomoucký kraj	69,99	70,06	70,17	70,26	70,34
Zlínsky kraj	54,62	54,72	54,77	54,86	54,92
Kraj Vysočina	52,85	52,88	52,93	52,98	52,98
Pardubický kraj	68,21	68,15	68,18	68,06	67,90
Liberecký kraj	95,10	95,05	94,88	94,66	94,52
Karlovarský kraj	98,00	98,34	98,82	99,18	99,53

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.vdb.czso.cz, 2019).

Nájomné bývanie v Českej republike oproti Slovensku vykazovalo pri prepočte na 1000 obyvateľov niekoľko násobne vyššie hodnoty. V hlavnom meste Praha a v Moravskoslezskom kraji dosiahol prepočet úroveň nad 100 nájomných bytov na 1000 obyvateľov, konkrétne v Prahe to bolo 148 bytov (v priebehu sledovaného obdobia sa znižuje) a v Moravskoslezskom kraji 114 bytov. Dôvodom vysokého počtu bytov v Prahe môže byť to, že mnohí cestujú za prácou alebo štúdiom, kde je pre niektorých preferencia bývať v byte ako na internáte. Táto situácia je aj v Moravskoslezskom kraji, kde študenti vysokých škôl opúšťajú internátne bývanie a sťahujú sa do bytov. Čoraz viac sa v Česku ponúkajú už aj domy na prenájom. Najmenej nájomných bytov pri SLDB zaznamenali Karlovarský kraj a kraj Vysočina, ktoré zrejme nie sú príliš atraktívne pre obyvateľov.

3.3.4 Byty v inej forme vlastníctve

Údaje o počte bytov v inej forme vlastníctva sú uvedené v tabuľkách, ktoré sú osobitne za Slovenskú a Českú republiku v rokoch 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017, a za každý kraj v danej krajine sú hodnoty prepočítané na 1000 obyvateľov.

Tab. 3.15 Počet bytov v inej forme vlastníctva v Slovenskej republike v rokoch 2013 - 2017
prepočítaný na 1000 obyvateľov

Iná forma vlastníctva/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Slovenská republika	12,71	12,70	12,69	13,42	12,66
Bratislavský kraj	14,13	14,00	13,85	13,67	13,49
Trnavský kraj	13,54	13,51	13,49	13,46	13,43
Trenčiansky kraj	13,51	13,53	13,55	13,58	13,61
Nitriansky kraj	12,60	12,64	12,67	12,71	12,74
Žilinský kraj	11,47	11,47	11,47	11,47	11,46
Banskobystrický kraj	14,92	14,96	14,99	15,05	15,08
Prešovský kraj	11,03	11,01	10,99	10,98	10,96
Košický kraj	11,54	11,53	11,51	11,50	11,48

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.datacube.statistics.sk, 2019).

Počet bytov v inej forme vlastníctva na 1000 obyvateľov dosahoval najvyššie hodnoty v Bratislavskom, Trnavskom a Trenčianskom kraji. Avšak najviac rastúci trend bol v Banskobystrickom kraji, kde počet takýchto bytov v prepočte na 1000 obyvateľov vykazoval 15. S najnižším počtom bytov v inej forme vlastníctva v prepočte na 1000 obyvateľov bol Prešovský, Košický ale aj Žilinský kraj.

Tab. 3.16 Počet bytov v inej forme vlastníctva v Českej republike v rokoch 2013 - 2017
prepočítaný na 1000 obyvateľov

Iná forma vlastníctva/1000 obyvateľov					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Česká republika	4,25	4,24	4,23	4,22	4,21
Hlavné mesto Praha	4,23	4,17	4,15	4,10	4,06
Středočeský kraj	4,16	4,12	4,08	4,05	4,01
Jihočeský kraj	3,82	3,82	3,81	3,81	3,80
Plzeňský kraj	4,18	4,17	4,16	4,14	4,13
Ústecký kraj	4,59	4,60	4,60	4,61	4,61
Královéhradecký kraj	4,24	4,24	4,24	4,24	4,24
Jihomoravský kraj	3,83	3,82	3,81	3,80	3,79
Moravskoslezský kraj	4,43	4,44	4,46	4,47	4,49
Olomoucký kraj	4,55	4,56	4,56	4,57	4,58
Zlínský kraj	4,12	4,13	4,13	4,14	4,14
Kraj Vysočina	3,60	3,60	3,60	3,61	3,61
Pardubický kraj	4,24	4,24	4,24	4,23	4,22
Liberecký kraj	4,63	4,63	4,62	4,61	4,60
Karlovarský kraj	5,86	5,88	5,91	5,93	5,95

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.vdb.czso.cz, 2019).

Hodnoty uskutočnené v SĽDB za celú Českú republiku boli v porovnaní so Slovenskom oveľa nižšie. Kým v Českej republike bolo celkovo v poslednom roku bytov v inej forme vlastníctva 44 645, na Slovensku to bolo 68 798. Rovnako na tom boli aj kraje Českej republiky, kde výsledky mali veľmi nízke hodnoty. Celkovo najmenej takých to bytov bolo v Karlovarskom kraji a kraji Vysočina. Najviac vykazovali hlavné mesto Praha, Stredočeský, Moravskoslezský a Jihomoravský kraj. Do tejto skupiny by sme mohli zaradiť napr. krátkodobé nájomy tzv. Airbnb, ktoré sú pre turistov populárne najmä v Prahe.

3.4 Ukazovatele v oblasti kriminality

Obsahom tejto podkapitoly je charakteristika násilnej a majetkovej kriminality, ako aj popis jednotlivých trestných činov.

3.4.1 Charakteristika násilnej trestnej činnosti

Násilná trestná činnosť ako skupina závažných trestných činov sa radí medzi tzv. všeobecnú kriminalitu. V každej spoločnosti je výsledkom agresie, ktorá narastá pri pocite ohrozenia alebo nedostatku základných potrieb. Tento jav sa prejavuje vo zvýšenej miere v období rozsiahlych spoločenských zmien. Príčiny násilia v spoločnosti sú početné najmä preto, že sú podmienené po stránke sociálnej, ekonomickej, kultúrnej, psychickej i biologickej.

Násilnú trestnú činnosť predstavuje skupina trestných činov, pri ktorých páchatel' úmyselne používa násilie⁹⁴ alebo hrozbu násilia ako prostriedok na konečný predmet útoku, a tiež ako násilný prostriedok k získaniu neoprávneného prospechu.⁹⁵ Vždy sa jedná o situáciu kedy páchatel' úmyselne spôsobuje ujmu na živote alebo ohrozuje zdravie obete.⁹⁶

Vysoký výskyt násilnej kriminality predstavuje vážny problém spoločnosti, nakoľko zasahuje veľmi výrazne do kvality života obyvateľov, u ktorých vyvoláva následne pocit neistoty a ohrozenia. Štruktúru násilnej kriminality tvoria predovšetkým tieto trestné činy: vraždy, lúpeže, úmyselné ublíženie na zdraví a znásilnenia.⁹⁷

Vražda patrí k spoločensky najzávažnejším trestným činom. Podstatou tohto trestného činu je úmyselné usmrtenie inej osoby s vopred uváženou pohnútkou. Za posledné roky sa mení

⁹⁴ Fyzické alebo psychické.

⁹⁵ Napr. pri trestnom čine lúpeže.

⁹⁶ BUBELÍNY, 2000. [online]

⁹⁷ MUSIL, KONRÁD a SUCHÁNEK, 2004.

štruktúra, ale aj motív vražd. Pri vražde sa môžeme stretnúť s rôznymi motívmi, napr. vražda z nenávisti, žiarlivosti, vraždu kvôli zisku, ale aj vražda spáchaná utopením, uškrtením, zadusením alebo dokonca otrávením. Spôsob spáchania vraždy v širšom slova zmysle v sebe zahŕňa aj spôsoby utajovania vražd. Najčastejšími spôsobmi utajovania sú ukrývanie mŕtvol, ničenie stôp trestného činu, zaobstarávanie falošných dôkazov, maskované vraždy, ako aj spálenie dôkazov s cieľom sťažiť identifikáciu.⁹⁸

Lúpež je násilným trestným činom, kedy úmysel páchatel'a smeruje k zmocneniu sa cudzej veci, čo dosahuje použitím násilia, prípadne hrozbou bezprostredného násilia. Podnet páchatel'a k páchaniu tohto trestného činu spočíva v nedostatočnej sociálnej kontrole, nízkej ostražitosťi spoločnosti a vysokej anonymite páchatel'ov. Lúpežne prepadnutia patria medzi trestnú činnosť s najvyššou variabilitou. Spôsob spáchania lúpeže závisí najmä od fyzických a psychických vlastností páchatel'a. Medzi najjednoduchšiu lúpež patrí napr. vytrhnutie kabelky. Ďalšou formou je použitie fyzického násilia alebo hrozby fyzického násilia s cieľom získať finančné prostriedky alebo iné cennosti. Osobitnými prípadmi sú lúpežné prepadnutia vodičov osobných alebo nákladných motorových vozidiel.

Úmyselným ublížením na zdraví sa rozumie poškodenie zdravia, ktoré si vyžiadalo lekárske vyšetrenie, ošetrovanie alebo liečenie na dlhší čas, ktoré by sťažilo obvyklý spôsob života poškodeného. Len na základe lekárskeho posudku alebo zistenia môže súd vyvodiť správne závery o povahe ublíženia na zdraví, taktiež o nebezpečenstve, ktoré obeti pri napadnutí hrozilo.

Znásilnenie je konanie páchatel'a, ktoré spočíva v tom, že násilím alebo hrozbou bezprostredného násilia donúti ženu k súložiu alebo na taký čin zneužije jej bezbrannosť. Násilie sa realizuje s cieľom prekonať alebo zamedziť vážne mienený odpor ženy a dosiahnuť súlož proti jej vôli.⁹⁹

Väčšinou sú tieto prípady oznamované poškodenými alebo inými osobami. Pokiaľ poškodená alebo oprávnená osoba podala na páchatel'a trestné oznámenie prispieva k objasňovaniu s orgánmi vyšetrovania. Následne po podaní trestného oznámenia pracovníci kriminálnej polície s ostatnými zložkami polície vykonávajú ich odhaľovanie. Pracovník kriminálnej polície by mal participovať pri tvorbe vyšetrovacích verzií s vyšetrovateľom, aby boli využité jeho znalosti z operatívno-pátracej činnosti. Táto spolupráca by mala byť

⁹⁸ BALÁŽ a kol. 1996.

⁹⁹ SLOV-LEX, 2018. [online]

hlavne preto, že vyšetrovateľ dokáže odborne posúdiť dôkazy, ktoré sú relevantné pre úspešnú realizáciu prípadu.

3.4.2 Charakteristika majetkovej trestnej činnosti

Všeobecnou charakteristikou majetkovej kriminality, a teda majetkovým trestným činom sa označuje útok páchatel'a, ktorý je namierený proti veciam patriacim jednotlivcom, skupine osôb alebo štátu. Cudzí majetok páchatel' ohrozuje, poškodí ho, resp. sa ho zmocní s cieľom trvalého alebo dočasného užívania. Majetkové trestné činy predstavujú najviac uskutočňovaný druh trestnej činnosti. Majetkové trestné činy môžu byť páchané jednotlivcom, ale aj dvojicou páchatel'ov. V súčasnosti začínajú byť páchané závažnejšie trestné delikty, ktoré sú uskutočňované organizovane a v rozsiahlych sériách.¹⁰⁰

Pri zistení sériovej trestnej činnosti sa využívajú všetky metódy a prostriedky, ktorými sa pracovníci kriminálnej polície snažia odhaliť páchatel'a. Pokiaľ majú pracovníci dostatok informácií z trestnej činnosti je možné ich od začiatku zhodnocovať a následne si urobiť presnejšiu predstavu o páchatel'ovi.

Pri majetkovej trestnej činnosti sa môžeme stretnúť s rozdelením majetkových deliktov do troch skupín.

1. skupina je charakteristická tým, že ide o obohatenie na škodu cudzieho majetku. Patria sem krádež, sprenevera, nevyplatenie mzdy alebo odstupného, neoprávnené užívanie cudzej veci napr. motorového vozidla, podvod, zatajenie veci a pod.

V 2. skupine ide o úmyselné poškodzovanie majetku. Do nej patria podvodný úpadok, poškodenie veriteľ'a, marenie vyrovnávacieho konania resp. zneužívanie vlastníctva.

Pre 3. skupinu je identické, že ide o koristenie z trestnej činnosti ďalšej osoby, a to zahŕňa trestný čin podielníctva, a taktiež legalizácie príjmu z trestnej činnosti.¹⁰¹

Trestný čin, ako napr. falšovanie, pozmeňovanie identifikačných údajov motorového vozidla, nepovolená prevádzka lotérií a rôznych iných hier, či porušovanie zákazu konkurencie, nemožno zaradiť do žiadnej z vyššie uvedených kategórií.

S majetkovou trestnou činnosťou sa v dnešnej dobe stretávame pomerne často. V rámci nej sú medzinárodne organizované krádeže motorových vozidiel a krádeže vlámaním, kde predmet

¹⁰⁰ BALÁŽ a kol., 1996, s. 57.

¹⁰¹ IVOR a ZÁHORA, 2007.

záujmu je vysoko špecifický, napríklad umelecké a historické diela a pamiatky, rôzne numizmatické a iné zbierky, šperky a pod. Záujem organizovaných skupín je však aj o zbrane, náboje alebo výbušniny, ktoré následne predávajú na čiernom trhu.

Podľa Balážovej definície **krádeže vlámaním** je možné charakterizovať ako „*Komplex úkonov použitých páchatelom k vniknutiu do objektu, miestnosti, priestoru a pod., ktoré sú zamerané na odstránenie prekážky zabraňujúcej vstup do vnútra alebo prekážky sťažujúcej prístup k veci s cieľom spáchať krádež*“.¹⁰² Krádeže vlámaním je možné dopustiť tromi spôsobmi, a to:

- ľst'ou,
- nedovoleným prekonaním uzamknutia,¹⁰³
- prekonaním inej zabezpečovacej bariéry použitím sily.^{104 105}

Oznámenie o krádeži vlámaním je predkladané konkrétnymi poškodenými, resp. druhými osobami. Následne potom pracovníci kriminálnej polície prechádzajú k odhaľovaniu páchatel'a v rámci operatívno-pátracieho opatrenia. Je potrebné zamerať sa na získanie informácií, ktoré sa vzťahujú napr. k nadviazaniu kontaktu s objektom, miestom činu, k zaist'ovaniu dôkazov na mieste činu, ku spôsobu odcudzenia a odvozu vecí z miesta činu alebo k existencii spolupáchateľov.

Krádeže motorových vozidiel, vecí a súčiastok z nich nesporne patria k najväčnejším problémom majetkovej kriminality. Predmetom krádeže motorového vozidla ako ťažko preukázateľného trestného činu je cudzie motorové vozidlo (jedno alebo dvojstopé). Nezáleží či je v osobnom alebo štátnom vlastníctve. Aj keď je páchatel' priamo prichytený pri krádeži, je tento skutok vo veľkej miere kvalifikovaný ako neoprávnené používanie cudzieho motorového vozidla. Krádeže motorových vozidiel majú pre páchatel'a rôzny motív, ako napr. rýchle zaobstaranie motorového vozidla pre vlastnú potrebu, následný odpredaj kradnutého auta alebo páchanie ďalšej a závažnejšej trestnej činnosti.¹⁰⁶ Ďalším predmetom

¹⁰² BALÁŽ a kol., 1996.

¹⁰³ Vniknutie do objektu bez vedomia a súhlasu majiteľa resp. povolanej osoby pomocou odcudzeného pravého kľúča, pakľúča, prípadne vylámania s použitím násillia.

¹⁰⁴ Pri prekonávaní prekážky, či už sa jedná o mreže na dverách, oknách, rozbúranie steny alebo strechy, rozstrihnutie pletiva, roztlačenie zárubne dverí a pod. musí páchatel' vždy vynaložiť veľké úsilie a jej odstránenie.

¹⁰⁵ BALÁŽ a kol., 1996.

¹⁰⁶ Krádež pre priekupníkov do zahraničia alebo obstarávanie náhradných dielov.

záujmu krádeže motorového vozidla nie je samotné vozidlo, ale iba súčiastky z neho. Ide o odcudzenie súčiastok z motorového vozidla prostredníctvom demontáže.¹⁰⁷

Prípád krádeže motorového vozidla, vecí a súčiastok z nich je zväčša oznamovaný poškodenými. Policajti služby kriminálnej polície pri odhaľovaní a objasňovaní trestnej činnosti krádeže motorových vozidiel postupujú dvoma spôsobmi, a to na základe vlastných poznatkov zistených v rámci výkonu operatívno-pátracích činností a na základe prijatého oznámenia o trestnej činnosti. V niektorých prípadoch môže ísť o predstieranú krádež.¹⁰⁸ Ide o situáciu kedy majiteľ motorového vozidla nahlási krádež, a následne na to získa prostredníctvom poistenia nemalé finančné prostriedky od poisťovne.

3.5 Štatistické údaje o násilnej a majetkovej trestnej činnosti

Údaje o násilnej a majetkovej trestnej činnosti sú uvedené v tabuľkách, ktoré sú osobitne za Slovenskú a Českú republiku v rokoch 2013 až 2017, a za každý kraj v danej krajine sú hodnoty prepočítané na 1000 obyvateľov. Skutočné údaje bez prepočtu na 1000 obyvateľov v sledovanom období sú za obe krajiny uvedené v Prílohe 6 a Prílohe 7.

Údaje sú z dostupných internetových stránok. Pri Českej republike sme hodnoty o trestných činoch museli osobitne sčítať podľa príslušného čísla, nakoľko Slovenská republika mala tabuľkovo iné rozdelenie trestných činov ako Česká republika.

¹⁰⁷ BALÁŽ a kol., 1996.

¹⁰⁸ Špekulatívny efekt.

Tab. 3.17 Hodnoty trestných činov na Slovensku v rokoch 2013-2017 na 1000 obyvateľov

Územie / Ukazovateľ		trestné činy/1000 obyvateľov				
		2013	2014	2015	2016	2017
Bratislavský kraj	Násilné trestné činy	1,38	1,32	1,13	1,26	1,11
	Majetkové trestné činy	14,74	13,51	11,55	10,99	8,97
Trnavský kraj	Násilné trestné činy	0,96	0,88	0,87	1,18	1,19
	Majetkové trestné činy	7,25	5,71	5,36	5,35	4,96
Trenčiansky kraj	Násilné trestné činy	0,79	0,86	0,90	1,32	1,22
	Majetkové trestné činy	4,24	4,18	3,37	3,45	3,14
Nitriansky kraj	Násilné trestné činy	0,99	0,97	1,07	1,27	1,31
	Majetkové trestné činy	4,85	4,57	3,99	3,56	3,54
Žilinský kraj	Násilné trestné činy	1,17	1,07	1,17	1,13	1,04
	Majetkové trestné činy	6,42	5,93	4,99	4,45	4,22
Banskobystrický kraj	Násilné trestné činy	1,25	1,10	1,19	1,28	1,35
	Majetkové trestné činy	7,14	6,13	4,87	4,35	4,05
Prešovský kraj	Násilné trestné činy	0,94	0,86	0,81	0,88	0,83
	Majetkové trestné činy	4,87	4,02	3,19	3,17	3,22
Košícký kraj	Násilné trestné činy	1,34	1,22	1,22	1,16	1,05
	Majetkové trestné činy	8,42	7,20	6,14	5,64	5,19

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.minv.sk, 2019).

Hodnoty trestnej činnosti v Slovenskej republike nie sú príliš vysoké. V poslednej dobe sa situácia podstatne zlepšila, a v niektorých krajoch sa trestná činnosť rapídne znížila.

Čo sa týka násilnej trestnej činnosti, do ktorej patria vraždy, lúpeže, úmyselné ublíženia na zdraví, znásilnenia ale aj iné sa hodnoty niekde zvyšovali a niekde znižovali. Trestná činnosť však závisí v určitých krajoch Slovenska od hospodárskej a sociálnej aktivity obyvateľstva. Medzi kraje, kde sa hodnoty násilnej trestnej činnosti v sledovanom období zvyšovali patria Trnavský, Trenčiansky (tu sa v poslednom roku hodnota znížila), Nitriansky a Banskobystrický. Najviac to bolo v roku 2017, v Banskobystrickom kraji, kde prepočet na 1000 obyvateľov vychádzal 1,35 trestného činu. V priemere za sledovaných 5 rokov bolo najviac vražd v Bratislavskom kraji, a najmenej v Trenčianskom kraji. Celkovo v priemere viac ako 100 lúpeží bolo v Bratislavskom a Košickom kraji, a najmenej v Trenčianskom kraji. Úmyselné ublíženie na zdraví bol najpáchanejším trestným činom v každom kraji. Najvyššiu priemernú hodnotu za roky 2013 - 2017 vykazoval v Žilinskom kraji, a to celkovo až 284,6. Najmenej ublížení na zdraví bolo opäť v Trenčianskom kraji. Druhým najmenej početným trestným činom boli znásilnenia. Najviac ich bolo v Prešovskom kraji, kde hodnota v roku 2017 bola na 17 prípadoch tejto trestnej činnosti.

Ďalšími trestnými činmi boli krádeže vlámaním a krádeže motorových vozidiel, ktoré patria medzi majetkovú kriminalitu. Majetková trestná činnosť sa pri prepočte na 1000

obyvateľov pri všetkých krajoch znižovala. Ako môžeme vidieť v Tab. 3.17 najviac týchto prípadov bolo v Bratislavskom kraji, kde na začiatku sledovaného obdobia bola hodnota skoro 15 majetkových trestných činov na 1000 obyvateľov, ale v roku 2017 sa už prípady znížili približne na 9 trestných činov na 1000 obyvateľov. Najmenej majetkovej kriminality bolo Trenčianskom, Nitrianskom a Prešovskom kraji. V každom kraji bolo viac krádeží vlámaním. Najčastejšie policajti riešili tento trestný čin v Žilinskom, Banskobystrickom a Košickom kraji. V priemere sledovaného obdobia to boli 2 trestné činy na 1000 obyvateľov.

Tab. 3.18 Hodnoty trestných činov v Česku v rokoch 2013–2017 na 1000 obyvateľov

Územie / Ukazovateľ		trestné činy/1000 obyvateľov				
		2013	2014	2015	2016	2017
Hlavné mesto Praha	Násilné trestné činy	1,66	1,55	1,31	1,21	1,16
	Majetkové trestné činy	50,16	41,36	35,11	30,29	27,43
Stredočeský kraj	Násilné trestné činy	1,56	1,28	1,14	1,02	0,97
	Majetkové trestné činy	18,61	14,17	10,64	8,75	7,85
Jihočeský kraj	Násilné trestné činy	2,21	1,90	1,87	1,61	1,44
	Majetkové trestné činy	12,35	11,37	8,67	7,28	5,80
Plzeňský kraj	Násilné trestné činy	1,58	1,48	1,51	1,48	1,37
	Majetkové trestné činy	14,31	11,81	9,69	7,79	8,23
Ústecký kraj	Násilné trestné činy	2,51	2,28	1,96	1,85	1,75
	Majetkové trestné činy	22,27	17,67	12,80	10,64	10,12
Královéhradecký kraj	Násilné trestné činy	1,17	1,30	1,26	1,08	1,04
	Majetkové trestné činy	10,61	9,22	6,76	5,36	5,36
Jihomoravský kraj	Násilné trestné činy	1,59	1,43	1,21	1,20	1,18
	Majetkové trestné činy	15,53	12,94	11,11	9,88	9,25
Moravskoslezský kraj	Násilné trestné činy	2,33	2,14	2,08	1,91	1,76
	Majetkové trestné činy	23,15	19,02	14,55	11,97	11,27
Olomoucký kraj	Násilné trestné činy	1,93	1,75	1,59	1,45	1,35
	Majetkové trestné činy	13,45	11,77	9,56	8,49	6,95
Zlínský kraj	Násilné trestné činy	1,19	1,06	1,06	0,98	0,97
	Majetkové trestné činy	8,19	7,55	5,90	5,44	4,61
Kraj Vysočina	Násilné trestné činy	1,26	1,06	1,16	1,02	1,00
	Majetkové trestné činy	8,95	7,79	5,75	4,72	4,09
Pardubický kraj	Násilné trestné činy	1,10	0,97	0,93	0,75	0,80
	Majetkové trestné činy	10,03	8,99	6,29	4,69	4,48
Liberecký kraj	Násilné trestné činy	2,37	2,27	2,09	1,82	1,68
	Majetkové trestné činy	19,66	16,29	13,94	10,61	9,48
Karlovarský kraj	Násilné trestné činy	2,26	1,97	1,84	1,32	1,71
	Majetkové trestné činy	14,21	10,70	8,58	8,05	8,14

Zdroj: vlastné spracovanie podľa (www.policie.cz, 2019).

V priebehu sledovaného obdobia v Českej republike sa násilná kriminalita vo všetkých krajochoch znižovala. V priemere rokov 2013 až 2017 vykazoval najvyššie celkové hodnoty páchaných násilných trestných činov Moravskoslezský kraj, a to 2 485,8. Naopak najnižšie hodnoty násilnej kriminality boli v Pardubickom a Karlovarskom kraji a kraji Vysočina. Najpočetnejším páchaným trestným činom z násilnej kriminality bolo úmyselné ublíženie na zdraví. Najvyššia hodnota takýchto prípadov bola v Moravskoslezskom kraji a najnižšia v Pardubickom kraji. Najmenej páchaným skutkom v tejto skupine boli vraždy. Najviac ich vykazovala Praha a najmenej Liberecký kraj.

Čo sa týka majetkovej kriminality, jednoznačne bolo najviac takýchto trestných činov spáchaných v Prahe a to 36,87 na 1000 obyvateľov v priemere sledovaného obdobia sa postupne táto hodnota znižovala. Približne o polovicu menej dosahoval Moravskoslezský kraj, a to priemere 16 majetkových trestných činov na 1000 obyvateľov. V každom kraji bolo viac krádeže vlámaním ako krádeží motorových vozidiel. Výsledky krádeží vlámaním sa v priemere pohybovali v rozpätí 2-6 prípadov na 1000 obyvateľov. Krádeže motorových vozidiel v Českej republike, a to v každom kraji zaznamenali pozitívnu situáciu, nakoľko prepočet na 1000 obyvateľov mal klesajúci charakter.

4 Analýza vzťahu segmentov bývania a kriminality

Posledná kapitola je zameraná na závislosť medzi vybranými ukazovateľmi bývania a trestnou činnosťou v Slovenskej a Českej republike. Pre spracovanie analýzy sú vybrané hodnoty o ukazovateľoch začatých a dokončených bytov, priemernej obytnej plochy, prísťahovaných a vystťahovaných, ale hlavne údaje o jednotlivých formách bývania.

Údaje o vybraných ukazovateľoch k spracovaniu sú čerpané z internetových stránok štatistického úradu v Slovenskej a Českej republike od roku 2013 až 2017. Informácie, ktoré sa týkali hodnôt násilnej a majetkovej trestnej činnosti sú získané z internetových stránok Polície ČR a MV SR¹⁰⁹. Výpočty a jednotlivé tabuľky boli vytvorené pomocou programu MS Excel a pre lepšie zhodnotenie bola prevedená korelácia a regresia.

Pre zrozumiteľnejšie vyjadrenie sú v tabuľkách uvedené len tie údaje, ktoré boli potrebné pre analýzu.

4.1 Hodnotenie závislosti medzi ukazovateľmi bývania a trestnou činnosťou pomocou korelácie

V nasledujúcej časti budeme zobrazovať závislosť jednotlivých vybraných ukazovateľov na násilnú a majetkovú trestnú činnosť, pričom údaje budú osobitne za Slovenskú a Českú republiku. Použili sme funkciu korelácia, pri ktorej výsledok korelačného koeficientu môže nadobúdať hodnotu v rozmedzí <-1 až 1 . Pri $+1$ ide o pozitívnu koreláciu, to znamená, že ak sa jedna premenná zvyšuje, zvyšuje sa zároveň aj druhá premenná a naopak. Pri -1 ide o negatívnu koreláciu. Teda situáciu, kedy sa jedna premenná zvyšuje a druhá premenná klesá.

4.1.1 Vzťah medzi vybranými ukazovateľmi a trestnou činnosťou na Slovensku

Údaje v tabuľkách sú o vplyve vybraných ukazovateľoch bývania na násilnú a majetkovú trestnú činnosť vypočítané prostredníctvom korelácie za Slovenskú republiku v rokoch 2013 až 2017.

¹⁰⁹ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Tab. 4.1 Hodnoty vybraných foriem bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Slovenskej republike v rokoch 2013 až 2017 prepočítané koreláciou

Slovenská republika	Byty obývané vlastníkom		Družstevné byty		Byty v nájme		Iná forma vlastníctva	
	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č
2013	0,23185	0,57079	-0,37460	-0,64179	0,13926	-0,04555	0,13129	0,36111
2014	0,37333	0,59277	-0,36718	-0,63803	0,11440	-0,04712	0,16628	0,33262
2015	0,27695	0,57111	-0,08327	-0,66591	0,38020	-0,10382	0,14337	0,28763
2016	0,84292	0,52465	0,13295	-0,67145	0,63596	-0,15214	0,75312	0,24769
2017	0,77331	0,44860	0,25001	-0,68806	0,78948	-0,19510	0,83448	0,16897

Zdroj: vlastné spracovanie, 2020.

Výsledky korelácie pri bytoch obývaných majiteľom vychádzali v kladných číslach. Pri násilnej trestnej činnosti sa táto hodnota v roku 2016 celkom priblížila ku 1, konkrétne 0,84292, čo znamenalo že ak by sa byty vlastnené vlastníkom zvyšovali ďalej, zvyšovala by sa aj násilná trestná činnosť v takýchto bytoch. Nárast týchto bytov podporil aj štát prostredníctvom štátneho príspevku k hypotekárnym úverom. V roku 2017 sa hodnota znížila z 0,84292 na 0,77331. Predstavovalo to pokles jednak bytov vlastnených vlastníkom, ale aj zníženie násilnej trestnej činnosti. Situáciu môžeme vidieť aj v Tab. 3.17, konkrétne pri Banskobystrickom, Nitrianskom a Trnavskom kraji, kde sa hodnoty násilných trestných činov zvyšovali v prepočte na 1000 obyvateľov. V Bratislavskom, Trenčianskom, Žilinskom, Prešovskom a Košickom kraji sa prepočet násilnej trestnej činnosti na 1000 obyvateľov znižoval. Čo sa týka majetkovej trestnej činnosti pri vlastníckom bývaní, tu sa čísla znižovali, to znamená, že súčasne sa znižovala majetková trestná činnosť a pomerne aj počet bytov v osobnom vlastníctve. Byty v osobnom vlastníctve sa celkovo znižovali za celú Slovenskú republiku. Jediný nárast bol medzi rokom 2015 a 2016, a to z 265,21 na 280,47 čo bol nárast o 15,23 bytov na 1000 obyvateľov. V roku 2017 bola táto hodnota 264,52 bytov na 1000 obyvateľov, pokles o 15,95 bytov na 1000 obyvateľov oproti minulému rok, údaje sú tiež uvedené v Tab. 3.9. Takisto sa znižovala aj majetková trestná činnosť, a to v každom kraji.

Družstevné byty v závislosti na násilnú trestnú činnosť na začiatku sledovaného obdobia vykazovali záporné hodnoty korelačného koeficientu. Ide o situáciu, kedy sa počet družstevných bytov znižoval (nie príliš) a násilná trestná činnosť sa zvyšovala. Táto situácia však nemala takýto trend v každom kraji. Každopádne celkovo za Slovenskú republiku sa družstevné byty znižovali do roku 2015. Nárast bol jedine medzi rokom 2015 a 2016, z 11,28 na 11,93 bytov na 1000 obyvateľov. V roku 2017 sa stav opäť znížil, ale len nepatrne na 11,25

na 1000 obyvateľov. V roku 2016 a 2017 už korelácia vychádzala v kladných číslach, teda ako už bolo spomenuté znížil sa počet družstevných bytov na 1000 obyvateľov aj počet násilných trestných činov. Pri majetkovej trestnej činnosti u družstevných bytoch boli hodnoty v sledovanom období stále v záporných hodnotách, zároveň sa záporné výsledky zvyšovali, a v roku 2017 to skončilo na čísle -0,68806.

Výsledky, ktoré vychádzali pri bytoch v nájme v závislosti na násilnú trestnú činnosť boli v kladných číslach a ich hodnota sa zvyšovala. Najväčší nárast bol v roku 2015 z 0,38020 na 0,63596 v roku 2016, teda nárast o 0,25576. V poslednom roku sledovaného obdobia bola hodnota opäť vyššia, konkrétne 0,78948. Ide teda o pozitívnu koreláciu, kedy sa počet násilnej trestnej činnosti v niektorých krajoch znižoval (hlavne v tých s väčším počtom obyvateľov) a podobne tomu tak bolo aj pri nájomných bytoch. Preferencia bytov v nájme v posledných rokoch môže byť spojená s potrebou mladých ľudí mať samostatné bývanie a postupne túto formu bývanie môže zvyšovať. Pri majetkovej trestnej činnosti korelačný koeficient vychádzal v záporných hodnotách. Táto hodnota sa v čase takisto zvyšovala, na začiatku sledovaného obdobia, v roku 2013 to bolo -0,04522 a v roku 2017 už -0,19510. Situáciu vysvetľuje vzťah, že majetková trestná činnosť sa v priebehu rokov znižovala a byty v nájme sa znižovali taktiež (avšak nie v každom kraji). Práve rozdielny priebeh v krajoch mal na výsledky takýto dopad. To, že sa majetková trestná činnosť znižovala je len dobrá správa pre každého občana, nakoľko každý jedinec sa chce cítiť bezpečne vo svojom domove.

Poslednou formou bývania je iná forma bývania a jej vplyv na násilnú a majetkovú trestnú činnosť. Čo sa týka prvej spomínanej trestnej činnosti, tak tu vychádzali kladné koeficienty, ktoré sa v priebehu rokov zvyšovali. Na začiatku v roku 2013 bola hodnota 0,13129, a postupne sa zvyšovala, v roku 2017 to bolo 0,83448. Príčinu môžeme odôvodniť tým, že násilná trestná činnosť sa v najväčších krajoch znižovala a iná forma vlastníctva sa pomerne zvyšovala. Vplyv inej formy vlastníctva na majetkovú trestnú činnosť nebol v záporných číslach, ale práve naopak, koeficienty vychádzali kladne, avšak na druhej strane aj toto kladné číslo v čase klesalo. V roku 2017 mal koeficient hodnotu 0,16897. Zás tu prichádzame k príčine, že na jednej strane sa majetková trestná činnosť znižovala, pričom iná forma vlastníctva bytov sa v priebehu rokov zvyšovala.

Tab. 4.2 Hodnoty vybraných ukazovateľov bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Slovenskej republike v rokoch 2013 až 2017 prepočítané koreláciou

SR	Začaté byty		Dokončené byty		Priemer. obytná plocha v m ²		Počet prisťahovaných		Počet vystáňovaných	
	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č
2013	0,2050	0,7632	0,1811	0,7377	-0,081	0,3062	0,3502	0,8444	-0,226	0,2776
2014	0,4473	0,8253	0,2704	0,7084	0,0078	0,4057	0,4907	0,8631	-0,047	0,4308
2015	0,0332	0,8885	0,0104	0,8763	-0,286	0,0314	0,0586	0,8929	-0,384	0,3974
2016	0,2493	0,9081	0,2215	0,8611	0,6468	0,0496	0,2963	0,9210	0,2156	0,3569
2017	-0,054	0,8071	-0,051	0,9028	0,5929	-0,3297	0,0877	0,8986	0,4085	0,2532

Zdroj: vlastné spracovanie, 2020.

Začaté byty v sledovanom období na Slovensku mali rastúci trend. Ich počet na 1000 obyvateľov rástol do roku 2016 a hodnota bola 4,18 začatého bytu na 1000 obyvateľov. V nasledujúcom roku 2017 sa toto číslo znížilo na 3,67 začatého bytu na 1000 obyvateľov. Z tohto vzťahu teda vyplýva, že korelačný koeficient pri násilnej činnosti vykazoval v roku 2017 číslo -0,054, čo je negatívna závislosť. Vysvetliť to môžeme tým, že počet začatých bytov v priemere rástol a násilná trestná činnosť v krajoch s najvyšším počtom obyvateľov v tomto roku zvýšila. Pri závislosti majetkovej trestnej činnosti vychádzal koeficient v kladných číslach. Ide teda o vzťah, ktorý hovorí o tom, že majetková trestná činnosť sa v priebehu sledovaného obdobia v piatich krajoch znižovala a začaté byty sa v priemere zvyšovali (nie pri každom kraji).

Dokončené byty v porovnaní s tými začatými vykazovali v prepočte na 1000 obyvateľov celkovo nižšie hodnoty. Čo sa týka korelácie, tá vychádzala podobne ako pri začatých bytoch. Pri násilnej trestnej činnosti boli koeficienty menšie a v poslednom roku bol výsledok už v zápornej hodnoty a to -0,051. Pri majetkovej trestnej činnosti výsledky opäť dosahovali vyšších hodnôt. V roku 2017 to bolo 0,9028, čo je veľmi pozitívna korelácia.

Čo sa týka priemernej obytnej plochy v m², pri tomto ukazovateli vychádzali hodnoty v prepočte na 1000 obyvateľov nízke. Prepočet sa do roku 2016 zvýšil na 0,0144 priemernej obytnej plochy bytu v m² na 1000 obyvateľov a v poslednom roku sa to znova znížilo na 0,0130. Koeficienty korelácie pri násilnej trestnej činnosti v roku 2013 dosahovali hodnotu - 0,081, nasledujúci rok už bol výsledok kladný 0,0078 (avšak stále nízky) a v roku 2015 zas - 0,286. V ďalších rokoch boli už výsledky opäť kladné. Celkovo nadobudla priemerná obytná plocha bytu v m² na 1000 obyvateľov v roku 2013 a 2015 vyšších hodnôt ako pri

ostatných sledovaných rokoch. V týchto rokoch koeficienty korelácie vychádzali záporné, násilná trestná činnosť mala klesajúci trend.

Počet prisťahovaných sa týkal vnútroštátnej migrácie. Pri závislosti tohto ukazovateľa na násilnú ale aj majetkovú trestnú činnosť vychádzal korelačný koeficient kladný. Pri vplyve na násilnú trestnú činnosť bol vývoj v sledovanom období aj rastúci aj klesajúci. Na prelome rokov 2013 a 2014 bol trend rastúci, neskôr sa znížil, v roku 2016 sa opäť sa zvýšil a v roku 2017 bola hodnota zas nižšia, a to 0,0877. Počet prisťahovaných, pokiaľ sa jedná napr. o sociálne slabších jedincov môže mať pre násilnú trestnú činnosť značný vplyv. Na druhej strane ide aj o prisťahovaných vzdelaných obyvateľov, ktorí odchádzajú zo zaostalejších regiónov pre vidinu lepšieho uplatnenia a zárobku vo väčšom kraji. Pri majetkovej trestnej činnosti sa koeficient zvyšoval a mal oveľa vyššie hodnoty. Iba v poslednom sledovanom roku sa znížil. Dôvodom môže byť, že počet prisťahovaných mal kolísavý vývoj (v niektorých rokoch klesal) a majetková kriminalita vo všetkých krajoch v čase klesala.

Pri prepočte koreláciou bol výsledok pri vplyve vysťahovaných a násilnej trestnej činnosti rastúci. V čase sa hodnota zvyšovala, začalo to na záporných číslach, no v posledných dvoch rokoch to už bolo kladné číslo. Počet vysťahovaných v čase rástol a násilná trestná činnosť rástla, no teoreticky len na západe Slovenska. Príčinou môže byť aj skutočnosť, že obyvateľstvo sa sťahuje z východu na západ a ľudia žijúci na západe sa sťahujú do okolitých okresov alebo krajov. Pri majetkovej trestnej činnosti sa koeficient najprv zvýšil, ale len do roku 2014, odvtedy mal už klesajúci charakter. V roku 2017 bola hodnota 0,2532. Aj keď je koeficient kladný má len nízku hodnotu, čo zapríčiňuje aj to, že majetková kriminalita mala vo všetkých krajoch za sledované obdobie klesajúcu hodnotu, no počet vysťahovaných sa zvyšoval, ale medziročne to bolo veľmi málo.

4.1.2 Vzťah medzi vybranými ukazovateľmi a trestnou činnosťou v Česku

Údaje v tabuľkách sú o vplyve vybraných ukazovateľoch bývania na násilnú a majetkovú trestnú činnosť vypočítané prostredníctvom korelácie za Českú republiku v rokoch 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017.

Tab. 4.3 Hodnoty vybraných foriem bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Českej republike v rokoch 2013 až 2017 prepočítané koreláciou

Česká republika	Byty obývané vlastníkom		Družstevné byty		Byty v nájme		Iná forma vlastníctva	
	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č
2013	0,20283	0,42512	0,51151	0,64585	0,47569	0,22513	0,50960	0,08930
2014	0,21145	0,39238	0,56573	0,64540	0,47913	0,19975	0,51907	0,02314
2015	0,17002	0,40381	0,49001	0,59520	0,37058	0,14201	0,49080	0,00800
2016	0,03548	0,42603	0,59392	0,56583	0,52052	0,83127	0,28753	0,00665
2017	0,29829	0,45044	0,48092	0,54796	0,57698	0,84581	0,59583	0,02605

Zdroj: vlastné spracovanie, 2020.

Pri korelácií, teda o tom či má daná forma bývania vplyv na jednotlivé druhy trestných činov v Českej republike boli všetky výsledky v kladných číslach. Čo sa týka bytov, ktoré má v majetku vlastníka a násilnej trestnej činnosti, korelačné koeficienty vychádzali v nízkych hodnotách. Tá sa od roku 2013 z čísla 0,2028 znížila na 0,0354 v roku 2016. V poslednom sledovanom roku 2017 sa číslo opäť zvýšilo na 0,2983. Pri prepočte na 1000 obyvateľov sa za Českú republiku hodnoty bytov obývaných vlastníkom znižovali, nešlo však o nejaké rapídne znižovanie, skôr o mierny pokles. Násilná trestná činnosť sa vo všetkých krajoch znižovala. Pri majetkovej trestnej činnosti sa koeficienty korelácie zvyšovali, a v roku 2017 bola hodnota 0,4504. Tento výsledok je dôsledkom toho, že byty v takejto forme klesajú a rýchlym tempom sa znižuje aj majetková trestná činnosť.

Družstevné bývanie v Českej republike už nemá takú popularitu ako kedysi. O takúto formu bývania už nie je záujem. Každý občan chce mať skôr vlastné bývanie a nie akési komunitné, kde musí riešiť aj problémy obyvateľov v mieste svojho bydliska. V priemere tento počet bytov vychádzal na 36 družstevných bytov na 1000 obyvateľov. Násilná, ale aj majetková trestná činnosť mali v sledovanom období klesajúci charakter, čo len potvrdzuje, že v Česka sa znižovala aj násilná aj majetková kriminalita ako aj družstevné byty.

Byty v nájme sú najrozšírenejšou možnosťou bývania v Česku. Ide o situáciu, ktorá mnohým nedovoľuje bývanie vo vlastnom, a tak sú odsúdení na takúto formu. Mnohým však práve táto forma pomáha pri hľadaní si dostupného bývania kvôli práci a následným sťahovaním. Koeficienty v závislosti na násilnú trestnú činnosť v priebehu rokov rástli. Po prepočítaní celkového počtu bytov v nájme zo SLDDB z roku 2011 a následným prepočtom na 1000 obyvateľov konkrétného roku, môžeme tvrdiť, že v najviac obývaných krajoch sa tento

počet bytov znižoval, ako aj násilná a majetková kriminalita. Pri majetkovej trestnej činnosti boli dosiahnuté koeficienty vyššie a najvyšší bol v roku 2017, a to 0,8458.

Iná forma vlastníctva v Česku mala najmenšie zastúpenie v prepočte na 1000 obyvateľov. V priemere za sledované obdobie to bolo 4 takéto byty. Pri vplyve na násilnú trestnú činnosť sa hodnoty od roku 2013 do 2016 znižovali, v roku 2017 sa výsledok zvýšil na 0,5958. Najviac takýchto bytov bolo pri SLDB v Prahe, môže ísť napr. o krátkodobé nájmy v podobe Airbnb. Vplyv inej formy bývania na majetkovú trestnú činnosť vychádzal v koeficientoch vo veľmi malých číslach, skoro až záporných.

Tab. 4.4 Hodnoty vybraných ukazovateľov bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Českej republike v rokoch 2013 až 2017 prepočítané koreláciou

ČR	Začaté byty		Dokončené byty		Priemer. obytňá plocha v m ²		Počet prisťahovaných		Počet vystávaných	
	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č
2013	-0,309	0,2769	-0,316	0,3339	0,0737	-0,4885	-0,073	0,7625	0,0077	0,8764
2014	-0,262	0,5142	-0,380	0,5486	0,1111	-0,4743	-0,063	0,8228	0,0846	0,8428
2015	-0,431	0,5967	-0,500	0,5918	0,2244	-0,4573	-0,210	0,7821	-0,088	0,8422
2016	-0,295	-0,1379	-0,381	0,6527	-0,062	-0,4782	-0,200	0,7959	-0,142	0,8254
2017	-0,484	-0,0316	-0,473	0,5664	0,2148	-0,4192	-0,244	0,7672	-0,063	0,8528

Zdroj: vlastné spracovanie, 2020.

Zahájené byty v Českej republike mali celkovo rastúci trend. Celkovo výstavba bytov v bytových domoch rástla v priemere 2 byty na 1000 obyvateľov. Vplyv na násilnú trestnú činnosť a výsledok korelačného koeficientu vychádzal záporný. Vývoj tohto koeficientu mal kolísavý priebeh. Hodnota sa v sledovanom období menila, a v poslednom roku to bolo - 0,4840. Vzťah medzi vybraným ukazovateľom a násilnou kriminalitou je teda, že kriminalita klesá a počet začatých bytov sa zvyšuje. Pri majetkovej trestnej činnosti boli čísla najprv kladné a rastúce. Zlom nastal v roku 2016, kedy už koeficient bol záporný -0,1379 a v roku 2017 ešte nižší, teda -0,0316.

Pri dokončených bytoch za celú Českú republiku bola situácia pri násilnej trestnej činnosti podobná ako pri predchádzajúcom ukazovateľovi. Koeficient vplyvu dokončených bytov mal na násilnú trestnú činnosť kolísavý vývoj. V roku 2017 bola hodnota -0,4731, teda situácia kedy sa násilná kriminalita znižovala a dokončené byty mali kolísavý priebeh,

ale môžeme tvrdiť, že v podstatnej miere sa znižovali. Vplyv dokončených bytov na majetkovú trestnú činnosť mal naopak koeficienty v kladných a rastúcich číslach. V roku 2016 to bolo 0,6427, o rok neskôr sa číslo o niečo málo znížilo na 0,5664. Aj keď sú hodnoty kladné, vývoj v sledovanom období má opačný charakter, nakoľko majetková trestná činnosť sa vo všetkých krajoch znižovala a počet dokončených bytov rástol. Dokončené byty však rástli pomerne pomalým tempom, naopak majetková kriminalita klesala vo veľkých počtoch.

Pozitívnu koreláciu, avšak vo veľmi malých číslach zaznamenal ukazovateľ priemernej obytnej plochy v m^2 . Celkovo za všetky kraje v sledovanom období vychádzala obytná plocha približne 78,4 m^2 . Vplyv na násilnú trestnú činnosť vykazoval zápornú hodnotu iba v roku 2016, a to -0,0627 a o rok neskôr 0,2148. Výsledky vplyvu majetkovej trestnej činnosti vychádzali záporne. Priemerne za sledované obdobie to bola hodnota -0,4635. Dôvodom je pomerne veľký pokles majetkovej trestnej činnosti a veľmi malé zvyšovanie obytnej plochy, aj to len v niektorých krajoch. Pri obytnej ploche bytu je veľmi ťažké posúdiť, či práve tento ukazovateľ môže mať vplyv na násilnú alebo majetkovú trestnú činnosť. Závisí to predovšetkým od miesta bydliska alebo počtu sociálne vylúčených obyvateľov v danej oblasti. Väčšinou sa však trestné činy ako napr. vraždy odohrávajú v menších bytových domoch, a naopak lúpeže sa týkajú väčších obývaných bytov.

Ďalším ukazovateľom, ktorý by potenciálne mohol mať vplyv na trestnú činnosť je počet prisťahovaných, nakoľko prisťahovalci sú vždy predmetom napr. hádky alebo strachu voči ostatným obyvateľom. Pri násilnej trestnej činnosti dosahoval koeficient záporné hodnoty, ktoré v čase rástli. V roku 2017 to bolo -0,2443. Predstavovalo to situáciu kedy násilná trestná činnosť v čase klesala a počet prisťahovaných v čase rástol. Ide hlavne presun ľudí z Prahy do Stredočeského kraja a z ostatných krajov do Prahy. Pri majetkovej trestnej činnosti koeficient dosahoval pomerne vyšších čísel blížiacich sa k 1, teda k pozitívnej korelácii. Tento koeficient vychádzal vysoký aj napriek tomu, že majetková trestná činnosť klesala a počet prisťahovaných rástol, avšak medzi rokmi 2016 a 2017 tento počet klesal.

Korelačné koeficienty pri počte vysťahovaných vychádzali pomerne rovnako ako pri predchádzajúcom ukazovateli. Najčastejšie ide o vnútornú migráciu medzi Prahou a priľahlými krajinami. Výsledok závislosti násilnej trestnej činnosti na tomto ukazovateli vychádzal veľmi malý, v posledných troch rokoch dokonca záporný. Naopak pri majetkovej trestnej činnosti vychádzali hodnoty zas pomerne vysoké. Dôvodom môže byť aj to, že vývoj

počtu vyst'ahovaných v sledovanom období mal kolísavý vývoj. Čo sa týka násilnej trestnej činnosti, tá klesala ale nie takým rýchlym tempom ako majetková kriminalita.

4.2 Hodnotenie závislosti medzi ukazovateľmi bývania a trestnou činnosťou pomocou regresie

V tejto časti budeme analyzovať závislosť jednotlivých vybraných ukazovateľov na násilnú a majetkovú trestnú činnosť, pričom údaje budú osobitne za Slovenskú a Českú republiku. Na zistenie potenciálnej súvislosti sme použili funkciu regresia, pri ktorej nás zaujímal výsledok štatistickej F-významnosti. Každý model sme zhodnotili podľa tejto hodnoty, ktorá mohla byť menšia alebo väčšia ako nami stanovená významnosť, čo bolo 0,05. Ak F-významnosť regresného modelu bola menšia ako 0,05, považovali sme výsledok za štatisticky významný. Naopak ak bola hodnota väčšia ako 0,05, závislosť medzi skúmanými veličinami sme pokladali za štatisticky nevýznamnú. Zobraňujú sa 2 tabuľky za každú krajinu s následným komentárom a celkovým zhrnutím.

4.2.1 Vzťah medzi vybranými ukazovateľmi a trestnou činnosťou na Slovensku

Údaje v tabuľkách sú o vplyve vybraných ukazovateľoch bývania na násilnú a majetkovú trestnú činnosť vypočítané prostredníctvom regresie za Slovenskú republiku v rokoch 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017.

Tab. 4.5 Hodnoty vybraných foriem bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Slovenskej republike v rokoch 2013 až 2017 prepočítané regresiou

Slovenská republika	Byty obývané vlastníkom		Družstevné byty		Byty v nájme		Iná forma vlastníctva	
	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č
2013	0,68706	0,82687	0,91670	0,73228	0,61384	0,78208	0,75665	0,37948
2014	0,85325	0,96208	0,80531	0,83570	0,56639	0,66964	0,86398	0,91283
2015	0,67973	0,95100	0,87447	0,66094	0,34395	0,87963	0,85401	0,94933
2016	0,00747	0,97920	0,39297	0,65667	0,08053	0,98448	0,05804	0,93875
2017	0,00119	0,86499	0,55040	0,05924	0,01980	0,64337	0,00998	0,68915

Zdroj: vlastné spracovanie, 2020.

Tab. 4.6 Hodnoty vybraných ukazovateľov bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Slovenskej republike v rokoch 2013 až 2017 prepočítané regresiou

SR	Začaté byty		Dokončené byty		Priemer. obytná plocha v m ²		Počet prisťahovaných		Počet vystávaných	
	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č
2013	0,1065	0,6825	0,2042	0,8861	0,4750	0,9894	0,4353	0,7748	0,1771	0,5872
2014	0,5269	0,7291	0,1630	0,6423	0,2520	0,6482	0,3481	0,9836	0,0676	0,3453
2015	0,1774	0,9394	0,2480	0,7980	0,5179	0,9276	0,4226	0,5834	0,1427	0,4234
2016	0,8211	0,3117	0,9200	0,6243	0,0926	0,4964	0,6112	0,3795	0,7792	0,6764
2017	0,9982	0,5345	0,9555	0,3693	0,1531	0,7557	0,4054	0,4294	0,2895	0,6084

Zdroj: vlastné spracovanie, 2020.

Prevedenou regresiou medzi ukazovateľmi a páchaním trestnej činnosti sme chceli potvrdiť alebo vyvrátiť hypotézu, či nami vybrané ukazovatele majú vplyv na kriminalitu v danej krajine a či je v nájomných bytoch viac kriminality. V Slovenskej republike pri formách bývania nám štatisticky významný model vychádzal vo všetkých druhoch bývania okrem družstevných bytov. Pri bytoch v majetku vlastníka vychádzal vzťah štatisticky významný iba pri násilnej trestnej činnosti. V roku 2016 a 2017 sa počet násilných trestných činov zvyšoval v Trnavskom, Nitrianskom a Banskobystrickom kraji. Ide najmä o úmyselné ublíženia na zdraví, ktorých je v kategórii násilnej trestnej činnosti najviac. Súvislosť medzi bytmi v osobnom vlastníctve a násilnými činmi môže byť do značnej miery spojená s myšlienkou, že pokiaľ je byt v majetku vlastníka, má právo uskutočňovať veci, ktoré ako vlastník uzná za vhodné. V mnohých takýchto prípadoch ide napr. o manželské hádky vrcholiace aj fyzickým útokom. Pri bytoch v nájme bol model štatisticky významný len v roku 2017 pri násilnej trestnej činnosti a F-významnosť vychádzala 0,01980. Môžeme povedať, že ide o prípady kedy sa počet nájomných bytov zvyšoval, a tým sa zvyšovala aj násilná kriminalita. Forma bývania v nájme poskytuje jedincovi možnosť byť flexibilný. Vie sa sťahovať za prácou kedy potrebuje a sťahuje sa väčšinou tam, kde je to pre jeho potreby prijateľné. Najväčší počet bytov v nájme na 1000 obyvateľov bol v hlavnom meste a Banskobystrickom kraji, teda tam kde sa aj najviac vyskytovala násilná kriminalita. Pri inej forme vlastníctva bol vývoj rovnaký ako pri bytoch v nájme, teda štatisticky významný bol iba v roku 2017 pri násilnej trestnej činnosti.

V Tab. 4.6 vybrané ukazovatele nedosahovali hodnoty, ktoré by boli štatisticky významné. Funkcia regresia nepotvrdila vzájomný vzťah medzi ďalšími ukazovateľmi a trestnou činnosťou. Na druhej strane môžeme konštatovať, že isté spojenie medzi vnútornou migráciou v rámci krajov (počtom prisťahovaných a vystávaných) a trestnou činnosťou

môže existovať. Ide hlavne o migráciu do Bratislavského kraja z iných krajov kvôli pracovným príležitostiam. V niektorých prípadoch ide o prisťahovanie neželaných obyvateľov do nízko kvalifikovaných príjmových pozícií, a tí vyvolávajú najviac konfliktov resp. trestných činov.

4.2.2 Vzťah medzi vybranými ukazovateľmi a trestnou činnosťou v Česku

Údaje v tabuľkách sú o vplyve vybraných ukazovateľoch bývania na násilnú a majetkovú trestnú činnosť vypočítané prostredníctvom regresie za Českú republiku v rokoch 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017.

Tab. 4.7 Hodnoty vybraných foriem bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Českej republike v rokoch 2013 až 2017 prepočítané regresiou

Česká republika	Byty obývané vlastníkom		Družstevné byty		Byty v nájme		Iná forma vlastníctva	
	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č	Násil.Č	Majetk.Č
2013	0,36501	0,79474	0,03368	0,00955	0,09956	0,07977	0,06268	0,76145
2014	0,38689	0,59420	0,02073	0,00327	0,09744	0,09102	0,06956	0,46920
2015	0,36723	0,67120	0,03166	0,01404	0,20846	0,20777	0,09272	0,45367
2016	0,76374	0,87776	0,00971	0,02135	0,00094	0,00361	0,35364	0,33815
2017	0,17575	0,80747	0,08171	0,04250	0,03075	0,00014	0,02455	0,92955

Zdroj: vlastné spracovanie, 2020.

Tab. 4.8 Hodnoty vybraných ukazovateľov bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Českej republike v rokoch 2013 až 2017 prepočítané regresiou

ČR	Začaté byty		Dokončené byty		Priemer. obytná plocha v m ²		Počet prisťahovaných		Počet vystáňovaných	
	Násil.Č	Majet.Č	Násil.Č	Majet.Č	Násil.Č	Majet.Č	Násil.Č	Majet.Č	Násil.Č	Majet.Č
2013	0,3053	0,6319	0,2967	0,7910	0,8604	0,1924	0,8997	0,4351	0,5091	0,4584
2014	0,3201	0,8577	0,1060	0,7196	0,7290	0,1998	0,8164	0,6243	0,4121	0,5716
2015	0,1224	0,9128	0,0503	0,8387	0,5360	0,2760	0,5759	0,5883	0,8172	0,6792
2016	0,3051	0,7201	0,1266	0,9086	0,7262	0,2086	0,4743	0,7379	0,6963	0,8054
2017	0,0927	0,6827	0,0754	0,9552	0,5414	0,3721	0,3921	0,8595	0,7505	0,6671

Zdroj: vlastné spracovanie, 2020.

Výsledky regresie, ktoré sa týkali závislosti formy bývania na trestnú činnosť v Českej republike boli štatistické významné pri družstevných bytoch. Hodnoty nižšie ako 0,05 vychádzali v celom sledovanom období pri násilnej aj majetkovej trestnej činnosti. Dôvodom by mohla byť existencia súvislosti, napr. že v družstevných bytoch v Českej republike býva väčšia a prevažná časť starších ľudí a práve oni v rámci svojho voľného času sledujú situáciu na sídliskách bytových družstiev a hlásia polícii akúkoľvek udalosť, ktorá je v rozpore so zákonom. Tým sa reálne zvyšujú aj počty registrovanej násilnej alebo majetkovej trestnej činnosti. Čo sa týka bytov v nájme boli výsledky štatisticky významné v roku 2016 a 2017 pri násilnej, ale aj majetkovej trestnej činnosti. Vývoj nájomných bytov a trestnej činnosti bol protichodný, zatiaľ čo nájomné byty so zvyšujúcim dopytom rástli, násilná a majetková činnosť boli klesajúce. Na druhej strane je možné nájsť istú súvislosť medzi touto formou bývania a kriminalitou. Ide o prípady kedy sú byty ponúkané za zvýhodnené nájomné sociálne slabším skupinám obyvateľstva, a tým sa zvyšuje aj riziko zvýšeného počtu trestných prípadov. Väčšinou ide o nájomné byty, ktoré sú na periférii miest. Pri inej forme vlastníctva vychádzala hodnota štatisticky významná len v poslednom roku pri násilnej kriminalite. Môže ísť napr. o zdieľané bývanie, ktoré je v súčasnosti veľmi populárne, kde v jednom byte alebo dome býva viac ľudí. Pri tomto type bývania môže dochádzať k častejším konfliktom, ktoré nemajú vždy dobrý koniec.

Pri ďalších vybraných ukazovateľoch vychádzal koeficient štatisticky nevýznamný, teda vyšší ako 0,05. Do pozornosti však môžeme vyzdvihnúť fakt, že väčšina obyvateľov v Českej republike čoraz lepšie prijíma prisťahovalcov do svojich okresov alebo krajov. Sú s tým stotožnení pokiaľ ide o vzdelaných jedincov, ktorí sa sťahujú hlavne kvôli vyššiemu príjmu a kvalifikácií. Najviac prisťahovaných je do hlavného mesta, na druhej strane sa množstvo ľudí práve odtiaľ sťahuje do blízkych krajov, nakoľko Praha je už príliš nákladná v rámci bytovej politiky pre niektoré skupiny obyvateľstva.

5 Záver

Zhodnotenie vzťahu bývania a kriminality v Slovenskej republike a Českej republike je komplexná téma, ktorá v mnohých smeroch nie je ešte dôsledne preskúmaná a priestor diplomovej práce na ňu ani nepostačuje. Aj z tohto dôvodu si práca kládla za primárny **cieľ** nájsť potenciálne možné vzťahy medzi vybranými ukazovateľmi bývania a násilnou a majetkovou trestnou činnosťou. V práci tiež bola položená **hypotéza**, ktorú sme sa snažili potvrdiť alebo vyvrátiť, a to či je v nájomných bytoch páchaných viac trestných činov ako v iných formách bývania. Pri posudzovaní bola využitá **metóda** korelačnej a regresnej analýzy.

Prvá oblasť teoretickej časti práce bola zameraná na priblíženie základných pojmov bytovej politiky, vývoj a inštitúcie pôsobiace v sektore bývania za Slovenskú a Českú republiku. Zadefinovanie dôležitých pojmov v oblasti bytového sektora plynule premostilo v druhej časti druhej kapitole k negatívnej externalite, ktorá na sektor bytov pôsobí. V rámci vzťahu bývania a kriminality možno pozorovať súvislosti medzi sociálnou situáciou a stavom občana s výberom vhodného bývania. Tvrdenie, že mestské prostredie je pre život nebezpečnejšie ako vidiek už v súčasnosti neplatí. Miesta vhodné na bývanie, či už ide o mestá alebo vidiecke aglomerácie reálne neexistujú. Práve vidiecke oblasti najviac postihli politicko-ekonomické zmeny. Odchod aktívnej populácie z týchto regiónov spôsobil sociálnu dezintegráciu. Zvýšila sa tu predovšetkým kriminalita, výskyt alkoholizmu, drogových závislostí, depresí, a taktiež sa zväčšili problémy so správaním detí a mládeže. Nepriaznivá situácia a nežiadúci rast kriminality môže v niektorých nielen dedinských oblastiach odradiť záujemcov o investovanie napr. do novej bytovej výstavby.

Začiatok praktickej časti začal už v tretej kapitole, ktorá sa skladala z teoretických poznatkov, ale aj zo všeobecných štatistických ukazovateľov, štatistických údajov o forme bývania a kriminality. Zaujímavým zistením bolo, že zatiaľ čo na Slovensku bolo najviac bytov obývaných vlastníkom, v Českej republike prevládala forma nájomných bytov. V oblasti kriminality bola situácia v oboch krajinách v podobnom vývoji. Prevládala majetková trestná činnosť, a pri nej najviac páchaným trestným činom boli krádeže spôsobené vlámaním. Pozitívnym faktom bolo, že celkový stav kriminality sa v oboch krajinách zlepšuje.

Posledná kapitola patrila praktickej časti zameranej na **metódu** korelačnej a regresnej analýzy. Pomocou nich sme sa snažili nájsť vzájomný vzťah medzi bývaním a kriminalitou. Regresnú analýzu sme už brali ako celkové zhrnutie. Výsledkom bolo, že obyvatelia žijúci

v nájomných bytoch a forma tohto bývania na Slovensku nemajú vplyv na páchanie väčšieho počtu trestných činov, aj keď v roku 2017 model vyšiel štatisticky významný. Týmto sa **hypotéza** nepotvrdila. Na druhej strane byty obývané vlastníkom v roku 2016 a 2017 vykazovali štatistickú významnosť pri násilnej trestnej činnosti. Dôvod takéhoto výsledku môže mať súvislosť s tým, že ak má občan byt vo svojom vlastníctve je oprávnený v konaní podľa svojich predstáv. Svedčí o tom aj fakt, že v priebehu sledovaného obdobia sa zvýšil počet úmyselných ublížení na zdraví, ktoré patria do skupiny násilnej kriminality. Zaujímavosťou je, že ostatné vybrané ukazovatele pri hodnotení vzťahu nevychádzali štatisticky významné. Za zmienku stojí ukazovateľ prisťahovaných a vystťahovaných ľudí, ktorí by potenciálne mohol mať vzťah s páchaním proti právu. V prevažnej väčšine ide o sťahovanie z východu na západ za prácou, ktoré hlavnému mestu prináša nových obyvateľov. Tí sú častokrát páchatelmi krádeží, vlámaní alebo ublížení na zdraví.

V Českej republike sa **hypotéza** čiastočne potvrdila. Model týkajúci sa bytov v nájme vyšiel štatisticky významný pri oboch druhoch trestnej činnosti v posledných dvoch rokoch. Vývoj nájomných bytov a trestnej činnosti bol protichodný. Zatiaľ čo nájomné byty so zvyšujúcim dopytom rástli, násilná a majetková trestná činnosť boli klesajúce. Na druhej strane je možné nájsť spojitosť medzi touto formou bývania a kriminalitou. Ide o prípady, kedy sú byty ponúkané za zvýhodnené nájomné sociálne slabším skupinám obyvateľstva, a tým vzniká riziko zvýšeného počtu trestných prípadov. Väčšinou ide o nájomné byty, ktoré sú na periférii miest. Prekvapujúcim zistením bol vzťah družstevných bytov a trestnej činnosti. Model vychádzal štatisticky významný v celom sledovanom období pri násilnej aj majetkovej trestnej činnosti. Dôvodom a reálnym vysvetlením je skutočnosť, napr. že v družstevných bytoch v Česku býva väčšia a prevažná časť starších ľudí, a práve oni v rámci svojho voľného času sledujú situáciu na sídliskách bytových družstiev. Neskôr hlásia polícii akúkoľvek udalosť, ktorá je v rozpore so zákonom. Model vzťahu ďalších ukazovateľov a kriminality nebol štatisticky významný. V posledných rokoch už miestni obyvatelia jednotlivých krajov nebojujú proti prisťahovalcom, naopak sú radi, predovšetkým pokiaľ ide o mladých a vzdelaných ľudí.

Situácia oboch krajín má priaznivý trend vo vzťahu bývania a kriminality. Štáty sa snažia zaobstarat' adekvátne bývanie všetkým občanom, pokiaľ sú v ohrození sociálneho vylúčenia. Pomoc je poskytovaná aj mladým rodinám prípadne seniorom. Polícia oboch krajín tiež zaznamenala zlepšenie, najmä v rýchlejšej reakcii pri páchaní trestných činov. Správne nastavenie systému umožňuje krajinám zlepšovať sa vo všetkých smeroch, či už ekonomických, sociálnych alebo právnych.

Zoznam použitej literatúry

Zoznam publikácií

BALÁŽ, P. a kol. *Všeobecná kriminalita*. 2. vyd. Bratislava: Magnetpress Slovakia, 1996. 206 s. ISBN 80-967272-5-7.

BARVÍK, M. a kol. *Zásady bytovej politiky*. 1. titulok edičnej rady BYDLENÍ. Praha: VÚVA, 1993. 46 s. ISBN 80-85124-23-8

BUBELÍNI, Ján. 2000. *Prevenencia kriminality a inej protispoločenskej činnosti na miestnej úrovni*. Trnava: Policajný inštitút AFG, 2000. 449 s. ISBN 809680751X.

IVANIČKA, Koloman. *Vybrané aspekty transformácie bytovej politiky na Slovensku*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo STU, 1997. 106 s. ISBN 80-227-0963-8.

IVOR, Jaroslav a Jozef SOBIHARD. *Policajné právo s vysvetlivkami*. Bratislava: Iura edition, 2000. 643 s. ISBN 80-8871-557-1.

KROPÁČKOVÁ, S. a kol. *Bytové domy, zdroj príjmov i povinnosti*. Praha: VOX, 2017. 360 s. ISBN 978-80-87480-53-3.

KRULICHOVÁ, Eva. *Pocit bezpečí a obavy z kriminality v České republice*. Praha: Národnohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2017. 105 s. ISBN 978-80-88018-12-4.

LABAJ, Jozef. *Byty, bývanie a bytová politika v trhovom hospodárstve*. 1. vyd. Bratislava: ELITA, 1993. 85 s. ISBN 80-85323-2-1.

LUX, Martin a Tomáš KOSTELECKÝ. *Bytová politika: teórie a inovácie pro praxi*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON v koedici se Sociologickým ústavem AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-068-1.

MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR. *Koncepcia štátnej bytovej politiky do roku 2020*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, 2015. 102 s. ISBN 978-80-971914-2-9.

MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR. *Koncepcia štátnej bytovej politiky do roku 2020*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, 2015. 53 s. ISBN 978-80-971914-0-5.

MINISTERSTVO VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR. *Perspektívy rozvoja bývania na Slovensku*. Bratislava: Ústav vzdelávanie a služieb, 2007. 70 s. ISBN 978-80-89073-13-9.

MUSIL, J., Z. KONRÁD a J. SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. Praha: C. H. Beck, 2001. 512 s. ISBN 80-7179-362-0.

PEKOVÁ, J., M. JETMAR a P. TOTH. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-209-4.

POLÁKOVÁ, Olga a Ladislav PRŮŠA. *Vybrané otázky z rodinné a bytové politiky*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1993. 198 s. ISBN 80-7079-963-3.

POLÁKOVÁ, Olga. *Bydlení a bytová politika*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2006. 236 s. ISBN 80-86929-03-5, s. 243-263.

RIEVAJOVÁ, E. a kol. *Súčasnosť a nové výzvy na trhu práce v meniacich sa sociálno-ekonomických podmienkach*. Bratislava: EKONÓM, 2018. 163 s. ISBN 978-80-225-4552-5.

SHAPIRO, E., D. MACKMIN and G. SAMS. *Modern Methods of Valuation*. 11th ed. New York: Routledge, 2013. ISBN 978-0-08-097116-2.

SVATOŠ, Roman. *Prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2016. 132 s. ISBN 978-80-7556-009-4.

ŠPIRKOVÁ, D., K. IVANIČKA a M. FINKA. *Bývanie a bytová politika*. Bratislava: Nakladateľstvo STU, 2009. 191 s. ISBN 978-80-227-3173-7.

ŠPIRKOVÁ, D., M. ZÚBKOVÁ a J. MACHAJDÍKOVÁ. *Bytová politika*. Bratislava: Nakladateľstvo STU, 2017. 172 s. ISBN 978-80-227-4396-9.

VIDOVÁ, Jarmila. *Aktuálne problémy bytovej politiky, výstavby a kvality života*. Bratislava: Vydavateľstvo Daniel NETRI, 2008. 96 s. ISBN 978-80-969567-8-4.

Právne normy

Nařízení vlády č. 136 zo dňa 9. júla 2018 o podmínkách použití peněžních prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou úvěru poskytovaného na modernizaci nebo pořízení obydlí [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-136>.

Vyhláška č. 326 zo dňa 1. decembra 2015 [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2015-326>.

Zákon č. 124 zo dňa 27. apríla 1996 o Štátnom fonde rozvoja bývania [online]. [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1996-124>.

Zákon č. 150 zo dňa 15. júna 2013 o Štátnom fonde rozvoja bývania [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2013-150>.

Zákon č. 211 zo dňa 21. júla 2000 o Státním fondu podpory investíc [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-211>.

Zákon č. 443 zo dňa 19. novembra 2010 o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2010-443>.

Zákon č. 261 zo dňa 5. augusta 2011 o poskytovaní dotácií na obstaranie náhradných nájomných bytov [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2011-261>.

Zákon č. 378 zo dňa 1. októbra 2005 o podpore výstavby družstevných bytů [online]. [cit. 2020-01-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-378>.

Zákon č. 583 zo dňa 20. decembra 2008 o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online]. [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-583>.

Zákon č. 141 zo dňa 9. decembra 1961 o trestním řízení soudním (trestní řád) [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>.

Zákon č. 141 zo dňa 9. decembra 1961 o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1961-141>.

Zákon č. 40 zo dňa 9. februára 2009 Trestní zákoník [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

Zákon č. 274 zo dňa 15. novembra 2017 o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2017-274>.

Zákon č. 45 zo dňa 25. februára 2013 o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů) [online]. [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-45?text=t%C5%99estn%C3%BD+%C4%8Din>.

Zákon č. 300 zo dňa 2. júla 2005 Trestný zákon [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-300>.

Zákon č. 301 zo dňa 2. júla 2005 Trestný poriadok [online]. [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-301>.

Zákon č. 215 zo dňa 27. apríla 2004 o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov [online]. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-215>.

Internetové zdroje

BROWN, B., PERKINS, D. and G. BROWN. *Crime, New Housing, and Housing Incivilities in a First-Ring Suburb: Multilevel Relationships across Time*. Housing Policy Debate. In: Scholar.google.com [online]. 2004, [cit. 2020-1-6]. Dostupné z:

https://scholar.google.com/scholar?hl=sk&as_sdt=0%2C5&q=housing+policy+and+crime&btnG.

CÁR, Mikuláš. *Niektoré možnosti hodnotenia úrovne cien bývania*. In: Nbs.sk [online]. 2014, roč. 22, č. 1 [cit. 2019-12-28]. Dostupné z:

https://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2014/012014/01_biatec14-1_car.pdf.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Veřejná databáze*. In: Czso.cz [online]. 2019, [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>.

DOBRÁ KRAJINA.SK. *Bývanie, celoživotné bremeno?* In: Dobrakrajina.sk [online]. 2017, [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.dobrakrajina.sk/sk/clanok/byvanie-celozivotne-bremeno>.

EDOTACE.CZ. *Nájemní bydlení: Jak žijí obyvatelé České republiky?* In: Edotace.cz [online]. 2018, [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: <http://www.edotace.cz/clanky/najemni-bydleni-jak-ziji-obyvatele-ceske-republiky>.

ELLEN, I., LENS, M. and K. O' REGAN. *American Murder Mystery Revisited: Do Housing Voucher Households Cause Crime?* Furman center for real estate & urban policy. In: Scholar.google.com [online]. 2011, [cit. 2020-1-6]. Dostupné z:

https://scholar.google.com/scholar?hl=sk&as_sdt=0%2C5&q=housing+policy+and+crime&btnG=.

KENTOŠ, Michal a kol. *Psychologické súvislosti vnímania bezpečia*. Prešov: UNIVERSUM-EU [online]. 2014. [cit. 2020-01-04]. ISBN 978-80-89046-88-1. Dostupné z: <https://www.svusav.sk/data/uploads/publikacie/2015-kentos-psychologicke-suvislosti-vnimania-bezpeia.pdf>.

MICHÁLEK, Anton. *Rurálna kriminalita a rurálne okresy Slovenska so zvýšenou kriminalitou*. In: Sav.sk [online]. 2010, [cit. 2020-1-6]. ISSN 0016-7193. Dostupné z:

<https://www.sav.sk/journals/uploads/03101337Mich%C3%A1lek.pdf>.

MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Štatistické prehľady kriminality v SR*. In: Minv.sk [online]. 2019, [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?statistiky-dokumenty>.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Prevence kriminality*. In: Mvcr.cz [online]. 2019, [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>.

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ a RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Podpora sociálneho bývania ako súčasť politiky sociálneho začleňovania*. [online]. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky [cit. 2019-12-28]. Dostupné z: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/>.

NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Zpráva o bydlení v České republice*. In: Socialnibydeni.mpsv.cz [online]. 2020, [cit. 2019-12-29]. Dostupné z: <http://www.socialnibydeni.mpsv.cz/images/soubory/Ostatni/zprava-o-bydleni-v-ceske-republice.pdf>.

POLICIE.CZ. *Statistické přehledy kriminality*. In: Policie.cz [online]. 2019, [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>.

SAEGERT, S., WINKEL, G. and CH. SWARTZ. *Social Capital and Crime in New York City's Low-Income Housing*. Housing Policy Debate. In: Scholar.google.com [online]. 2002, [cit. 2020-1-6]. Dostupné z:

https://scholar.google.com/scholar?hl=sk&as_sdt=0%2C5&q=housing+policy+and+crime&btnG.

SLOVENSKO.SK. *Bytová politika a bývanie*. In: Slovensko.sk [online]. 2020, [cit. 2020-1-6]. Dostupné z:

https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/_bytova-politika-a-byvanie.

SLOVLEX. *Znásilnenie*. In: Slov-lex.sk [online]. 2019, [cit. 2020-1-6]. Dostupné z:

<https://www.slov-lex.sk/zoznam-tezaurov/-/tezaurus/koncept/-SK-tezaury-1-2-koncepty-218>.

ŠKOBLA, Daniel. *Systém podpory bývania a príspevok na bývanie*. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny [online]. 2018 [cit. 2019-12-28]. Dostupné z: https://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2018/Skobla/system_podpory_byvania_maj.pdf.

ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Verejná databáza*. In: Slovak.statistics.sk [online]. 2019, [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/Databases>.

VICHLENDA, Milan. *Kriminalistika*. In: Sosoom.sk [online]. 2011, [cit. 2019-1-6]. Dostupné z: <https://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminalistika.pdf>.

VIDOVÁ, Jarmila. *Bytová politika ako súčasť hospodárskej politiky štátu*. In: Derivat.sk [online]. 2016, [cit. 2019-12-28]. Dostupné z:

http://www.derivat.sk/files/2016_casopis%20forfin/FF_Jul_August_2016_Vidova_Bytova_politika.pdf.

ZÚBKOVÁ, Mária a Silvia BRAZDOVIČOVA. *Chápanie sociálneho bývania a jeho praktické uplatnenie vo vybranej krajine EU*. In: Stuba.sk [online]. 2008, roč. 3, č. 2 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z .:

https://www.stuba.sk/new/docs/stu/ustavy/ustav_manazmentu/NAB2008_2/clanok1.pdf

Zoznam skratiek

ČR	Česká republika
EÚ	Európska únie
MDaV	Ministerstvo dopravy a výstavby
MPSV	Ministerstvo práce a sociálnych vecí
MV	Ministerstvo vnútra
SLDB	Sčítanie ľuďí, domov a bytov
SR	Slovenská republika
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 24. dubna 2020

.....
Ivana Mičková

Zoznam tabuliek

- Tab. 2.1** Porovnanie systémov sociálneho bývania v SR a ČR
- Tab. 3.1** Počet začatých bytov v Slovenskej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.2** Počet začatých bytov v Českej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.3** Počet dokončených bytov v Slovenskej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.4** Počet dokončených bytov v Českej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.5** Priemerná obytná plocha bytu v m² v Slovenskej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaná na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.6** Priemerná obytná plocha bytu v m² v Českej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaná na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.7** Počet prisťahovaných/vystťahovaných v Slovenskej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.8** Počet prisťahovaných/vystťahovaných v Českej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.9** Počet bytov obývaných vlastníkom v Slovenskej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.10** Počet bytov obývaných vlastníkom v Českej republike v rokoch 2013 - 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.11** Počet družstevných bytov v Slovenskej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.12** Počet družstevných bytov v Českej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.13** Počet bytov v nájme v Slovenskej republike v rokoch 2013- 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov

- Tab. 3.14** Počet bytov v nájme v Českej republike v rokoch 2013- 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.15** Počet bytov v inej forme vlastníctva v Slovenskej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.16** Počet bytov v inej forme vlastníctva v Českej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítaný na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.17** Hodnoty trestných činov na Slovensku v rokoch 2013 – 2017 na 1000 obyvateľov
- Tab. 3.18** Hodnoty trestných činov v Česku v rokoch 2013 – 2017 na 1000 obyvateľov
- Tab. 4.1** Hodnoty vybraných foriem bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Slovenskej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítané koreláciou
- Tab. 4.2** Hodnoty vybraných ukazovateľov bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Slovenskej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítané koreláciou
- Tab. 4.3** Hodnoty vybraných foriem bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Českej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítané koreláciou
- Tab. 4.4** Hodnoty vybraných ukazovateľov bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Českej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítané koreláciou
- Tab. 4.5** Hodnoty vybraných foriem bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Slovenskej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítané regresiou
- Tab. 4.6** Hodnoty vybraných ukazovateľov bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Slovenskej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítané regresiou
- Tab. 4.7** Hodnoty vybraných foriem bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Českej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítané regresiou
- Tab. 4.8** Hodnoty vybraných ukazovateľov bývania v závislosti na násilnú a majetkovú trestnú činnosť v Českej republike v rokoch 2013 – 2017 prepočítané regresiou

Zoznam príloh

- Príloha 1** Počet obyvateľov v Slovenskej republike a Českej republike v roku 2011 a 2013 – 2017
- Príloha 2** Počet bytov v SLDB za Slovenskú republiku a Českú republiku v roku 2011
- Príloha 3** Skutočný počet začatých a dokončených bytov v Slovenskej republike a Českej republike v roku 2013 – 2017
- Príloha 4** Skutočná hodnota priemernej obytnej plochy bytu v m² v Slovenskej a Českej republike v roku 2013 – 2017
- Príloha 5** Skutočný počet prisťahovaných a vystťahovaných v Slovenskej a Českej republike v roku 2013 – 2017
- Príloha 6** Skutočný počet násilnej a majetkovej trestnej činnosti v Slovenskej republike v roku 2013 – 2017
- Príloha 7** Skutočný počet násilnej a majetkovej trestnej činnosti v Českej republike v roku 2013 - 2017

Prílohy

Príloha 1 Počet obyvateľov v Slovenskej republike a Českej republike v roku 2011 a 2013 – 2017

Počet obyvateľov	SĽDB-2011	2013	2014	2015	2016	2017
Slovenská republika	5 397 036	5 410 836	5 415 949	5 421 349	5 126 252	5 435 343
Bratislavský	602 436	612 682	618 380	625 167	633 288	641 892
Trnavský	554 741	556 577	557 608	558 677	559 697	561 156
Trenčiansky	594 328	593 159	592 394	591 233	589 935	588 816
Nitriansky	689 867	688 400	686 662	684 922	682 527	680 779
Žilinský	688 851	690 121	690 420	690 449	690 434	690 778
Banskobystrický	660 563	658 490	656 813	655 359	653 024	651 509
Prešovský	814 527	817 382	818 916	819 977	820 697	822 310
Košický	791 723	794 025	794 756	795 565	796 650	798 103

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie.

Počet obyvateľov	SĽDB-2011	2013	2014	2015	2016	2017
Česká republika	10 436 560	10 512 419	10 538 275	10 553 843	10 578 820	10 610 055
Hlavné mesto Praha	1 268 796	1 243 201	1 259 079	1 267 449	1 280 508	1 294 513
Středočeský kraj	1 289 211	1 302 336	1 315 299	1 326 876	1 338 982	1 352 795
Jihočeský kraj	628 336	636 707	637 300	637 834	638 782	640 196
Plzeňský kraj	570 401	573 469	575 123	576 616	578 629	580 816
Ústecký kraj	808 961	825 120	823 972	822 826	821 377	821 080
Královéhradecký kraj	547 916	551 909	551 590	551 421	550 804	551 089
Jihomoravský kraj	1 163 508	1 170 078	1 172 853	1 175 025	1 178 812	1 183 207
Moravskoslezský kraj	1 205 834	1 221 832	1 217 676	1 213 311	1 209 879	1 205 886
Olomoucký kraj	628 427	636 356	635 711	634 718	633 925	633 178
Zlínský kraj	579 944	586 299	585 261	584 676	583 698	583 056
Kraj Vysočina	505 565	510 209	509 895	509 475	508 952	508 916
Pardubický kraj	511 627	515 985	516 372	516 149	517 087	518 337
Liberecký kraj	432 439	438 609	438 851	439 639	440 636	441 300
Karlovarský kraj	295 595	300 309	299 293	297 828	296 749	295 686

Zdroj: Český štatistický úrad, vlastné spracovanie.

Príloha 2 Počet bytov v SĽDB za Slovenskú republiku a Českú republiku v roku 2011

2011 - SĽDB	Byty obývané vlastníkom	Družstevné byty	Byty v nájme	Iná forma vlastníctva
Slovenská republika	1 437 770	61 161	39 032	68 798
Bratislavský kraj	192 572	3 068	4 190	8 658
Trnavský kraj	152 764	4 888	3 703	7 535
Trenčiansky kraj	163 460	9 270	4 809	8 013
Nitriansky kraj	193 625	8 862	5 012	8 676
Žilinský kraj	179 936	4 913	4 390	7 916
Banskobystrický kraj	182 958	8 764	7 102	9 827
Prešovský kraj	181 912	9 556	4 465	9 013
Košický kraj	190 543	11 840	5 361	9 160

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie.

2011 - SĽDB	Byty obývané vlastníkom	Družstevné byty	Byty v nájme	Iná forma vlastníctva
Česká republika	824 076	385 600	920 415	44 645
Hlavné mesto Praha	154 866	69 329	184 186	5 256
Středočeský kraj	80 876	26 659	71 088	5 418
Jihočeský kraj	47 753	19 493	50 628	2 432
Plzeňský kraj	58 081	8 319	46 160	2 396
Ústecký kraj	70 933	49 622	82 273	3 787
Královéhradecký kraj	41 315	15 879	40 623	2 338
Jihomoravský kraj	74 510	33 301	96 139	4 480
Moravskoslezský kraj	64 073	77 533	139 456	5 412
Olomoucký kraj	49 655	21 003	44 539	2 897
Zlínský kraj	40 868	14 897	32 023	2 416
Kraj Vysočina	32 923	13 087	26 964	1 835
Pardubický kraj	35 138	13 933	35 193	2 189
Liberecký kraj	31 235	17 433	41 712	2 030
Karlovarský kraj	41 850	5 112	29 431	1 759

Zdroj: Český štatistický úrad, vlastné spracovanie.

Príloha 3 Skutočný počet začatých a dokončených bytov v Slovenskej republike a Českej republike v roku 2013 - 2017

Byty - začaté v danom roku/dokončené byty - Slovenská republika										
Územie	2013		2014		2015		2016		2017	
Slovenská republika	14 758	15 100	15 836	14 985	19 640	15 471	21 441	15 672	19 930	16 946
Bratislavský kraj	4 109	3 568	3 893	3 591	7 079	4 746	6 834	4 548	5 072	5 637
Trnavský kraj	2 204	2 334	2 452	2 334	2 644	2 248	3 558	2 456	3 288	2 638
Trenčiansky kraj	1 701	1 490	1 396	1 643	1 711	1 383	1 863	1 527	1 819	1 283
Nitriansky kraj	1 523	1 652	1 478	1 647	1 703	1 520	1 862	1 433	1 968	1 591
Žilinský kraj	1 525	1 682	1 999	1 954	2 042	1 616	2 074	1 874	2 573	1 898
Banskobystrický kraj	1 013	1 021	1 602	943	1 070	1 114	1 350	1 053	1 276	858
Prešovský kraj	1 588	1 957	1 519	1 659	1 976	1 570	1 877	1 648	2 282	1 576
Košický kraj	1 095	1 396	1 497	1 214	1 415	1 274	2 023	1 133	1 652	1 465

Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie.

Byty - začaté v danom roku/dokončené byty - Česká republika										
Územie	2013		2014		2015		2016		2017	
Česká republika	22 108	25 238	24 351	23 954	26 378	25 095	27 224	27 322	31 521	28 569
Hlavné mesto Praha	3 352	3 844	4 481	4 848	5 227	5 211	2 758	6 029	3 734	5 846
Středočeský kraj	3 831	5 295	4 239	4 226	4 706	4 872	5 547	4 860	6 514	5 449
Jihočeský kraj	1 481	1 311	1 484	1 287	1 312	1 246	1 979	1 244	1 703	1 253
Plzeňský kraj	1 413	1 445	1 300	1 362	1 548	1 208	2 170	1 561	2 356	1 647
Ústecký kraj	846	935	1 019	743	1 031	816	1 299	780	1 196	1 012
Královéhradecký kraj	1 061	1 046	935	1 035	874	1 059	1 301	1 064	1 428	1 215
Jihomoravský kraj	2 807	3 516	3 650	3 242	3 841	3 338	3 776	3 833	4 027	4 236
Moravskoslezský kraj	2 062	2 404	1 931	1 943	2 117	2 187	2 251	2 096	2 553	2 261
Olomoucký kraj	1 207	1 231	1 065	1 420	1 468	1 095	1 389	1 337	2 413	1 479
Zlínský kraj	854	792	941	806	1 043	934	1 123	975	1 261	976
Kraj Vysočina	881	1 194	859	1 039	970	997	1 154	969	1 354	1 014
Pardubický kraj	1 062	1 021	1 060	996	1 045	1 096	1 259	1 224	1 504	1 136
Liberecký kraj	637	774	749	681	704	628	737	786	859	670
Karlovarský kraj	614	430	638	326	492	408	484	501	619	375

Zdroj: Český štatistický úrad, vlastné spracovanie.

Príloha 4 Skutočná hodnota priemernej obytnej plochy bytu v m² v Slovenskej a Českej republike v roku 2013 – 2017

Priemerná obytná plocha bytu (m ²)					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Slovenská republika	73,7	73,1	71,4	73,8	70,4
Bratislavský kraj	74,8	77,1	67,7	69,8	63,0
Trnavský kraj	70,5	67,3	70,3	70,8	69,8
Trenčiansky kraj	71,9	70,0	71,3	70,0	74,4
Nitriansky kraj	73,7	68,5	72,1	79,4	73,6
Žilinský kraj	80,9	80,5	79,7	79,8	80,8
Banskobystrický kraj	69,1	58,8	64,3	70,5	75,8
Prešovský kraj	70,9	80,6	75,9	76,6	76,4
Košický kraj	77,4	76,5	76,6	84,1	70,2

Zdroj: Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie.

Priemerná obytná plocha bytu (m ²)					
Územie	2013	2014	2015	2016	2017
Česká republika	77,3	75,3	74,7	72,8	72,9
Hlavné mesto Praha	59,8	56,9	60,5	59,1	63,2
Středočeský kraj	82,9	83,4	80,8	84,7	81,5
Jihočeský kraj	89,4	82,1	87,1	84,4	81,6
Plzeňský kraj	77,8	76,1	77,8	71,1	72,6
Ústecký kraj	84,2	87,9	84,2	82,3	78,9
Královéhradecký kraj	82,6	79,8	82,0	76,6	69,9
Jihomoravský kraj	72,9	72,9	70,8	66,8	66,4
Moravskoslezský kraj	75,7	76,5	72,6	73,8	73,0
Olomoucký kraj	72,4	72,9	71,9	65,3	66,7
Zlínský kraj	89,0	90,1	81,5	77,0	78,1
Kraj Vysočina	83,7	82,8	84,8	84,5	84,5
Pardubický kraj	84,7	81,2	75,1	78,7	77,2
Liberecký kraj	84,9	88,9	90,8	84,3	86,9
Karlovarský kraj	89,0	93,7	82,3	76,3	80,2

Zdroj: Český štatistický úrad, vlastné spracovanie.

Príloha 5 Skutočný počet prisťahovaných a vystáňovaných v Slovenskej a Českej republike
v roku 2013 - 2017

Počet prisťahovaných/vystáňovaných										
Územie	2013		2014		2015		2016		2017	
	26	18	29	19	27	19	29	20	29	20
Slovenská republika	323	045	470	292	530	991	680	770	535	626
Bratislavský kraj	7 022	2 774	7 972	3 176	8 391	3 328	8 877	3 348	8 961	3 309
Trnavský kraj	3 487	2 551	3 656	2 786	3 759	2 838	3 915	2 964	4 037	2 982
Trenčiansky kraj	1 663	2 460	1 959	2 704	1 890	2 739	1 924	2 786	2 029	2 836
Nitriansky kraj	2 360	2 893	2 576	2 998	2 528	3 137	2 523	3 286	2 531	3 365
Žilinský kraj	1 730	2 030	1 735	2 476	1 765	2 402	1 820	2 435	1 730	2 482
Banskobystrický kraj	1 526	2 646	1 831	2 740	1 717	2 951	1 862	3 012	1 825	3 001
Prešovský kraj	1 684	3 118	1 789	3 512	1 652	3 498	1 906	3 873	1 714	3 712
Košický kraj	1 699	2 699	1 969	3 095	1 995	2 804	2 059	3 182	1 915	3 055

Zdroj: Zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné spracovanie.

Počet prisťahovaných/vystáňovaných										
Územie	2013		2014		2015		2016		2017	
Česká republika	29	30	41	19	34	18	37	17	45	17
	579	876	625	964	922	945	503	439	957	684
Hlavné mesto Praha	30	35	40	26	33	27	36	26	37	27
	473	770	332	960	711	680	901	630	976	096
Středočeský kraj	24	15	25	14	25	15	26	16	27	16
	781	555	466	774	763	739	274	202	805	067
Jihočeský kraj	4 711	4 385	4 945	4 361	5 154	4 287	5 480	4 836	6 020	4 734
Plzeňský kraj	5 160	3 827	5 365	3 624	5 594	3 655	6 189	3 982	6 881	4 518
Ústecký kraj	6 978	7 405	7 229	7 823	7 358	7 579	7 324	8 002	7 691	7 258
Královéhradecký kraj	4 098	4 668	4 397	4 620	4 506	4 421	4 432	4 984	5 125	4 759
Jihomoravský kraj			10		10		11		12	
	9 308	8 654	050	8 678	537	9 030	416	9 082	031	8 870
Moravskoslezský kraj	4 417	7 506	4 805	7 843	5 125	7 806	5 578	7 929	5 550	8 061
Olomoucký kraj	3 787	4 532	4 150	4 734	4 328	4 819	4 464	5 225	4 700	5 093
Zlínský kraj	3 100	3 725	3 241	3 758	3 583	3 725	3 627	4 274	3 736	4 073
Kraj Vysočina	3 125	3 914	3 197	3 965	3 285	3 876	3 456	4 289	3 947	4 135
Pardubický kraj	4 156	4 296	4 276	4 176	4 190	4 275	4 969	4 330	5 544	4 277
Liberecký kraj	4 236	4 333	4 550	4 397	4 764	4 101	4 834	4 412	4 960	4 342
Karlovarský kraj	2 697	3 754	2 984	3 613	2 730	3 658	3 052	3 755	3 081	3 491

Zdroj: Český štatistický úrad, vlastné spracovanie.

Príloha 6 Skutočný počet násilnej a majetkovej trestnej činnosti v Slovenskej republike v roku 2013 – 2017

Ukazovateľ		Trestné činy				
		2013	2014	2015	2016	2017
Bratislavský kraj	Násilné trestné činy	846	819	706	801	712
	vraždy	12	17	15	9	15
	lúpeže	204	129	86	88	72
	úmyselné ublíženie na zdraví	210	221	183	173	152
	znásilnenia	11	13	6	10	8
	Majetkové trestné činy	9 030	8 354	7 220	6 963	5 755
	krádeže vlámaním	177	1 717	1 416	1 171	1 049
	krádeže motorových vozidiel	867	840	617	575	476
Trnavský kraj	Násilné trestné činy	535	490	487	661	669
	vraždy	8	5	5	10	24
	lúpeže	105	76	82	68	40
	úmyselné ublíženie na zdraví	158	158	131	136	148
	znásilnenia	6	4	11	7	10
	Majetkové trestné činy	4 033	3 186	2 992	2 992	2 785
	krádeže vlámaním	1 107	863	711	752	593
	krádeže motorových vozidiel	428	332	289	210	264
Trenčiansky kraj	Násilné trestné činy	467	507	532	780	720
	vraždy	5	7	5	6	2
	lúpeže	66	49	38	53	32
	úmyselné ublíženie na zdraví	130	181	148	114	125
	znásilnenia	14	9	9	12	14
	Majetkové trestné činy	2 515	2 474	1 991	2 035	1 846
	krádeže vlámaním	937	896	563	592	617
	krádeže motorových vozidiel	174	214	190	167	142
Nitriansky kraj	Násilné trestné činy	679	668	735	868	892
	vraždy	12	9	7	5	7
	lúpeže	88	75	47	74	64
	úmyselné ublíženie na zdraví	222	269	260	211	216
	znásilnenia	12	6	8	13	11
	Majetkové trestné činy	3 342	3 136	2 735	2 430	2 411
	krádeže vlámaním	1 049	839	713	580	586
	krádeže motorových vozidiel	317	337	290	185	160
Žilinský kraj	Násilné trestné činy	809	742	807	778	721
	vraždy	7	9	3	7	8
	lúpeže	109	68	58	44	48
	úmyselné ublíženie na zdraví	318	276	306	272	251
	znásilnenia	9	10	7	9	11
	Majetkové trestné činy	4 431	4 091	3 444	3 069	2 913

	krádeže vlámaním	1 580	1 392	954	906	708
	krádeže motorových vozidiel	267	235	214	238	182
Banskobystrický kraj	Násilné trestné činy	825	724	783	834	880
	vraždy	11	12	2	6	8
	lúpeže	102	81	81	71	57
	úmyselné ublíženie na zdraví	305	258	294	232	267
	znásilnenia	13	21	11	6	14
	Majetkové trestné činy	4 699	4 028	3 193	2 843	2 641
	krádeže vlámaním	1 708	1 382	952	852	695
	krádeže motorových vozidiel	159	151	125	114	87
Prešovský kraj	Násilné trestné činy	770	702	663	723	682
	vraždy	7	6	6	6	8
	lúpeže	50	72	36	31	54
	úmyselné ublíženie na zdraví	334	270	253	259	214
	znásilnenia	12	16	19	14	17
	Majetkové trestné činy	3 984	3 292	2 618	2 604	2 646
	krádeže vlámaním	1 201	888	534	497	590
	krádeže motorových vozidiel	97	81	84	83	94
Košický kraj	Násilné trestné činy	1 064	972	968	927	836
	vraždy	16	7	5	10	7
	lúpeže	112	130	111	97	102
	úmyselné ublíženie na zdraví	335	312	284	227	232
	znásilnenia	14	8	16	11	11
	Majetkové trestné činy	6 689	5 723	4 888	4 490	4 143
	krádeže vlámaním	1 787	1 442	1 013	904	875
	krádeže motorových vozidiel	122	107	123	99	108

Zdroj: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, vlastné spracovanie.

Príloha 7 Skutočný počet násilnej a majetkovej trestnej činnosti v Českej republike v roku 2013 - 2017

Ukazovateľ		Trestné činy				
		2013	2014	2015	2016	2017
Hlavné mesto Praha	Násilné trestné činy (101-190)	2 058	1 954	1 662	1 555	1 508
	vraždy (101-106)	26	28	24	20	22
	lúpeže (131)	498	379	275	234	256
	úmyselné ublíženie na zdraví (151)	549	583	585	571	556
	znásilnenia (201)	88	129	114	123	94
	Majetkové trestné činy (311-590)	62	52	44	38	35
	krádeže vlámaním (311-390)	362	081	502	784	509
	krádeže motorových vozidiel (431,432)	11	10			
		678	216	7 223	7 292	4 970
Stredočeský kraj	Násilné trestné činy	3 749	3 246	2 250	1 802	1 078
	vraždy	2 037	1 686	1 512	1 372	1 314
	lúpeže	22	14	19	22	18
	úmyselné ublíženie na zdraví	272	218	197	162	182
	znásilnenia	464	434	392	421	415
	Majetkové trestné činy	47	49	61	51	80
	krádeže vlámaním	24	18	14	11	10
	krádeže motorových vozidiel	233	642	122	712	619
		8 879	6 847	4 896	4 062	3 555
Jihočeský kraj	Násilné trestné činy	1 622	1 300	916	672	555
	vraždy	1 404	1 212	1 195	1 029	924
	lúpeže	6	10	10	7	4
	úmyselné ublíženie na zdraví	158	115	125	89	88
	znásilnenia	416	414	406	386	297
	Majetkové trestné činy	40	48	39	42	34
	krádeže vlámaním	7 863	7 246	5 531	4 650	3 713
	krádeže motorových vozidiel	2 825	2 434	1 677	1 378	1 020
		356	361	176	147	150
Plzeňský kraj	Násilné trestné činy	904	853	872	859	795
	vraždy	4	4	6	5	14
	lúpeže	170	140	107	111	91
	úmyselné ublíženie na zdraví	257	288	293	270	249
	znásilnenia	37	30	34	34	31
	Majetkové trestné činy	8 209	6 791	5 585	4 510	4 779
	krádeže vlámaním	3 257	2 517	1 835	1 118	1 188
	krádeže motorových vozidiel	396	342	233	187	180
Ústecký kraj	Násilné trestné činy	2 070	1 877	1 610	1 516	1 440
	vraždy	16	16	7	13	10
	lúpeže	424	348	263	240	186

	úmyselné ublíženie na zdraví	424	409	412	384	337
	znásilnenia	45	61	47	56	55
	Majetkové trestné činy	18	14	10		
	krádeže vlámaním	372	560	532	8 737	8 306
	krádeže motorových vozidiel	6 810	4 986	3 126	2 561	2 277
Královéhradecký kraj	Násilné trestné činy	1 229	820	572	426	326
	vraždy	648	715	697	593	575
	lúpeže	10	9	6	5	10
	úmyselné ublíženie na zdraví	71	80	45	41	43
	znásilnenia	173	166	156	175	143
	Majetkové trestné činy	29	35	20	41	30
	krádeže vlámaním	5 856	5 087	3 729	2 955	2 956
	krádeže motorových vozidiel	2 065	1 652	1 077	787	818
Jihomoravský kraj	Násilné trestné činy	339	277	181	183	176
	vraždy	1 866	1 682	1 422	1 413	1 393
	lúpeže	24	20	25	13	12
	úmyselné ublíženie na zdraví	320	292	200	147	148
	znásilnenia	536	505	477	514	488
	Majetkové trestné činy	53	59	59	64	61
	krádeže vlámaním	18	15	13	11	10
	krádeže motorových vozidiel	173	181	049	651	950
Moravskoslezský kraj	Násilné trestné činy	5 160	4 138	3 229	2 732	2 605
	vraždy	640	622	557	423	355
	lúpeže	2 852	2 611	2 529	2 309	2 128
	úmyselné ublíženie na zdraví	11	15	13	17	16
	znásilnenia	497	386	360	293	280
	Majetkové trestné činy	1 029	978	1 022	995	936
	krádeže vlámaním	80	76	78	78	73
	krádeže motorových vozidiel	28	23	17	14	13
Olomoucký kraj	Násilné trestné činy	289	159	652	483	585
	vraždy	9 147	6 626	4 264	3 283	2 977
	lúpeže	1 341	779	581	364	340
	úmyselné ublíženie na zdraví	1 227	1 113	1 010	918	857
	znásilnenia	12	13	10	6	8
	Majetkové trestné činy	152	158	117	83	60
	krádeže vlámaním	427	397	366	346	353
	krádeže motorových vozidiel	22	33	25	21	27
Zlínský kraj	Násilné trestné činy	8 561	7 484	6 078	5 385	4 401
	vraždy	2 956	2 129	1 731	1 389	1 035
	lúpeže	372	312	295	204	147

	úmyselné ublíženie na zdraví	273	244	264	253	244
	znásilnenia	21	29	21	23	22
	Majetkové trestné činy	4 802	4 416	3 452	3 176	2 689
	krádeže vlámaním	1 873	1 537	1 075	834	777
	krádeže motorových vozidiel	177	163	154	165	160
Kraj Vysočina	Násilné trestné činy	642	542	593	517	510
	vraždy	11	8	4	7	5
	lúpeže	56	32	27	39	35
	úmyselné ublíženie na zdraví	232	222	269	220	238
	znásilnenia	20	21	14	28	21
	Majetkové trestné činy	4 567	3 971	2 929	2 400	2 080
	krádeže vlámaním	1 624	1 473	925	669	543
	krádeže motorových vozidiel	167	159	129	109	73
Pardubický kraj	Násilné trestné činy	566	499	481	390	413
	vraždy	8	8	5	5	6
	lúpeže	65	46	45	16	24
	úmyselné ublíženie na zdraví	120	129	150	137	145
	znásilnenia	35	21	19	32	19
	Majetkové trestné činy	5 173	4 640	3 248	2 426	2 321
	krádeže vlámaním	1 719	1 543	956	701	636
	krádeže motorových vozidiel	259	230	140	118	106
Liberecký kraj	Násilné trestné činy	1 039	996	920	800	743
	vraždy	8	2	7	5	6
	lúpeže	110	155	106	88	71
	úmyselné ublíženie na zdraví	302	253	281	252	220
	znásilnenia	39	54	47	33	31
	Majetkové trestné činy	8 625	7 151	6 128	4 677	4 182
	krádeže vlámaním	2 899	2 176	1 772	1 206	1 085
	krádeže motorových vozidiel	869	763	621	492	336
Karlovarský kraj	Násilné trestné činy	678	590	549	392	507
	vraždy	7	5	6	6	9
	lúpeže	97	66	77	34	59
	úmyselné ublíženie na zdraví	176	177	156	126	146
	znásilnenia	33	24	20	23	20
	Majetkové trestné činy	4 266	3 202	2 555	2 388	2 407
	krádeže vlámaním	1 492	1 030	690	631	641
	krádeže motorových vozidiel	125	87	81	54	40

Zdroj: Polícia Českej republiky, vlastné spracovanie.

